

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

**Een duurzame ontwikkeling van het Gewest ten dienste van de
Brusselaars**

**Regeerakkoord
2009-2014**

Een duurzame ontwikkeling van het gewest ten dienste van de Brusselaars

Hoofdstuk 1 Voor een synergie Werkgelegenheid – Milieu – Economie - Opleiding	8
1. De alliantie Werkgelegenheid – Milieu	9
2. Werkgelegenheid: iedereen een kans geven.....	10
2.1 Een massale investering in de opleiding van werkzoekenden en werknemers.....	10
2.2 Nieuwe banen creëren in sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid	12
2.3 Openbare instrumenten op niveau en een nieuwe voorziening inzake begeleiding en follow-up van de werkzoekenden.....	13
2.4 Een individuele voorziening voor de follow-up en de begeleiding van werkzoekenden..	14
2.5 De diversiteit bevorderen en de strijd aanbinden tegen de discriminatie bij aanwervingen	15
2.6 De mobiliteit van de werkzoekenden verbeteren.....	16
3. Een economie ten dienste van de Brusselaars.....	16
3.1 Investeren in de economische activiteit om nieuwe banen te creëren.....	16
3.2 De Brusselse handel.....	18
3.3 De internationale dimensie van Brussel ontwikkelen en zijn toeristische ambities versterken	20
3.4 De creatieve en culturele nijverheid ondersteunen	21
3.5 De buitenlandse handel steunen, buitenlandse investeringen aantrekken.....	22
3.6 Investeren in onderzoek en innovatie om van Brussel een kennishoofdstad te maken	23
Hoofdstuk 2 Concrete invulling geven aan het recht op wonen.....	25
1. De huurprijzen omkaderen met huurrichtprijzen.....	25
2. De huurders helpen om een behoorlijke woning te vinden	25
3. De sociale huisvesting bewaren en ontwikkelen	26
4. Het openbaar woningenbestand uitbreiden en een nieuw evenwicht brengen in de gewestelijke spreiding van sociale en openbare woningen.	27
5. Een aanbod aan woningen ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens	27
6. De strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen.....	27
7. De energiefactuur van de huurders en inwonende eigenaars verlichten	28
8. De bouw van nieuwe woningen voortzetten	28
9. Hulp bij de aankoop van woningen en steun aan nieuwe woonformules.....	29
Hoofdstuk 3 Een duurzame en solidaire ontwikkeling.....	30
1. Een energie toegankelijk voor allen en in harmonie met het leefmilieu.....	30
1.1 De energetische renovatie van gebouwen.....	31
1.2 Energiebegeleiding van de gezinnen	32
1.3 De strijd tegen energie-inefficiënte woningen.....	32
1.4 Een doelstelling : De lagere bewoningskost voor woningen.....	33
1.5 De overheid als voorbeeld.....	33
1.6 De versterking van het reglementair kader om rendabele maatregelen te stimuleren (EPG, audit, Plage).....	34
1.7 Een ambitieus impuls- en begeleidingsbeleid.....	34
1.8 Openbare verlichting met een voorbeeldfunctie.....	35
1.9 Van hernieuwbare energie een belangrijk onderdeel van het Brussels beleid maken.....	35
2. Een kwalitatief hoogstaand stedelijk leefmilieu.....	36
2.1 Voor een duurzaam waterbeleid.....	36
2.2 De overheid geeft het voorbeeld.....	37
2.3 Ons dagelijks gedrag herzien om het leefmilieu en onze gezondheid te beschermen.....	38

2.4 Een alomvattend beleid tegen alle vormen van vervuiling.....	38
2.5 Leefmilieu en economische activiteit.....	40
2.6 Brussel Nationaal, een luchthaven waar iedereen baat bij heeft.....	42
2.7 De geluidshinder.....	43
2.8 Behoud van natuur en biodiversiteit in de stad en genieten van aangename en gezellige groene en natuurlijke ruimten in alle wijken.....	43
2.9 Afval : Een efficiënt en sociaal rechtvaardig beleid voor het afvalbeheer.....	44
Hoofdstuk 4. De stedelijke mobiliteit herzien.....	49
1. Aanmoedigen van de « zachte » vervoermiddelen voor alle Brusselaars	49
1.1 De voetgangers.....	49
1.2 De fiets.....	49
2. Een openbaar vervoer op maat van een internationale hoofdstad en ten dienste van alle Brusselaars.....	50
3. Het GEN: een manier om de verkeersellende in de stad te verminderen	52
4. Een beter parkeerbeleid	53
5. Een ambitieus beleid voor het goederenvervoer	54
6. Strijd tegen de verkeersopstoppingen.....	54
7. De taxisector beter organiseren.....	54
8. Verkeersveiligheid.....	55
Hoofdstuk 5 Duurzaamheid in de ordening en het evenwicht van het gewestelijk grondgebied	56
1. Een planning in verhouding tot de uitdagingen van het Gewest	56
2. Een vernieuwde stad.....	57
3. Brussel, Europese hoofdstad van het samenleven.....	59
4. Een stedenbouw van projecten in dienst van de bewoners.....	59
5 Het erfgoed als waardescheppend element voor de Brusselse identiteit.....	60
6. Veilig leven.....	61
6.1 Preventie en leefomgeving.....	61
6.2 Een echt stedelijk veiligheidsbeleid.....	62
6.3 De DBDMH.....	62
7. Gezondheid centraal in de stad.....	63
8. Sport als sociale activiteit voor allen.....	64
Hoofdstuk 6 Anticiperen op de demografische problematiek en zorgen voor het samenleven in een stad van verscheidenheid.....	65
1. Anticiperen op de demografische problematiek en de verjonging van de bevolking.....	65
2. Brussel, rijk aan diversiteit.....	66
3. Gelijke kansen bevorderen.....	67
3.1. Vrouwen en mannen op voet van gelijkheid.....	67
Hoofdstuk 7. Efficiënte openbare diensten in dienst van de Brusselaars.....	69
1. Brussel uitbouwen tot een model van behoorlijk bestuur.....	69
1.1 Het vertrouwen van de burgers in instellingen en verkozenen versterken.....	69
1.2 De rol van het Parlement moet opnieuw bevestigd worden.....	71
1.3 Spaarzaam omgaan met overheidsgeld.....	71
1.4 Beheer en toezicht verbeteren in de instellingen van openbaar nut en de afgevaardigde entiteiten.....	72
2. Een efficiënte en coherente samenwerking met de gemeenten.....	73
3. Het bestuur van de Brusselse plaatselijke overheden versterken.....	75
3.1 De gemeenten ertoe aanzetten een gemeentelijk strategisch plan uit te werken.....	75
3.2 Burgerparticipatie aanmoedigen.....	75
3.3 Het behoorlijk bestuur versterken op plaatselijk niveau.....	76

3.4 De gemeente, huis van alle burgers.....	77
3.5 De plaatselijke besturen voorzien van aangepaste middelen.....	78
4. Een moderne gewestelijke administratie.....	78
4.1 Prioriteit voor gemotiveerd personeel.....	79
4.2 Prioriteit voor een bestuur in dienst van de Brusselaars.....	80
5. Een rechtvaardige fiscaliteit met het oog op een begroting onder controle.....	80
6. Institutionele hervormingen : de plaats van Brussel als Gewest en als nationale en internationale hoofdstad tot uitdrukking brengen.....	81
6.1 Een aangepaste financiering.....	81
6.2 Overdrachten van bevoegdheden.....	82
6.3 Modernisering van de taalwetgeving van toepassing op Brussel.....	83
6.4 Vereenvoudiging en institutionele rationaliteit.....	83
6.5 Brussel en zijn hinterland	84
7. Internationale betrekkingen.....	84

EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET GEWEST TEN DIENSTE VAN DE BRUSSELAARS

Toen het Gewest 20 jaar geleden werd gevormd, bestond zijn eerste opdracht erin een echt stadsproject uit te werken dat is toegespitst op de levenskwaliteit van de inwoners van het Gewest en gebaseerd is op de principes van solidariteit en nabijheid. Dank zij deze centrale doelstelling kon Brussel zijn eigen lot in handen nemen en een weldoordacht beheer tot stand brengen in het belang van zijn inwoners: de wijken werden grondig vernieuwd, de voorzieningen en de dienstverlening aan de bevolking werden versterkt, er werd opnieuw nagedacht over de stedenbouw en de inrichting van het grondgebied en deze aspecten werden omkaderd, ...

Vandaag staat Brussel op een keerpunt in zijn geschiedenis en wordt het geconfronteerd met vijf grote uitdagingen :

- de uitdaging van de demografische ontwikkeling die een concentratie van de middelen vereist voor de bouw van nieuwe voorzieningen, woningen, plaatsen in kinderkribben en scholen die voor iedereen toegankelijk zijn, een doeltreffende mobiliteit, het behoud van een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de hele bevolking; ten slotte moet er ook worden nagedacht over de organisatie van de functies in de stad;
- de uitdaging van de werkgelegenheid, de opleiding en het onderwijs die meer dan ooit belangrijk is geworden als gevolg van de economische crisis die is veroorzaakt door de financiële crisis en die samenvalt met de demografische ontwikkeling, waardoor steeds meer jongeren op de arbeidsmarkt komen;
- de milieu-uitdaging die inhoudt dat Brussel een model inzake duurzame ontwikkeling wordt. Deze uitdaging heeft betrekking op de bescherming van de levenskwaliteit van de inwoners (mobiliteit, luchtkwaliteit, prijs van het energieverbruik, ...), de solidariteit tegenover de volgende generaties en de verantwoordelijkheid als internationale hoofdstad die het voorbeeld moet geven (uitstoot van broeikasgassen). Deze uitdaging is tevens een grote economische bron voor de creatie van werkgelegenheid en de promotie van het internationale imago van het Gewest ;
- de uitdaging van de strijd tegen de dualisering van de stad en de armoede, die vereist dat het transversaal en geterritorialiseerd beleid op sociaal, economisch en cultureel vlak verdergezet en versterkt moet worden, gericht op maatregelen in de meest kwetsbare zones en wijken, en dit door actief iedere vorm van discriminatie te bestrijden ;
- de uitdaging van de internationalisering die meer dan ooit de roeping is van Brussel, maar waarbij meer burgers moeten worden betrokken en die meer burgers ten goede moet komen. Deze dynamiek moet alle bevolkingslagen ten goede komen, vooral de laagstgeschoolden en moet actief bijdragen tot de strijd tegen het risico van sociale uitsluiting.

Het regeerakkoord voor de legislatuur 2009-2014 stelt een toekomststrategie voor om deze uitdagingen het hoofd te bieden, waarbij de prioriteiten gebaseerd zijn op een solidaire en duurzame visie van de stad.

De keuze van de prioriteiten is des te meer noodzakelijk daar de gevolgen van de financiële en economische crisis op de openbare financiën de Regering ertoe zal dwingen verantwoordelijkheid en selectiviteit aan de dag te leggen bij de aanwending van de budgettaire middelen.

De prioritaire maatregelen van de Regering zullen dus geconcentreerd worden op:

- het gepersonaliseerde beleid voor de begeleiding van mensen,
- de steun aan de creatie en de ontplooiing van een gediversifieerde economische activiteit, die vooral de werkgelegenheid van de Brusselaars ten goede komt,
- het personeel van de openbare en parastatale instellingen en van de verenigingen,
- het beleid voor de verbetering van de woonomstandigheden en de mobiliteit,
- het beleid waardoor het Gewest in zijn geheel meewerkt aan een duurzame ontwikkeling.

De beslissingen met betrekking tot de prioritaire beleidslijnen van het regeerakkoord zullen continu geëvalueerd worden in de loop van de legislatuur op basis van een nieuwe openbare evaluatiecultuur. Daartoe zal de Regering de nodige openbare instrumenten in het leven roepen, en dit in het bijzonder op het vlak van de vergaring en -kruising van statistische gegevens en de analyse hiervan.

Het sociale netwerk maakt, naar het voorbeeld van andere metropolen, een evolutie door die meer dan ooit initiatieven vereist die het mogelijk maken het risico van dualisering van de stad te bestrijden en die een doelstelling van sociale gemengdheid nastreven gebaseerd op de inschakeling en het professioneel welslagen enerzijds en het aantrekkelijkheid van het wonen in ons Gewest anderzijds.

Bijgevolg zal de Brusselse Regering van de alliantie Werkgelegenheid-Milieu onverwijld een belangrijke krachtlijn van het stadsproject maken om zowel in te spelen op de uitdagingen op het vlak van milieu als van werkgelegenheid, vooral bij jongeren en door synergieën te ontwikkelen met de economische doelstellingen alsook met de doelstellingen die verband houden met onderwijs en opleiding.

Een eerste bron van economische mogelijkheden en werkgelegenheid – die reeds werd geobjectiveerd en ten dele werd geactiveerd tijdens de voorbije legislatuur- heeft betrekking op de herwaardering van het potentieel voor de verbetering op milieuvlak van de gebouwen in Brussel. Om het Gewest een leidinggevende positie te geven op dit vlak zal de Regering van bij de aanvang van de legislatuur initiatief nemen tot de uitwerking en vervolgens de uitvoering -in het kader van een Alliantie Werkgelegenheid-Milieu van een multisectoraal pact tussen de overheden, de betrokken sectoren in Brussel en de sociale partners om het aanbod inzake duurzaam bouwen te Brussel aanzienlijk te stimuleren en te structureren.

Dit pact zal bijzondere aandacht schenken aan de beroepsopleiding -ongeacht de richting-, de begeleiding van ondernemingen/ondernemers, de problematiek van de toekenning van een label, de voortzetting van de stimulering van de vraag, de voorbeeldfunctie van de overheid en de toegang tot de financiering. Rekening houdend met de situatie in Brussel en de vooropgestelde doelstellingen zullen de problematiek van de renovatie van de bestaande gebouwen en de betrokkenheid van de KMO's en de ZKO's, alsook van de actoren van de sociale economie worden beschouwd als een prioriteit.

Bij dit Pact moeten de openbare en de privésector worden betrokken en moeten op transversale wijze de betrokken bevoegdheden en openbare instellingen op gemeenschaps- en gewestvlak worden betrokken.

Ons energie- en milieubeleid moet passen in dit perspectief dat -gezien het voornamelijk stedelijk karakter van het Brussels Gewest- zal vertaald worden in een beleid van grote investeringen in de energierenovatie van de gebouwen. Dit beleid zal ons de mogelijkheid bieden onze uitgaven op het vlak van energie te heroriënteren in onze economie en te anticiperen op de voorspelbare stijging van de energieprijzen ten gunste van de koopkracht van de Brusselaars, rekening houdend met de rentabiliteit van de ondernemingen en de budgetten van de verscheidene overheden en waarbij zal worden toegezien op de creatie van werkgelegenheid die moeilijk kan worden

gedelokaliseerd.

De ontwikkeling van de economie en het levenskader te Brussel zal gedragen worden door een echt Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling waarin wordt nagedacht over onze ontwikkeling, waarin de uitdagingen op economisch, sociaal en milieuvlak evenwichtig aan elkaar worden gekoppeld en waarvan de uitwerking zal starten van bij de start van de legislatuur. Concreet zal dit GPDO een weergave zijn van de uitdagingen van de duurzame ontwikkeling in het Brussels Gewest, waarbij het aanbod van de werkgelegenheid en de woningen kan stijgen, nieuwe programma's inzake stadsvernieuwing kunnen worden georiënteerd, ondernemingen kunnen worden ontwikkeld en ruimte kan worden gevonden voor de diversifiëring van onze economie, de veiligheid kan worden verbeterd, milieudoelstellingen kunnen worden nagestreefd, ...

Dit nieuwe GPDO zal de centrale ambitie hebben de uitstoot van CO₂ tegen 2025 te verminderen met 30% in vergelijking met 1990.

Deze doelstelling is tevens een belangrijke troef die moet worden gevaloriseerd voor de internationale positionering van het Gewest. Het GPDO zal tevens de doelstellingen bevatten van het Plan voor de Internationale Ontwikkeling om de strategische gebieden voor de internationale ontwikkeling van Brussel te herwaarderen.

De Regering zal zorgen voor een juridisch kader en de gepaste materiële instrumenten om de toegang voor iedereen te waarborgen tot de economische en sociale goederen, namelijk energie, water en huisvesting. Er zal een aangehouden inspanning worden geleverd voor de toename van het aantal openbare kwaliteitswoningen met een sociaal karakter en met performante energieverbruiksstandaarden. Er zullen initiatieven worden genomen om de vernieuwing en de verbetering van de gezelligheid van de stedelijke ruimte voort te zetten.

Om te anticiperen op de sterke demografische groei, die een kans inhoudt voor het Brussels Gewest, zal de Regering een "Plan 2010-2020 voor Kinderen en Jongeren" uitwerken dat, in samenwerking met de andere betrokken beleidsniveaus als doel zal hebben op transversale wijze de beleidsinitiatieven te coördineren die essentieel zijn voor de ontplooiing van de Brusselse jeugd van morgen.

Brussel is een volwaardig Gewest, maar herbergt tevens de hoofdstad van België en de hoofdstad van de Europese Unie. In die hoedanigheid draagt Brussel specifieke verantwoordelijkheden en lasten die heel het land betreffen. Deze specifieke roeping moet leiden tot een constructieve en evenwichtige samenwerking met de andere beleidsniveaus, en in het bijzonder met de Federale overheid, een ten volle tot rijpheid gekomen federalisme waardig. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat elke Belg en inwoner van ons land trots kan zijn op zijn hoofdstad en dat deze voluit haar rol kan spelen als economische en culturele motor van België, waarbij aan de inwoners van Brussel dezelfde rechten gewaarborgd moeten worden op een politieke representativiteit, die hen als enige de waarborg kan bieden op een leefkwaliteit die equivalent is aan deze in de beide andere Gewesten van het land.

De mobiliteit in en naar Brussel is een fundamentele uitdaging op het vlak van de naleving van de doelstellingen van Kyoto, de levenskwaliteit voor de inwoners van de stad en het internationale imago van Brussel. In deze optiek en naast de inspanningen van het Gewest moeten er middelen worden toegekend door de federale Overheid conform het voorwerp van de institutionele besprekingen van 2008 om het Gewest de mogelijkheid te bieden een ambitieus beleid te voeren dat onze inwoners en het hele land ten goede komt.

De Brusselse Regering zal alle nodige maatregelen treffen om met de twee andere Gewesten een overlegde strategie op te zetten voor de ontwikkeling van het hinterland van Brussel met het oog op een wederzijdse inachtneming van ieders behoeften en doelstellingen.

Het Brussels Gewest zal aansluiten bij een pro-actieve samenwerkingsdynamiek met de andere beleidsniveaus die bevoegd zijn op het Brussel grondgebied (Gemeenschappen, gemeenten) met het oog op een samenhangend beheer van de problemen die bestaan op het vlak van het Gewest (onderwijs, opleiding, mobiliteit, ruimtelijke ordening,...) en om de efficiëntie te waarborgen van het beleid dat dicht bij de burgers staat.

De noodzakelijke middelen om tegemoet te komen aan deze algemene prioriteiten moeten als dusdanig worden ontwikkeld in dit akkoord, maar ook in alle Brusselse beleidslijnen waarin de inspanningen van het Gewest en de plaatselijke besturen worden gebundeld.

Het Gewest heeft af te rekenen met een ernstige verslechtering van zijn financiën, die een gevolg is van de economische en financiële crisis. Deze verslechtering wordt nog verergerd door de structurele onderfinanciering van het Gewest. In die context moet het Gewest alleszins een beleid voeren dat gericht is op spaarzaamheid (economie en eventuele nieuwe inkomsten) om op termijn opnieuw een financieel evenwicht te bereiken.

In dat kader wenst de Brusselse Regering met de Federale Regering een onderhandeling op te starten waarbij rekening gehouden zou worden met de eigenheid van ons Gewest, dat geconfronteerd wordt met de lasten die voortvloeien uit zijn nationale en internationale opdrachten en die samenhangen met zijn hoofdstedelijk statuut.

De Regering zal er daarbij aan herinneren dat de Brusselse inkomsten meer dan in de andere entiteiten gevoelig zijn voor de evolutie van de conjunctuur.

Deze onderhandeling moet betrekking hebben op de financiële steun die van het federale niveau gevraagd wordt alsook op de bepaling van het toegestane tekort en dus op de verdeelsleutel van de inspanningen die door de deelstaten en de federale overheid geleverd worden.

Indien de onderhandeling met de federale overheid een positieve afloop kent, zal de Brusselse Regering zich inspannen om tegen 2014 het begrotingsevenwicht te bereiken.

Hoofdstuk 1 Voor een synergie Werkgelegenheid – Milieu – Economie - Opleiding

Brussel is de belangrijkste bron van werkgelegenheid en activiteit van het land. De werkgelegenheid op het grondgebied staat voor meer dan 680.000 banen. Dit stemt overeen met 16% van de nationale werkgelegenheid, wat een bewijs is van het dynamisme van het Stadsgewest ten opzichte van de 10% die de Brusselse bevolking uitmaakt in de Belgische bevolking.

Brussel is een Gewest dat wordt gekenmerkt door een zeer dicht netwerk van activiteiten en ondernemingen die rijkdom produceren. Deze stemt overeen met 20% van het Belgisch BBP uitsluitend voor het Brussels Gewest, zonder zijn economisch hinterland.

Net zoals andere grote Europese steden wordt Brussel gekenmerkt door een grote concentratie aan gekwalificeerde profielen. Zo wordt 53% van de banen (2007) ingenomen door personen met een diploma hoger onderwijs (34,5 % in Vlaanderen en 35,3 % in Wallonië) en 17,5 % door laaggeschoolden (23,7% in Vlaanderen en 24,9 % in Wallonië).

Het werkloosheidscijfer, vooral bij jongeren, is een grote bekommernis. Deze situatie is niet onoverkomelijk. Op dit vlak zal de Regering de nadruk leggen op een betere begeleiding en een betere mobiliteit van deze groep. De Regering zal al haar inspanningen bundelen, opdat iedereen voordeel heeft bij de gewestelijke economische motor. Zij bevestigt dat in deze context het onderwijs een essentiële vector is. Zij vraagt aan de Gemeenschappen om rekening te houden met de Brusselse specifieke kenmerken.

De Regering zal haar acties concentreren op de prioritaire sectoren: handel en horeca, bouw en renovatie, non-profit, buurtdiensten en de creatieve en vernieuwende sector. Ze zal van de alliantie werkgelegenheid-milieu een centrale krachtlijn van de legislatuur maken die aanwezig is in alle maatregelen die worden genomen, hetzij inzake huisvesting, duurzaam bouwen, mobiliteit, afval, energiebesparing, toerisme, ...

De Regering zal de nadruk leggen op de mogelijkheid voor iedereen en meer bepaald voor de jongeren en bepaalde doelgroepen om een baan te vinden via de herwaardering van het technisch en beroepsonderwijs en de opleiding, het talenonderwijs, de strijd tegen het schoolverzuim en de opleiding van jongeren in ondernemingen en ten slotte via de versterking van de synergieën tussen operatoren op het vlak van werkgelegenheid, opleiding en onderwijs.

De regering zal erop toezien dat deze beleidslijnen inzake tewerkstelling en beroepsinschakeling worden geconcentreerd in gemeenten, gebieden en wijken met diverse sociale problemen (werkloosheid, kwaliteit van de woningen, gezinssamenstelling, toegang tot de collectieve dienstverlening en gezondheidszorg, schuldenlast, enz.).

De Regering zal onverwijld de sociale partners samenbrengen om een Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei uit te werken. Dit Pact zal de mogelijkheid bieden de privésector en de beroepssectoren te Brussel te mobiliseren voor de werkgelegenheid en de beroepsopleiding. In dit kader zal de alliantie werkgelegenheid-milieu een essentiële dynamiek van de economische ontwikkeling van het Gewest zijn met het oog op de uitdagingen op milieuvlak.

De uitwerking van dit pact moet eind 2009 afgewerkt zijn, zodat de uitvoering ervan tijdens het eerste halfjaar van 2010 van start kan gaan.

Tijdens de uitwerkingsfase wordt elk prioritair werkterrein behandeld in een publiek-private werkgroep die een verslag opstelt en voorstellen formuleert. Op basis van al deze voorstellen en na algemeen onderzoek stelt een coördinator een voorstel op, waarover zal worden onderhandeld en dat dan vervolgens wordt ondertekend door alle partijen. Dit voorstel zal gepaard gaan met een stappenplan dat het algemene tijdsschema zal bevatten, maar ook de acties, de verantwoordelijkheden, de middelen die worden toegepast, de partners, de specifieke doelstellingen en de evaluatie-indicatoren.

Tijdens de uitvoeringsfase wordt het beheer van de verbintenissen die werden aangegaan, gezamenlijk publiek-privaat gewaarborgd aan de hand van:

- een gewestelijke openbare strategische coördinatiecél waarin alle Ministers en openbare instellingen zijn vertegenwoordigd die betrokken zijn bij de coördinatie en de follow-up van de uitvoering van de acties die onder de bevoegdheid van de overheid vallen. Deze cel zal de betere samenwerking waarborgen tussen de betrokken besturen en instellingen rond de gezamenlijke doelstellingen. Elke betrokken Minister zal beschikken over een lijst van prioritaire acties die hij moet uitvoeren binnen zijn bevoegdheden en moet regelmatig en transparant verslag uit te brengen over de staat van voortgang.
- een gewestelijk platform waarin de betrokken actoren verenigd zijn.

1. De alliantie Werkgelegenheid – Milieu

De beroepen die verband houden met energiebesparing, zijn beslist een belangrijke bron van werkgelegenheid. Dit is een uitdaging op het vlak van de economische ontwikkeling, van de aanpak van de milieu-uitdagingen en van de internationale positionering van ons Gewest. De conversie en de evolutie van onze gewestelijke economie moet de volgende jaren de prioriteit zijn om de ecologische voetafdruk van ons Gewest te verminderen en zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid te bieden een stabiel en fatsoenlijk werk te vinden.

Een eerste bron van mogelijkheden op economisch en werkgelegenheidsvlak heeft betrekking op de herwaardering van het potentieel van de verbetering van de gebouwen op milieuvlak. Om het Gewest een koppositie te bezorgen op dit vlak, zal de Regering van bij de start van de legislatuur, in het kader van het Pact voor Duurzame Stedelijke Ontwikkeling, het initiatief nemen voor de uitwerking en vervolgens de uitvoering -in de geest van een Alliantie Milieu-Werkgelegenheid- van een actieprogramma tussen de overheid en de betrokken sectoren. Dit programma heeft tot doel het aanbod inzake duurzaam bouwen aanzienlijk te stimuleren en te structureren om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de versterking van de impulsen die worden gegeven op het vlak van de vraag (meer bepaald aan de hand van een gewestelijk energiebeleid). Dit programma zal het voorwerp uitmaken van een specifieke coördinatie, waarbij de betreffende Ministers worden betrokken.

In dit kader zal in ieder geval bijzondere aandacht worden verleend aan:

- de structurering van het aanbod, dat wil zeggen de hogere of universitaire opleiding, de beroepsopleiding en het kwalificerend onderwijs, de specifieke begeleiding van werkzoekenden en de strijd tegen de schaarste, de begeleiding van ondernemingen/ondernemers, de problematiek van de toekenning van een label en de erkenning, enz.

- De voortzetting van de stimulering van de vraag, meer bepaald aan de hand van de begeleiding van de gezinnen en de sensibilisering van de eigenaars-verhuurders, de voorbeeldfunctie van de overheid, de toegang tot de financiering voor de ondernemingen en bouwheren, het duurzaam bouwen en de steun aan onderzoek en vernieuwing;
- de toegankelijkheid van de voorziening voor de gezinnen met een laag inkomen, ongeacht of ze eigenaars zijn of huurders.

Rekening houdend met de situatie in Brussel en de vooropgestelde doelstellingen, zal de problematiek van de renovatie van de bestaande gebouwen en de betrokkenheid van de KMO's en de ZKO's, alsook van de actoren van de sociale economie, bij dit initiatief, worden beschouwd als een prioriteit.

Bij dit programma zullen de openbare en de privésector worden betrokken, alsook de verscheidene relevante sectoren en op een transversale wijze de betrokken bevoegdheden en openbare instellingen op gemeenschaps- en gewestvlak. De sociale partners en alle betrokken actoren worden natuurlijk opgeroepen deel te nemen aan deze démarche.

De Regering zal toezien op de betere complementariteit met de initiatieven die door andere entiteiten worden genomen op hetzelfde domein en die de acties die worden ondernomen in Brussel, een grotere draagwijdte kunnen geven.

De tenuitvoerlegging van deze Alliantie en van de diverse sectorale takken die worden bepaald in dit akkoord, heeft als streefdoel van Brussel één van de meest gastvrije steden van Europa te maken die open staat voor innovatie, ontwikkeling, productie en commercialisering van producten en diensten met een hoge milieuwaarde (meer bepaald de sectoren afval, water en bodemreiniging) ten dienste van de werkgelegenheid van de Brusselaars.

2. Werkgelegenheid: iedereen een kans geven

2.1 Een massale investering in de opleiding van werkzoekenden en werknemers

Het Gewest telt vele laaggeschoolde werkzoekenden met een ontoereikende talenkennis. De inspanningen inzake opleiding zijn dus cruciaal, vooral op taalvlak en voor de laaggeschoolde functies. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de vele jonge werkzoekenden in ons Gewest.

Opleiding is de verantwoordelijkheid van iedereen en vereist dus een algemene mobilisatie van alle Brusselse openbare en privé-actoren. De initiatieven die werden genomen tijdens de vorige legislatuur en die hun doeltreffendheid bewijzen, moeten voortaan worden versterkt en ambitieuze doelstellingen vooropstellen. De openbare actoren moeten het voorbeeld geven.

De Regering zal de stijging van de nieuwe werkervaringen tijdens de legislatuur vooropstellen, meer bepaald door de ontwikkeling van een voluntaristisch beleid met het oog op de toegang tot de overheidsdiensten, de semi-openbare werkgelegenheid en in de privé- en verenigingssector.

De experimenten met de "startbaanovereenkomsten" in de besturen van gewesten en gemeenten en van de pararegionale instellingen zullen worden opgevoerd met een ambitieuze doelstelling. De overeenkomst zal een looptijd van één tot twee jaar hebben en een luik opleiding voor een derde van de tijd bevatten. De functies zullen zijn gericht op laaggeschoolde banen.

Ook moeten de stages en de eerste werkervaringen, vooral bij de jongeren en ook in de privé-sector worden omkaderd en in de hand gewerkt in synergie met het gemeenschapsbeleid inzake onderwijs.

ACTIRIS zal instaan voor de centralisatie van de informatie over de stages en de « jobstudenten » in samenwerking met de referenten op lokaal niveau.

De investeringen voor de herwaardering van de uitrustingen van de Brusselse technische en beroepsscholen moeten bestendig worden, in overleg met de Gemeenschappen.

Het mechanisme van de Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO) zal worden hervormd en vereenvoudigd in overleg met de Gemeenschappen om de samenwerking tussen de overheid en de privé-sector in de hand te werken.

De voorziening van de talencheques is een succes en zal worden versterkt, net zoals de samenwerking met het onderwijs voor sociale promotie, zodat er systematisch taalcursussen kunnen worden aangeboden aan de werkzoekenden. De promotie van de tweetaligheid en de meertaligheid zal worden opgenomen in een ontwikkelingsplan dat begin 2010 zal worden voorgelegd aan de Regering, meer bepaald via contacten met de gemeenschapsinstellingen om samenwerkingsverbanden op te zetten.

De Regering zal de ontwikkeling van de opleidingsmiddelen in de Beroepsreferentiecentra en de Centra voor Geavanceerde Technologie blijven steunen. De samenwerking met de Centra van Bruxelles-Formation en de Brusselse gewestelijke dienst van de VDAB zal worden aangemoedigd. Er zullen nieuwe referentiecentra worden opgericht in de sectoren met een groot potentieel aan banen zoals bijvoorbeeld de beroepen in de overheidssector (hulp bij de voorbereiding van de examens) en de stadsberoepen ... In samenwerking met ACTIRIS zullen screenings worden uitgevoerd voor de knelpuntberoepen in prioritaire sectoren met tewerkstellingspotentieel voor de referentiecentra.

De samenwerking tussen Actiris en Bruxelles-Formation en de Brusselse gewestelijke dienst van de VDAB zal worden versterkt en geformaliseerd.

De herwaardering van de technische en wetenschappelijke beroepen zal worden aangemoedigd, net zoals de onderwijsvoorziening en het alternerend leren -in de privésector of de gewestelijke en plaatselijke overheidsdiensten-; zo kunnen vele laaggeschoolde jongeren gekwalificeerd worden. Het Gewest zal de mechanismen voor de herwaardering van de competenties steunen in de programma's die het subsidieert.

De mechanismen van de gesubsidieerde banen zullen globaal worden geëvalueerd door de Regering. Gezien de situatie op de Brusselse arbeidsmarkt (grote verhouding van gekwalificeerde banen, vele banen worden ingenomen door pendelaars, enz), moet de overheid een groot aantal zogenaamde gesubsidieerde banen behouden. Het aantal bestaande GECO-posten zal dus bestendig worden. Deze banen zullen prioritair worden toegekend aan laaggeschoolde werkzoekenden, gezien de situatie op de Brusselse arbeidsmarkt. De werkgevers die gebruik maken van deze maatregel, zullen worden verzocht prioritair aandacht te besteden aan de kwaliteitsvolle opleiding die moet worden gegeven aan het personeel. In dit kader zullen de korte opleidingen in de knelpuntsectoren aangemoedigd worden. De kloof tussen de GECO-subsidies en de barema's van de paritaire commissie eigen aan elke sector moet geleidelijk worden gedicht in functie van onze beschikbare begrotingsmiddelen en de inhaalbeweging voor de indexering van de loonschalen door de Federale Overheid.

2.2 Nieuwe banen creëren in sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid

Bovenop de alliantie Werkgelegenheid – Milieu zal de Regering haar acties concentreren op de prioritaire sectoren: handel en horeca, Toerisme, bouw en renovatie, non-profit buurtdiensten en de creatieve en vernieuwende sector.

Bovendien is ook de sociale economie een enorme bron van werkgelegenheid.

De ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de erkenning en de financiering van de plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de inschakelingsondernemingen zal na een evaluatie worden herzien onder meer om ze in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen.

De versterking van de sociale economie vereist een grotere professionalisering van het personeel, een betere kwaliteit van de diensten en economische leefbaarheid, een sterk microkrediet, de steun aan collectieve inschakelingsprojecten (meer bepaald wat betreft de overdracht van ondernemingen aan werknemers), de systematische inlassing van sociale clausules in de overheidsopdrachten. De rol van de sociale economie om te voldoen aan de behoeften inzake de knelpuntberoepen zal worden uitgediept. De denkoefening over de plaats van de ondernemingen voor aangepast werk in de sociale economie zal worden voortgezet.

De inschakelingsondernemingen moeten ook worden ondersteund in de sector van de dienstverlening aan de ondernemingen om de hergroepering mogelijk te maken van de behoeften op het vlak van de laaggeschoolde arbeidskrachten die niet worden gevonden voor de kleine en middelgrote ondernemingen.

De steun aan de structuren voor begeleiding en advies aan projecten (o.a. de adviesverlenende agentschappen) zal worden geëvalueerd en georganiseerd of geobjectiveerd in functie van de behaalde resultaten.

De oprichting van een eigen activiteit door werkzoekenden, zal ook worden aangemoedigd. Zo zal de steun aan activiteitencoöperatieven worden ontwikkeld.

Rekening houdend met het belang van de non-profitsector in het Gewest zal een kadaster van de werkgelegenheid in de non-profitsector worden opgemaakt.

Ten slotte is het naast de eigenlijke creatie van banen belangrijk, in een Gewest waarvan de werkgelegenheid grotendeels wordt ingevuld door niet-Brusselaars, de toegang van de Brusselaars tot de werkgelegenheid in het Gewest te promoten, meer bepaald via de aanwerving van Brusselaars in de Brusselse en federale overheidsdiensten te Brussel. Er moet een voluntaristisch beleid inzake toegang tot de overheidsdiensten, tot semi-openbare banen en in de verenigingssector worden gevoerd.

Een gecoördineerd gebruik van de federale voorzieningen, die zijn gecentraliseerd binnen ACTIRIS in samenwerking met de plaatselijke actoren inzake werkgelegenheid, zal de mogelijkheid van de creatie van nieuwe banen en van tewerkstelling versterken.

De aanbevelingen van de Resolutie van het Brussels Parlement van 21 maart 2008 over de werkgelegenheid van de Brusselaars in de Brusselse overheidsdiensten zullen worden uitgevoerd. Over de werkgelegenheid van de Brusselaars in de overheidsdiensten van de andere beleidsniveaus in de brede zin moet dadelijk overleg worden gepleegd met hen.

Daarom zal ACTIRIS in samenwerking met alle plaatselijke en gewestelijke actoren inzake werkgelegenheid en opleiding de contractuele jobaanbiedingen ter beschikking stellen in de verschillende overheidsdiensten en de voorbereiding tot de examens organiseren in samenwerking met deze actoren. Het overleg met de federale Staat en SELOR voor de procedure inzake de statutaire werkgelegenheid moet worden voortgezet.

2.3 Openbare instrumenten op niveau en een nieuwe voorziening inzake begeleiding en follow-up van de werkzoekenden

De overheid heeft de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat de Brusselse werkzoekenden terecht kunnen bij instellingen die hen een aangepaste en kwaliteitsvolle dienstverlening aanbieden alsook een zo groot mogelijk aantal instrumenten om hen te helpen een (nieuwe) baan te vinden. Men moet de werkzoekenden kunnen laten doorstromen naar dat soort instrumenten, naarmate deze hun kansen verhogen om (opnieuw) werk te vinden. Ze hebben recht op informatie en begeleiding, maar hebben ook plichten bij het zoeken naar werk.

De openbare instrumenten moeten eerst op niveau worden gebracht. Er werden een aantal initiatieven gelanceerd die nu moeten worden versterkt en uitgebreid.

Zo zal de decentralisatie van Actiris in elke gemeente worden voortgezet en afgewerkt in overleg met de lokale overheid. De groepering van actoren inzake werkgelegenheid, inschakeling en opleiding rond deze antennes om echte Huizen van Tewerkstelling te vormen, zal worden aangemoedigd. Zo moet elke werkzoekende een zo groot mogelijke en complementaire dienstverlening kunnen verkrijgen op dezelfde plaats en in zijn buurt. Er zal prioriteit worden geschonken aan de ontwikkeling van informaticamiddelen die het mogelijk maken bepaalde formaliteiten op afstand te vervullen.

De uitvoering van het beheerscontract van Actiris zal worden afgewerkt. Er zal bijzondere aandacht worden verleend aan de ontwikkeling van de directie werkgever, de preselecties en de kwaliteit van de dienstverlening aan de ondernemingen. Het contract moet worden geëvalueerd en indien nodig aangepast. In functie van de budgettaire beschikbaarheden zullen de behoeften aan begeleidingspersoneel bepaald in het ondernemingsplan dat wordt goedgekeurd door een externe consultant, ingevuld moeten worden. De indicatoren inzake performantie en follow-up zullen worden versterkt om het mogelijk te maken de nodige verbeteringen uit te voeren.

Een gecoördineerd gebruik van de federale voorzieningen, die zijn gecentraliseerd binnen ACTIRIS in samenwerking met de plaatselijke actoren inzake werkgelegenheid, zal de mogelijkheid van de creatie van nieuwe banen en van tewerkstelling versterken. ACTIRIS zal de haalbaarheid analyseren van een harmonisering en een vereenvoudiging van de voorzieningen inzake hertewerkstelling ten behoeve van werkzoekenden en werkgevers.

Rekening houdend met hun resultaten inzake plaatsingen zullen de werkwinkels worden versterkt.

De ordonnantie betreffende de lokale werkwinkels zal worden uitgevoerd om een bijkomende actie met de diensten van Actiris en de bepaling van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen mogelijk te maken.

Nu de taken en verantwoordelijkheden van de verscheidene gewestelijke actoren inzake werkgelegenheid zijn toegelicht, zal er bijzondere aandacht worden geschonken aan de onderlinge samenwerking die een prioritaire doelstelling moet zijn.

Het is belangrijk dat de laaggeschoolde of kansarme jongeren ook toegang kunnen krijgen tot de sector van de uitzendarbeid. Hiertoe zullen de sociale uitzendkantoren bestendig worden en onder voorbehoud van een evaluatie zullen nieuwe vestigingen in overweging worden genomen.

De samenwerking tussen Actiris en de sector van de uitzendarbeid zal worden aangemoedigd;

De samenwerking tussen besturen en met de gerechtelijke overheid zal worden versterkt in het kader van de strijd tegen zwartwerk. De middelen van de gewestelijke sociale inspectie zullen worden versterkt. Het gebruik van dienstencheques in het Gewest zal ook in de toekomst bijzondere aandacht krijgen en indien nodig zullen sensibiliseringscampagnes worden geprogrammeerd.

Het is ook belangrijk dat het jobaanbod en de werkaanvragen elkaar makkelijk kunnen vinden.

De Lokale Economieloketten, de Bedrijvencentra en de Activiteitencoöperatieven zullen de ondernemingsprojecten en de creatie van zelfstandige banen steunen.

De Regering zal aandacht schenken aan de steun voor de OCMW's, meer bepaald inzake de omkadering van de personen die onder artikel 60 vallen (dezen moeten zo snel mogelijk worden ingeschakeld door ACTIRIS in het proces van de actieve zoektocht naar werk») voor hun beleid inzake socio-professionele inschakeling.

Het Gewest zal overleg plegen met de federale Staat over de controle van de naleving van de tewerkstellingsplicht van jongeren in het kader van het Startbanenplan in privé-ondernemingen die in Brussel zijn gevestigd.

2.4 Een individuele voorziening voor de follow-up en de begeleiding van werkzoekenden

De ervaring toont aan dat de kansen om een (nieuwe) baan te vinden nooit zo groot zijn dan wanneer de werkzoekende een kwaliteitsvolle en zo gepersonaliseerd mogelijke begeleiding wordt voorgesteld en deze hiervan gebruik maakt. Men kan spreken van een echte "coaching". Het contract voor beroepsproject dat sedert enkele jaren op vrijwillige basis wordt toegepast, komt deels tegemoet aan deze bekommernis. Deze zal verplicht gemaakt worden voor de min-25-jarigen, beginnend bij de schoolverlaters. De Regering zal overwegen deze verplichting uit te breiden in overleg met de sociale partners.

Er zal een formule voor de creatie van banen « van de laatste kans » worden besproken met de federale Staat voor langdurig werklozen die ondanks meerdere positieve evaluaties door de RVA in het kader van het Begeleidingsplan voor werklozen geen baan vinden (storting aan het gewest van het equivalent van de werkloosheidsuitkering als er prefinanciering van de sociale bijdragen en van de bedrijfsvoorheffing is).

Hoewel het Generatiepact voorziet in de samenstelling van cellen voor begeleiding en outplacement van ontslagen werknemers die worden gefinancierd door de werkgever in geval van herstructurering van bedrijven (en aanvragen van vervroegd brugpensioen), is er in niets voorzien in geval van faillissement, zodat de werknemers geen enkele hulp krijgen van hun werkgever. Om deze leemte op te vullen, zal er in het kader van een samenwerkingsakkoord met de twee andere Gewesten een voorziening worden opgericht, alsook een kader indien nodig, om een begeleiding en een herklassering te waarborgen van werknemers van ondernemingen die over de kop gaan. Deze voorziening zou ook kunnen worden toegepast in geval van herstructurering, wanneer het generatiepact niet van toepassing is.

De verhoging van de premie voor beroepsopleiding zal worden geanalyseerd om een aanmoediging zijn om zo goed mogelijk in te stappen in het inschakelingstraject. Zo zal ook de tussenkomst in de kleine recurrente kosten in het kader van de zoektocht naar werk worden geanalyseerd en indien nodig ontwikkeld door ACTIRIS.

De Brusselse Regering zal de achterstallige bedragen blijven vorderen en blijven pleiten voor de herziening van de huidige en voor Brussel ongunstige verdeling van de federale enveloppe van de trekkingsrechten die bestemd is om de inspanningen van de Gewesten bij de hertewerkstelling van werklozen te compenseren.

2.5 De diversiteit bevorderen en de strijd aanbinden tegen de discriminatie bij aanwervingen

Gezien de demografische ontwikkeling en het multiculturele karakter van de Brusselse bevolking, is het belangrijk dat het werksmilieu een betere weerspiegeling is van de culturele gemengdheid van onze maatschappij.

Discriminatie is een onaanvaardbare rem op de werkgelegenheid! De bevordering van de diversiteit en de strijd tegen de discriminatie zijn een prioriteit.

Dit impliceert dat de ordonnanties over de diversiteit inzake werkgelegenheid, in de gewestelijke en lokale overheidsdiensten en over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen, zo snel mogelijk worden toegepast, zodat ze hun volle effect kunnen ontwikkelen. De Regering zal overwegen voor de pararegionale instellingen en de gewestelijke overheidsbedrijven een instrument uit te werken in de zin van het instrument waarin voorzien is door de ordonnantie van 4 september 2008 ertoe strekkende een diversiteitsbeleid te bewerkstelligen in het Brussels ambtenarenapparaat.

De doelstelling bestaat erin de diversiteitsplannen te veralgemenen, zowel binnen de ondernemingen als binnen de ministeries en gewestelijke openbare instellingen die het voorbeeld moeten geven. Deze veralgemening gebeurt meer bepaald door een stijging van het aantal consultants inzake diversiteit, sensibiliseringsacties, de aflevering van labels en de toekenning van stimulerende premies. Er zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de objectivering van de jobaanbiedingen en de strijd tegen eventuele vereisten van overkwalificatie.

Het gebruik van het anonieme curriculum vitae zal worden aangemoedigd om te vermijden dat een eerste selectie gebeurt op basis van de naam en voornaam. In toepassing van de antidiscriminatiewet zullen praktijktests worden uitgevoerd.

Er dient vermeden te worden dat ex-gedetineerden worden uitgesloten van de arbeidsmarkt teneinde een betere herinschakeling van deze personen te waarborgen en recidive te vermijden.

Om te voldoen aan de voorziene tewerkstellingsgraad voor personen met een handicap bij de overheidsdiensten, moeten de werkgevers beter geïnformeerd worden, zowel om vooroordelen uit de wereld te helpen als om de beschikbare ondersteuning bekend te maken.

2.6 De mobiliteit van de werkzoekenden verbeteren

Rekening houdend met de behoeften inzake werkgelegenheid in de andere Gewesten en meer bepaald in de rand, is het belangrijk de mobiliteit van werkzoekenden aan te moedigen. De inspanningen die reeds werden geleverd, zullen worden uitgebreid (onder andere het behoud van de gemengde teams Actiris/VDAB en Actiris/Forem).

Hiertoe zal de uitwisseling van informatie en van jobaanbiedingen inzake vraag en aanbod tussen de gewestelijke plaatsingsdiensten worden versterkt. Er moeten meer concrete acties worden opgezet met de andere Gewesten en hun plaatsingsdiensten met als duidelijke doelstelling de uitwisseling van aanbiedingen en de plaatsing. Het intergewestelijk vervoer (openbaar vervoer, fietsen, ...) zal worden ontwikkeld in het raam van samenwerkingsakkoorden met de andere beleidsniveaus. Er zullen oplossingen worden gezocht om de werknemers vlotter naar de zonings te brengen en 's nachts naar gebieden die weinig toegankelijk zijn of op dat moment niet worden bediend door het openbaar vervoer. De voorziening van de collectieve taxi's zal worden geëvalueerd en, indien nodig, worden uitgebreid naar nieuwe gebieden.

3. Een economie ten dienste van de Brusselaars

3.1 Investeren in de economische activiteit om nieuwe banen te creëren

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigt 20% van het Belgische BBP. Dit immense potentieel moet ten dienste van de alliantie werkgelegenheid-milieu worden gesteld. De ontwikkeling van de economie creëert arbeidsplaatsen (tussen 2004 en 2008 werden 40.000 arbeidsplaatsen gecreëerd).

De economische activiteit moet dus worden ondersteund en aangemoedigd. Het is dus zeer belangrijk in ons Gewest een klimaat te vrijwaren dat gunstig is voor de ondernemingen, opdat diegene die er gevestigd zijn, er blijven en opdat diegene die dit wensen, zich er komen vestigen. Het is essentieel dat we onze actie richten op sectoren met toekomst en op prioritaire doelstellingen. Er moet een fiscaal kader worden aangehouden dat geschikt is voor investeringen.

Hiertoe zal het mechanisme van het Fiscaal Compensatiefonds bestendig worden. Er zullen initiatieven genomen worden op grond waarvan bepaalde ondernemingen van een fiscale vrijstelling kunnen genieten als zij zich vestigen in de RVOHR en er gedurende een welbepaalde periode gewaarborgd lokaal werk creëren.

De Regering zal erop toezien dat de termijn vermindert voor de toekenning van milieuvergunningen voor vestigingsprojecten waarvoor enkel een effectenstudie vereist is omwille van de aanwezigheid van 200 parkeerplaatsen, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de studie of aan de bekendmakings- en overlegprocedure.

Daarnaast is het belangrijk het leven van de ondernemingen te vereenvoudigen door te vermijden dat ze met te veel economische actoren en operatoren te maken krijgen. De coördinatie van de economische operatoren en het grondbeleid zal worden versterkt.

Bij de aanvang van de legislatuur zullen beheerscontracten worden gesloten met de GOMB en het BAO, die de bevordering van nieuwe vormen van partnerships vooropstellen. Er zal worden nagedacht over de interventieperimeter van de verschillende instellingen en over de noodzakelijke coördinatie en rationalisering ervan.

In dezelfde zin zal de raad voor economische coördinatie worden ontwikkeld.

Terwijl de hulp geconcentreerd blijft op de gebieden met socio-economische moeilijkheden en op basis van de ervaring met de ontwikkeling van het netwerk van de Lokale Economieloketten zal elke gemeente, indien nodig in overleg met de Huizen van de Tewerkstelling, beschikken over een gesprekspartner uit de openbare of verenigingssector die eerstelijnsinformatie verstrekt, begeleiding aanbiedt en de lokale economieprojecten begeleidt..

De Regering zal toezien op een versterking van het netwerk van lokale structuren die ermee belast zijn de Brusselaars die een ondernemingsproject wensen te ontwikkelen, advies te verstrekken, zodat dit netwerk daadwerkelijk het hele Gewest bestrijkt.

De vrijmaking van het economisch initiatief zal gebaseerd zijn op een grotere reglementaire vereenvoudiging, de verbetering van de informatie betreffende de toegang tot de diverse soorten openbare hulp, de steun aan de netwerken van zelfstandigen (meer bepaald diegenen die deelnemen aan de alliantie economie-werkgelegenheid-milieu).

Tijdens hun bestaan worden ondernemingen onvermijdelijk geconfronteerd met financiële noden. In sommige gevallen vinden ze geen antwoord op hun vraag. In de huidige economische context moeten de bestaande gewestelijke financiële instrumenten worden aangepast om de toegang tot krediet te bevorderen.

Om de toegang tot het krediet voor de kleine en middelgrote ondernemingen en de zelfstandigen te vergemakkelijken, vooral in crisistijd, is meer bepaald de oprichting nodig van een mechanisme om de schadegevallen van het Brussels Waarborgfonds te dekken.

De overname van het Participatiefonds, wanneer dit geregionaliseerd zal zijn, zal ook noodzakelijk zijn door te voorzien in voldoende middelen om de financiering en de ontwikkeling mogelijk te maken van kleine ondernemingen en zelfstandigen. De aanwezigheid van de middenstand in de ontwikkelde structuur moet gewaarborgd worden.

Binnen de GIMB zal een specifiek fonds worden opgericht dat zal investeren in het kapitaal van de innoverende KMO's in volle groei. De GIMB kan worden belast via een afgevaardigde opdracht om de investeringen te financieren die leiden tot energiebesparingen in gebouwen die eigendom zijn van de KMO's.

BRUSOC, één van de filialen van de GIMB, dat is gespecialiseerd in het microkrediet wordt bestendig als instrument dat het ondernemerschap van kansarme bevolkingsgroepen bevordert.

Er zal blijvende aandacht worden geschonken aan de effectiviteit van het gewestelijk saneringsfonds dat ondernemingen helpt het hoofd te bieden aan de kosten voor sanering, opdat dit ten volle operationeel zou zijn.

Om zich te vestigen, hebben ondernemingen nood aan terreinen. Hiertoe zullen de operaties van het Economisch Immobiliënagentschap (EIA) die worden omkaderd door de GOMB, worden opgevoerd. Het openbare aanbod aan gebouwen en terreinen zal worden opgevoerd. De rol van grondactor zal worden versterkt in functie van de uitvoering van de prioritaire werkterreinen van het GewOP. De uitvoering zal de oprichting in de hand werken van KMO-parken (modules van 200-250m²) om KMO's te vestigen in de stad en ze daar te houden, waarbij erop wordt toegezien dat het evenwicht tussen de woonfuncties enerzijds en de economische en industriële functies anderzijds behouden blijft. De taak van de GOMB als operator en vastgoedtussenpersoon van de economische expansie zal ook worden versterkt. Er moet een oplossing komen voor de schaarste aan terreinen, onder andere door de sites in te breiden en voorrang te geven aan de herwaardering van de braakliggende terreinen en de leegstaande gebouwen. Er zal een observatiecel worden opgericht binnen de GOMB voor de mobiliteit van de ondernemingen en de vastgoedbehoeften die hieruit voortvloeien. Er zal een kadaster van grondreserves en van de bezetting van de economische gebieden worden opgemaakt.

Ten slotte is het belangrijk de ondernemingsgeest aan te moedigen en onze jongeren de smaak te pakken laten krijgen. Hiertoe moet de steun aan de sensibiliseringsprogramma's voor jongeren worden versterkt

De overheidsopdrachten voor openbare buurtwerken in het bijzonder moeten sociale en milieuclausules bevatten die gunstig zijn voor de lokale economie.

Het beleid inzake sectorale innovatie zal worden versterkt en er zal een mechanisme voor de duurzame financiering van de clusters worden opgericht.

In het kader van de ordonnantie van 12 februari 2009 zullen de Bedrijvencentra en de Lokale Economieloketten bestendig worden als actoren van duurzame ontwikkeling, werkgelegenheid en het beleid inzake stadsvernieuwing.

De activiteit van de Haven zal ontwikkeld worden, waarbij zal worden toegezien op een goede integratie in de stad, meer bepaald door het bevestigen van de bestemming voor havenactiviteiten van de percelen gelegen tussen de Redersbrug en de gewestgrens (Schaarbeek-Vorming), rekening houdend met de stedelijke omgeving en de evolutie hiervan. Men dient erop toe te zien dat de voorkeur wordt gegeven aan ondernemingen met een hoge toegevoegde waarde op sociaal vlak en voor het leefmilieu.

De oprichting van een intergewestelijk platform zal worden voorgesteld aan de andere gewesten om samen economische ruimtes te ontwikkelen en de samenwerking met andere Belgische en Europese havens wordt versterkt. Het overleg met de twee andere gewesten moet op een gestructureerde manier geïntensifieerd worden om de ontwikkeling van logistieke zones langs het kanaal Antwerpen-Brussel-Charleroi te optimaliseren.

Het BISA moet de Regering prospectieve analyses over de economische en budgettaire vooruitzichten van het Gewest kunnen voorleggen, onder andere door een visie te hebben op de evolutie van de inkomsten.

De versterking van de opdrachten en de middelen van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het meer bepaald mogelijk maken een permanente dialoog op te zetten met de sociale partners en de actoren inzake werkgelegenheid en opleiding, zowel van Brussel als van de aangrenzende economische gebieden. Er zal meer bepaald een oproep worden gedaan om zich te buigen over de koppeling van de toekenning van economische hulp aan de creatie van banen voor de Brusselaars en over het opleidingsaanbod en de uitvoering van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen.

De lokalisatie van de overleginstanties zal het voorwerp uitmaken van een geografische hergroepering op een unieke plaats, een echt overleghuis.

3.2 De Brusselse handel

De handel is een sector met een sterk potentieel aan banen, vooral laaggeschoolde. Het is dus belangrijk deze sector te steunen, zodat hij zijn volledige potentieel kan ontwikkelen.

Het Schema voor Handelsontwikkeling is een waardevol instrument dat de politieke besluitvorming doeltreffend ondersteunt. Het biedt de mogelijkheid de aandacht te vestigen op de interactie tussen de soorten handel, het overaanbod en de tekorten. Het is een waardevol middel om het probleem van de gemengdheid van de handelsfuncties in de wijken aan te vatten. De diversiteit van de handelszaken is de rijkdom van een wijk en versterkt de aantrekkelijkheid ervan. Het is belangrijk het evenwicht te waarborgen in het handelsaanbod om een overaanbod van identieke

handelszaken of handelszaken van hetzelfde type te vermijden. De uitvoering van een ordonnantie over de commerciële gemengdheid zal worden bestudeerd, waarbij men zich baseert op het schema voor commerciële ontwikkeling. _

De handel is alomtegenwoordig in het Gewest. Op het gehele grondgebied van het Gewest bestaat er geen enkele openbare instelling die belast is met deze materie. Er zal een Brussels Gewestelijk Agentschap voor de Handel worden opgericht dat bevoegd is over het gehele Gewest met een activiteit die is toegespitst op de economische ontwikkeling met een specifiek kader en waarin Atrium wordt geïntegreerd. Dit Agentschap zal de taak krijgen om de ontwikkeling van projecten voor handelsvestigingen te starten, te steunen en in de hand te werken, te investeren in de aantrekkelijkheid van de handelskernen en door zijn proactiviteit een betere commerciële rendabiliteit van deze kernen te waarborgen.

Er zal ook verder specifieke aandacht besteed worden aan de handelskernen met de meeste socio-economische problemen via de verlenging of de lancering van nieuwe Handelswijkcontracten.

Het openbare grondbeheer van de commerciële benedenverdiepingen moet één van de nieuwe taken van Atrium worden, waarin de dynamiek van de huisvesting op de bovenverdiepingen wordt geïntegreerd.

De aantrekkelijkheid van het stadscentrum is een prioriteit die in overweging moet worden genomen in de verbinding tussen de bovenstad en de benedenstad. In dit kader zal de overdekking van de tunnel tussen Gulden Vlies en de Naamsepoort worden bestudeerd in het licht van studies inzake de technische en financiële haalbaarheid van het project. De vooropgestelde doelstelling van deze overdekking zou erin bestaan een stedelijke handelsruimte in het stadscentrum te bouwen en de twee kanten van de laan te verbinden.

In het kader van het PIO zal de Regering de vestiging van een winkelcentrum op het Heizelplateau bevorderen en daarbij bijzondere aandacht besteden aan de weerslag van dit project op het Brusselse stadswefsel en de bewoonbaarheid van de wijk, evenals aan de kwesties in verband met mobiliteit. De Regering zal deze vestiging verbinden aan de andere projecten van gewestelijk belang, in het bijzonder de bouw van een congrescentrum en daarbij rekening houden met de recreatie-activiteiten die momenteel al op de site aanwezig zijn.

Het Huis voor Mode en Design zal worden ontwikkeld met het oog op de economische ontwikkeling van deze twee sectoren, waarbij erop wordt toegezien dat de economische actoren en de verenigingen die actief zijn op dit vlak, hierbij worden betrokken.

Maatregelen die het mogelijk maken de handelaars ertoe aan te zetten hun openingstijden uit te breiden, zullen worden bestudeerd in overleg met de federale overheid..

Na juridische analyse zullen er pilootprojecten voor « Business Improvement District » worden opgezet in de gebieden waar vele privé commerciële actoren zijn gevestigd; deze projecten worden hoofdzakelijk gefinancierd door hen en hebben een hoge mate aan commercialiteit en zijn makkelijk te begrijpen.

De projecten met het oog op de verbetering van de commerciële aantrekkelijkheid van de Europese wijk zullen worden voortgezet.

Om de zelfstandigen de mogelijkheid te bieden tijd vrij te maken en zich te concentreren op hun economische activiteit, moet de overheid het hen makkelijk maken jonge Brusselaars aan te werven via contracten die reeds bestaan of nog moeten opgemaakt worden (Startbaanovereenkomst, Individuele Beroepsopleiding in de onderneming, enz.), meer bepaald door de aangepaste opleidingen uit te breiden en ze online te zetten (commerciële verkoop en

meertaligheid, horeca, enz. ...)

Een eco-adviseur zal gratis zijn diensten aanbieden bij het energie- en afvalbeheer voor de kleine handelszaken. De mogelijkheid zal worden bestudeerd om gratis een energiescan uit te voeren in de Handelswijkcontracten op basis van een methodologie die wordt besproken met Leefmilieu Brussel en de financiële steun aan de energiebesparing in het kader van het beleid inzake economische expansie van het Gewest zal worden verbeterd. De democratisering van het ecodynamisch label zal van dit instrument een echt middel maken voor de promotie van groene initiatieven van de ondernemingen en de handelszaken, met inbegrip van de kleinste onder hen die zich nu weinig bewust zijn van de potentiële winsten.

De oneerlijke mededinging moet bestreden worden door de waarborg te bieden dat iedereen de sociale en fiscale reglementen naleeft.

In de veronderstelling dat de bevoegdheid over de handelsvestigingen wordt geregionaliseerd, is het noodzakelijk een echt overleg tussen de Gewesten te organiseren.

3.3 De internationale dimensie van Brussel ontwikkelen en zijn toeristische ambities versterken

De ontwikkeling van de internationale dimensie van Brussel maakt integraal deel uit van het stadsproject en zal als dusdanig één van de krachtlijnen van de legislatuur zijn. De belangrijkste uitdagingen van de internationale ambitie van Brussel zijn toegespitst op de vestiging van internationale organisaties op het grondgebied van het Gewest, de ontwikkeling van het zakelijke en vrijetijdstoerisme of het aantrekken van buitenlandse investeringen.

De internationale en meer bepaald Europese dimensie houdt de positionering van Brussel en de promotie van diens merkimage in het buitenland in. Een plan inzake « city marketing » moet dus worden uitgewerkt op basis van de elementen die de identiteit van Brussel uitmaken en waarbij zowel de openbare als de privéactoren worden betrokken. De doelstelling bestaat erin een coherente en geïntegreerde communicatie op te zetten die een sterk beeld geeft en die een rationalisering van de kosten mogelijk maakt. Deze collectieve demarche moet overigens de participatieve communicatie tegenover de inwoners inhouden die zich moeten kunnen identificeren met de waarden van het label « Brussel ».

Het toerisme, zowel het zakelijke als het vrijetijdstoerisme is een grote bron van werkgelegenheid voor het Brussels Gewest. Deze sector is des te interessanter omdat de banen in deze sector grotendeels worden ingenomen door Brusselaars. Bovendien is het een sector die per definitie niet delokaliseerbaar is. De Brusselse Gewestregering moet de toeristische sector sterk ontwikkelen op basis van de conclusies van de Ronde-tafel van het Brussels Toerisme die tijdens de vorige legislatuur werd georganiseerd.

Er moet bijzondere aandacht worden geschonken aan het onthaal van de toeristen, de creatie en organisatie van grote evenementen met nationale en internationale weerklank en de bouw van een nieuwe grote infrastructuur met internationale faam die harmonieus wordt geïntegreerd in de stad: het Heizelplateau zal een Congrescentrum huisvesten met een capaciteit van 5000 plaatsen.

De bouw van deze infrastructuur en de uitbating ervan zullen de mogelijkheid bieden de vormingservaringen ten behoeve van de Brusselaars op te voeren. De start van de publiek-private samenwerking moet de waarborg bieden dat de overheid de projecten kan beheersen. Het BHG zal via de ontwikkeling van zijn infrastructuur toezien op de groei van de MICE-sectoren (Meeting, Incentive, Congres, Exhibition), gezien het potentieel dat deze bieden om lokale en laaggeschoolde arbeidsplaatsen te creëren.

De Regering zal zich uitspreken over de ligging van een nationaal stadion in het licht van alle studies over de mogelijkheden tot vestiging en de financieringsmogelijkheden, zowel via het partnership met de privé-sector als via de tegemoetkoming vanwege de federale overheid.

Zo moet ook het ontwerp van een groot Museum van Europa, op initiatief van het Europees Parlement, enerzijds de mogelijkheid bieden zowel de Brusselse bevolking als de Europese instellingen te sensibiliseren en de uitstraling van Brussel tot ver buiten de landsgrenzen te waarborgen en anderzijds Brussel nog een beetje meer te bevestigen als bestemming “hoofdstad van Europa”. De nadruk zal worden gelegd op Brussel als ontmoetingsplaats voor Europeanen. Het toeristisch aanbod van het “Europa van de mensen” zal ontwikkeld worden in samenwerking met BITC. De doelstelling bestaat erin elke jonge Europeaan de mogelijkheid te bieden de hoofdstad van Europa te bezoeken.

De Brusselse Regering moet de initiatieven steunen die erop gericht zijn de onvergelykbare troef te ontwikkelen die de internationale ambitie van het Gewest op cultureel en economisch vlak is. De Regering zal alles steunen wat bijdraagt tot de attractiviteit van het Gewest, zowel voor de inwoners van de stad als voor de inwoners van de rest van het land en het buitenland.

De kwaliteit van het onthaal is een andere bepalende voorwaarde voor het slagen van een versterkt toeristisch beleid. Deze kwaliteit is gebaseerd op de sensibilisering van alle beroepen die ermee te maken hebben, de ontwikkeling van permanente opleidingen, de verbetering van de bewegwijzering, de aanleg van parcours die het gebruik van zachte en milieuvriendelijke vervoersmiddelen in de hand werken, de toegankelijkheid voor personen met een handicap, ... De nadruk zal worden gelegd op de aantrekkelijkheid van bestaande structuren zoals de Haven en het Kanaal; de wetgeving rond de toekenning van het label moet ook het duurzame toerisme promoten. De promotie van de HST als vervoersmiddel naar Brussel en het onthaal van de toeristen in de stations zullen worden aangemoedigd.

Het aanbod van grote evenementen zal worden uitgebreid om nieuwe bronnen van werkgelegenheid in de hand te werken.

De synergieën tussen de handel, het culturele leven en het toerisme moeten worden versterkt. De wil van de Brusselse Regering bestaat erin de zogenaamde toeristische gebieden uit te breiden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In afwachting van de eventuele regionalisering van de bevoegdheid inzake toerisme, die de Brusselse Regering wenst en die vermeld staat in de Octopusnota, zal de versterking van de synergie tussen BITC, het OPT en Toerisme Vlaanderen worden nagestreefd. Het gewestelijke platform zal zijn werk inzake coördinatie van de toeristische initiatieven voortzetten, meer bepaald op het vlak van de besluitvorming en de financiering van themajaren (bv het toeristische jaar 2012 zal gewijd zijn aan de gastronomie).

De rol van het BIP als instrument voor de promotie van en de informatie over Brussel ten dienste van de toeristen zal ondersteund worden.

3.4 De creatieve en culturele nijverheid ondersteunen

De culturele bevoegdheden worden in Brussel voor het grootste deel uitgevoerd door de instellingen van de federale overheid en de gemeenschappen. Het Gewest speelt echter een sleutelrol -dank zij zijn economische operatoren en in steun van lokale projecten en grote culturele manifestaties die zowel bijdragen tot de rijkdom en de culturele diversiteit als tot de nationale en internationale uitstraling als hoofdstad. De creatieve en culturele sector te Brussel zorgt ook -rechtstreeks en onrechtstreeks- voor veel economische activiteit.

De oprichting van een infrastructuur of culturele projecten in het kader van de ontwikkeling van de strategische gebieden voor de internationale uitstraling van Brussel is hiervan een belangrijke krachtlijn met meer bepaald de bouw van een polyvalente evenementenzaal, de promotie van de activiteiten van de gewestelijke en federale culturele instellingen van de Kunstberg, de promotie van de activiteiten van de Huizen van Cultuur, de voortzetting van de steun aan het biculturele, gewestelijke en lokale project te Flagey, de oprichting van een Brusselse dansschool die de bestaande initiatieven en instellingen verenigt of de bouw van een Museum van Europa in de Europese Wijk.

Het Gewest zal de culturele en audiovisuele nijverheid steunen. Het zal de oprichting steunen van een platform dat de culturele actoren verenigt en ermee belast wordt een planning 2010-2020 uit te werken waarin ambitieuze projecten voor een cultureel beleid worden bepaald. Er zal een uniek loket voor de informatie en de coördinatie van de infrastructuur worden opgericht. De samenwerking Wallimage-Bruxellimage die is opgezet om de filmindustrie in Brussel te steunen, zal na 3 jaar worden geëvalueerd en indien nodig uitgebreid. De oprichting van een grote filmstudio op het grondgebied van het Gewest zal worden gesteund. Er zullen repetitieplaatsen worden aangeboden aan beroeps- en amateurartiesten via gewestelijke operatoren als de GOMB. De informatie over het culturele aanbod dat beschikbaar is in Brussel, zal worden gecentraliseerd met de mogelijkheid om de reservaties via dit kanaal ook te centraliseren. De rol van het BIP, de toeristische en culturele referentieplaats, zal in dit opzicht worden versterkt. De ontwikkeling van de activiteiten inzake circusberoepen zal worden aangemoedigd.

3.5 De buitenlandse handel steunen, buitenlandse investeringen aantrekken

De ondersteuning van de Brusselse exportondernemingen en de promotie van het BHG als plaats voor buitenlandse investeringen is noodzakelijk, gezien de kleine omvang van de interne markt en rekening houdend met een context van toenemende internationalisering.

Sommige voorzieningen moeten worden uitgebreid en aangepast in functie van de specifieke behoeften van de Brusselse exportondernemingen waarvan de KMO's en de ZKO's het grootste deel uitmaken. Het komt er dus op aan de professionalisering te verhogen van de diensten die worden aangeboden aan de ondernemingen en daarbij het principe van de universele dienstverlening te handhaven. Binnen deze voorzieningen moet voorrang worden gegeven aan het netwerk van attachés in het buitenland (die tevens de verbindingspersonen zijn voor de prospectie van buitenlandse investeerders), aan het aanmoedigen van de internationale mobiliteit van de jongeren, de voortzetting van de administratieve vereenvoudiging en de bevordering van het algemene merk imago van de Brusselse ondernemingen.

Om de buitenlandse investeringen in de hand te werken die arbeidsplaatsen creëren en een vector zijn voor het merkimago van Brussel, moet het netwerk van economische attachés versterkt worden (aanduiding van gespecialiseerde attachés om de prospectie te versterken), het plan voor de city-marketing worden geconcretiseerd, de samenwerking worden versterkt met actoren als de Haven van Brussel (logistiek en distributie) en de concurrentiekracht en de troeven van het BHG als plaats voor buitenlandse investeringen voortdurend worden geëvalueerd. De Regering zal ter zake trachten de synergieën met de andere Gewesten te versterken.

De synergieën tussen de bevordering van buitenlandse investeringen en steun aan de uitvoer moeten worden uitgediept. Er zal nauwe samenwerking uitgebouwd worden tussen de netwerken van handelsattachés en de uitwisseling van geografische en sectoriële deskundigheid om het dienstenaanbod aan de ondernemingen te verbeteren. Vervolgens zal op basis van de behaalde resultaten structurele samenwerking overwogen worden.

3.6 Investeren in onderzoek en innovatie om van Brussel een kennishoofdstad te maken

Brussel beschikt over een uitzonderlijk potentieel aan belangrijke actoren: grote concentratie van ondernemingen in de sectoren van ICT en levenswetenschappen, universitaire instellingen en instellingen voor hoger onderwijs met internationale faam, ziekenhuiscentra van een hoge kwaliteit, sectorale centra die de ondernemingen begeleiden, ... Met 70.000 studenten uit Brussel, Vlaanderen en Wallonië is Brussel de eerste universiteitsstad van het land. Al deze actoren vormen een netwerk met een opmerkelijke vitaliteit. Ze zijn tevens een belangrijke imagovector voor de internationale uitstraling van Brussel.

De geleidelijke oprichting van een interface voor interuniversitaire samenwerking, waarin alle Brusselse universiteiten worden gegroepeerd, zal worden aangemoedigd.

Onderzoek en innovatie bevatten een groot potentieel voor de werkgelegenheid en de gewestelijke dynamiek van de gewestelijke ontwikkeling. In de tijd van de kenniseconomie en de open innovatie en gezien het uitzonderlijk wetenschappelijk potentieel van het Gewest, moet een ambitieus beleid inzake onderzoek en innovatie enerzijds bijdragen tot de rechtstreekse en onrechtstreekse creatie van nieuwe activiteiten in Brussel en dus van banen en anderzijds tot het voeren van een beleid dat is aangepast aan de eigenheden van het Stadsgewest om de levenskwaliteit van de Brusselaars te verbeteren.

De investering in onderzoek bestaat grotendeels uit personeel en banen; onderzoek leidt tot kennis. Met de hulp van strategieën op het vlak van innovatie en ondernemerschap kan deze kennis leiden tot nieuwe activiteiten met een toegevoegde waarde en dus tot vele banen.

Hoewel onderzoek de activiteiten van de toekomst voorbereidt, is de productie van kennis de hoeksteen van de diensteneconomie die Brussel kenmerkt. Het is dus zeer belangrijk dat deze kennis overvloedig aanwezig is.

Bovendien is de sector van het onderzoek een domein bij uitstek voor de concrete uitvoering van de alliantie economie-werkgelegenheid-milieu.

We hebben de ambitie om van Brussel de "kennishoofdstad" te maken, wat alle Brusselaars ten goede komt!

Van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie moet gebruik worden gemaakt om de doeltreffendheid van de steun aan onderzoek en innovatie te verbeteren, meer steun de beiden aan de KMO's, de ICT-sector en de ontwikkeling van een duurzame maatschappij.

Ons beleid zal worden toegespitst op de volgende sterke krachtlijnen:

Ten eerste zullen, binnen de perken van de beschikbare begrotingsmiddelen, de middelen voor het wetenschappelijk onderzoek in het Brussels Gewest worden verhoogd om te evolueren naar de aanbevolen Europese normen.

Ten tweede moet de hulp verder worden toegespitst op de sectoren met een potentieel aan werkgelegenheid, namelijk ICT, levenswetenschappen en milieu, en aan innovatie; hierbij moet versnippering worden vermeden om tot een maximale doeltreffendheid te komen. Deze doelgerichte hulp moet worden gekoppeld aan een versterking van de inspanningen tot structurering van de steun aan onderzoek en innovatie: rechtstreekse hulpmaatregelen voor ondernemingen, rechtstreekse hulp aan de sectorale centra, promotie van universiteitsbeurzen, impulsprogramma's in de prioritaire sectoren.

Zo moet een nieuwe cyclus impulsprogramma's (universiteiten) worden opgestart en moeten er nieuwe projectoproepen (ondernemingen) worden gelanceerd in de 3 bovenvermelde prioritaire sectoren.

De nieuwe ordonnantie inzake onderzoek moet volledig worden uitgevoerd met de goedkeuring van alle besluiten.

De beursprogramma's voor de universiteiten en onderzoekers moeten worden voortgezet en versterkt: Prospective Research for Brussels (PRFB), Brains Back to Brussels (BB2B), Spin-off in Brussels (SOIB).

De wetenschappelijke loopbanen zullen gepromoot worden bij jongeren. Research in Brussels moet in dit opzicht een grote rol spelen.

Ten derde moeten de synergieën tussen de universiteiten die zijn gevestigd in Brussel en de ondernemingen die onderzoek verrichten, worden uitgebreid. Er moet meer overleg plaatshebben tussen de actoren die fundamenteel en de actoren die toegepast onderzoek verrichten. Bovendien moeten er samenwerkingsverbanden worden opgezet met de campussen en de Waalse en Vlaamse structuren. De gewestelijke actoren moeten worden gemobiliseerd rond nieuwe maatregelen die de impact in en voor Brussel maximaliseren. Er moeten nieuwe strategische programma's worden ontwikkeld die gewestelijke problemen behandelen (strategische platformen voor multidisciplinair onderzoek), waarbij academische, institutionele en privé-actoren betrokken worden in een geest van innovatie en waarvan de resultaten moeten worden geherwaardeerd door een reeks socio-economische actoren.

De samenwerking met de andere Gewesten zal worden ontwikkeld met als doelstelling uit een concurrentielogica te stappen en "win-win" samenwerkingsverbanden op te zetten, met meer bepaald de uniformering van procedures, de vereenvoudiging van samenwerkingsmechanismen. Bijvoorbeeld de intergewestelijke samenwerkingsverbanden kunnen op het getouw worden gezet voor de oprichting van incubatoren of clusters die gezamenlijk of niet-concurrerend worden beheerd. Er zal een systeem voor de "overdraagbaarheid" van de gewestelijke hulp worden bestudeerd dat de mogelijkheid zou bieden de middelen die zijn geïnvesteerd door een Gewest, te compenseren wanneer een onderneming verhuist; deze compensatie zou ten laste vallen van het Gewest waar deze onderneming zich opnieuw vestigt.

Ten vierde is het belangrijk dat er performante middelen beschikbaar zijn, zodat aan de ambities kan worden voldaan.

Het IWOIB moet worden versterkt in zijn organisatie. De samenwerking tussen de actoren voor de steun aan innoverende projecten, namelijk het Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel (IWOIB) en het Brussels Agentschap voor de Onderneming (BAO) moet worden geformaliseerd.

Er zal prioriteit worden verleend aan de enige prioritaire sector die nog niet is gedekt: het milieu. Het project Greenbizz inzake het onthaal en de begeleiding van "groene" ondernemingen die hun activiteiten opstarten, moet worden geconcretiseerd. Na evaluatie zullen nieuwe incubatoren van spin-offondernemingen worden ontwikkeld op basis van de resultaten van het onderzoek. De oprichting van een koepel voor het beheer van de incubatoren zal worden bestudeerd.

De middelen van de RWB zullen worden gewaarborgd en de vestiging ervan in het overleghuis met de ESR als drijvende kracht zal worden bestudeerd.

Hoofdstuk 2 Concrete invulling geven aan het recht op wonen

Alle formules inzake huisvestingsbeleid die op termijn een openbaar grondbeheer waarborgen, zullen worden uitgebreid om het eerste huisvestingsplan, dat geëvalueerd zal worden, te verlengen. Het sociale huisvestingsbeleid (met tussenkomst van het woningfonds, de sociale verhuurkantoren ...) moet nog worden versterkt voor de gezinnen met een laag inkomen en kwetsbare personen. Om de vertraging in te lopen bij de uitvoering van de bestaande investeringsplannen in de sociale huisvesting en om te voorkomen dat er in toekomstige plannen vertraging wordt opgelopen, zullen de human resources van de BGHM en de openbare vastgoedmaatschappijen versterkt en aangepast worden en zullen de procedures worden vereenvoudigd. De invoering van een nieuwe huurtoelage zal worden gekoppeld aan de toestand van de gewestelijke financiën en de uitwerking van roosters met huurrichtprijzen, op grond van reeksen van objectieve waarden.

In navolging van het beginsel dat elkeen recht heeft op huisvesting, zal de productie van woningen voor personen met een handicap en kroostrijke gezinnen verder ontwikkeld worden.

De Regering zal tevens aandacht blijven hebben voor de vraag van jonge gezinnen met een middelgroot inkomen.

1. De huurprijzen omkaderen met huurrichtprijzen

Na raadpleging van de vertegenwoordigers van de huurders, eigenaars en sociale partners zullen roosters worden opgesteld met huurrichtprijzen per wijk. Er zal rekening gehouden worden met de proefprojecten die gevoerd werden op federaal niveau. In het vooruitzicht van de regionalisering van de bevoegdheid inzake de reglementering van de huurprijzen, zal de Regering onmiddellijk het wetgevend en reglementair kader voorbereiden dat het mogelijk maakt deze roosters vast te leggen. De huurrichtprijzen moeten meer bepaald en geleidelijk rekening houden met de energetische kwaliteit van de voorgestelde panden.

Wonen is een grondwettelijk recht en een fundamentele behoefte met zo'n grote betekenis dat de markt hier niet alleen over kan beslissen. In die geest zal de overheid aandacht hebben voor de overdreven huurprijzen die gevraagd worden door sommige eigenaars.

In functie van de budgettaire beschikbaarheid zullen (onder meer fiscale) stimuli worden bestudeerd die de eigenaars begunstigen die meewerken aan de sociale en milieudoelstellingen van de Regering.

2. De huurders helpen om een behoorlijke woning te vinden

De bestaande hulp (VIHT, de toelagen van het Solidariteitsfonds van de Huisvestingscode, de SVK's) zal worden versterkt. De regeling betreffende de VIHT zal uitgebreid worden, zodanig dat ook personen die wonen in een opvangtehuis of een transitwoning, ervoor in aanmerking komen.

De invoering van een nieuwe huurtoelage moet verbonden worden aan de toestand van de gewestelijke financiën en aan de uitwerking van roosters met huurrichtprijzen op grond van reeksen van objectieve waarden. Zij zal prioritair in overweging worden genomen voor de kandidaten die reeds verscheidene jaren wachten op een sociale woning.

Een gewestelijk en mutualistisch Fonds van huurwaarborgen dat wordt beheerd door de overheid, zal de huurders enerzijds de mogelijkheid bieden vaste intrestvoeten te genieten en anderzijds een financiële meerwaarde te bieden ten gunste van de huurwaarborg voor de minst bedeelden.

De tussenkomst van het Gewest in de dekking van een verzekering tegen het verlies van werk door huurders zal worden bestudeerd.

3. De sociale huisvesting bewaren en ontwikkelen

Het moratorium op de verkoop van woningen die worden beheerd door de OVM's en de BGHM moet behouden blijven. Het gezamenlijk gebruik van bepaalde technische middelen van naburige OVM's, bijvoorbeeld door de oprichting van aankoopcentrales, zal systematisch worden gesteund.

De aanpassing van de sociale woningen aan de behoeften van de Brusselse gezinnen in functie van de grootte van de woning en de samenstelling van het gezin, zal worden bestudeerd. In functie van de budgettaire haalbaarheid zal zo tevens het aanbod van woningen worden ontwikkeld dat is aangepast ten behoeve van personen met beperkte mobiliteit en personen met een handicap via de steun aan semi-gemeenschappelijke en intergenerationele woonruimtes (kangoeroe-wonen) en voor bejaarden (van het type Versailles-Seniors) in samenwerking met de Gemeenschappen, de gemeenten en de OCMW's.

Bewoners van een sociale woning waarvan de omvang niet langer overeenstemt met de gezinssamenstelling zullen aangemoedigd worden om een mutatie aan te vragen. Voor bejaarden zullen hiertoe concrete stimuli worden ingevoerd (logistieke of technische hulp voor de verhuizing, voor de installatie in de nieuwe woning, enz.) waarbij erop wordt gelet dat de familiale, fysieke of emotionele stabiliteit niet wordt geschaad.

Het Gewest moet een huurovereenkomst van bepaalde duur van 9 jaar instellen voor nieuwe huurders vanaf 2010. Wanneer deze huurovereenkomst afloopt, zou deze slechts kunnen worden verlengd als de huurders met maximaal 10 % de voorwaarden overschrijden om aanspraak te maken op een sociale woning. Het Plafond van de solidariteitsbijdrage zal worden opgetrokken.

De gewestelijke betoelaging van de renovatiewerken van de sociale woningen zal ten minste behouden blijven op het niveau van 50%.

De Regering zal haar inspanningen voortzetten om de leegstand in de sociale huisvesting te verminderen.

In de mate van het mogelijke zal de berekeningswijze van de sociale huurprijs en van de lasten vereenvoudigd worden. Om deze te beperken, zullen de nieuwe investerings- en bouwplannen prioritair de werken vergemakkelijken die leiden tot energiebesparing.

De BGHM zal een gecentraliseerd informatiesysteem creëren voor kandidaat-huurders dat hen informeert over de vermoedelijke wachttijden van elke OVM in functie van de ligging en de grootte van de gevraagde woning.

De participatie van de huurders moet verbeterd worden.

Het is niet alleen noodzakelijk de bouw van sociale woningen voort te zetten op de sites die in aanmerking werden genomen door het eerste Gewestelijk Huisvestingsplan, maar ook bijkomende bouwwerken te plannen en leegstaande gebouwen om te vormen tot sociale woningen, dit op korte en middellange termijn.

De BGHM zal de middelen krijgen om een cel op te richten die is gespecialiseerd in de begeleiding van de overheidsopdrachten van de OVM's om de behandeling van ontwerp tot uitvoering ervan te versnellen en meer bepaald voor wat betreft het soort werkzaamheden dat bijdraagt tot energiebesparing. Deze overheidsopdrachten moeten, telkens wanneer dit mogelijk is, sociale en milieuclausules bevatten.

Het Gewest moet in samenwerking met de BGHM, de OVM's en de 19 gemeenten werken aan een rationalisering van het aantal OVM's.

4. Het openbaar woningenbestand uitbreiden en een nieuw evenwicht brengen in de gewestelijke spreiding van sociale en openbare woningen.

Het GewOP zal een nieuw evenwicht tot stand brengen in de spreiding van de ontwikkeling van de sociale en openbare woningen over het hele Brusselse grondgebied.

De Regering zal een norm vastleggen van 15% kwaliteitswoningen in openbaar beheer en met een sociaal oogmerk op het grondgebied van alle gemeenten, die binnen 10 jaar moet worden behaald. Om deze doelstelling te verwezenlijken, zal de Regering overgaan tot samenwerking met de gemeenten, met inbegrip van aanmoedigingsmaatregelen die rekening houden met hun specifieke stedenbouwkundige kenmerken.

In het zog van de nieuwe ordonnantie over de openbare woningen zal elke gemeente een commissie oprichten voor de toekenning van gemeentelijke woningen om de procedure te objectiveren op basis van een vooraf vastgestelde regeling.

De Regering zal zo snel mogelijk het vereiste wetgevende kader bestuderen om in de mate van het mogelijke uitzettingen zonder voorstel van nieuwe woning te voorkomen (via transitwoningen).

5. Een aanbod aan woningen ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens

De inspanningen om een aanbod aan woningen te ontwikkelen dat betaalbaar is voor middelgrote inkomens (via het Woningfonds en de GOMB), zullen worden voortgezet.

De GOMB zal één van de belangrijkste operationele instrumenten van het stadsbeleid blijven en moet prioritair actief zijn in de stedelijke herwaarderingsgebieden en in de GGB en dicht bij de toekomstige stedelijke herwaarderingsgebieden liggen.

Om tegemoet te komen aan de stijgende vraag zal de Regering de mogelijkheid onderzoeken om de kandidaat-kopers van woningen van de GOMB opnieuw de mogelijkheid te bieden om leningen van het Woningfonds te verkrijgen.

Na enkele projectoproepen zal de GOMB zijn samenwerking met de privésector versterken. De invoering van nieuwe mechanismen moet worden onderzocht, zoals de "huurkoop" (uitgestelde aankoop) of de "cofinanciering".

Om jonge gezinnen op het Brussels grondgebied te behouden, zal de GOMB erop toezien dat woningen met een grote energieperformantie te koop worden gesteld die in de mate van het mogelijke beschikken over een tuin of een terras.

6. De strijd tegen leegstaande en ongezonde woningen

Eenzijds zullen de procedures inzake de onteigeningsbevoegdheid in het geval van gebouwen (woningen of kantoren) die leeg staan of ongezond zijn, minder zwaar worden gemaakt en anderzijds zullen de voorwaarden voor het openbaar beheersrecht worden versoepeld, meer bepaald door de verlenging van de afschrijvingsduur.

De ordonnantie betreffende de leegstaande gebouwen zal toegepast worden.

De wijkcontracten zullen één van de voorzieningen blijven die het mogelijk maken de strijd tegen bouwvallige panden aan te gaan en de lege en ongezonde woningen te renoveren.

Binnen de naleving van de elementaire vereisten inzake veiligheid en gezondheid zullen er overeenkomsten worden ontwikkeld voor de omkadering van initiatieven om leegstaande gebouwen ten titel van gedogen te bewonen.

7. De energiefactuur van de huurders en inwonende eigenaars verlichten

De verbetering van de energieprestatie van de sociale woningen is noodzakelijk, maar mag niet leiden tot een stijging van de combinatie van sociale huurprijzen en huurlasten en moet, in de mate van het mogelijke, leiden tot een daling van de globale kostprijs ervan, waarbij indien nodig een beroep wordt gedaan op een systeem van een derde investeerder.

Bij de aanvang van de legislatuur zal een systematisch plan voor de analyse van de energieprestaties van het Brussels vastgoedpark opgemaakt worden.

De bevordering van de Energiepremies zal worden verbeterd en de voorwaarden voor de toekenning ervan moeten ook worden herzien, meer bepaald rekening houdend met sociale criteria voor de premies die betrekking hebben op investeringen in vastgoed.

In samenwerking met de Orde van Architecten zal -volgens het pro-deomodel- een structuur voor technische hulp worden voorgesteld voor de verbetering van de energieprestatie van de woningen die toegankelijk zijn voor gezinnen met een laag inkomen

8. De bouw van nieuwe woningen voortzetten

Het beleid inzake openbare woningen van het Gewest heeft het mogelijk gemaakt ten dele tegemoet te komen aan de aanvragen van de Brusselaars. In het licht van de sociale situatie en de sociologie van het Gewest moet dit beleid echter worden bevestigd, parallel met de woningproductie door de privésector.

Het openbare grondbeheer biedt vele Brusselaars immers de mogelijkheid om te wonen in sociale omstandigheden die de privémarkt niet meer kan aanbieden. Het is dus zeer belangrijk de inspanning voort te zetten in het kader van het stedenbeleid (woningen die gelijkgesteld zijn aan sociale woningen in de Wijkcontracten), van de financiering van de sociale woningen aan de gemeenten (alleenstaande woningen), van de bouw en de renovatie van sociale woningen (Huisvestingsplan, renovatieprogramma's om niet-conforme of leegstaande woningen terug op de openbare markt te brengen), van het aanbod van middelgrote woningen (Woningfonds en GOMB).

Leegstaande kantoren die als woningen een nieuwe bestemming krijgen, bieden overigens de mogelijkheid de gemengdheid van de functies te verbeteren in vele wijken met zeer weinig inwoners, op basis van studies over de juridische, architecturale en economische voorwaarden van de haalbaarheid van een dergelijke operatie.

De samenwerking met de privésector moet ook worden versterkt om een woningenmix te verkrijgen en dit om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de demografische uitdaging die het Gewest te wachten staat.

De bouw van woningen moet tevens een echte mogelijkheid zijn om de laagstgeschoolde Brusselaars werkgelegenheid te bieden, door systematisch de sociale en milieuclausules in de bouwopdrachten te activeren.

De nieuwe woningen moeten zo goed mogelijk beantwoorden aan de doelstellingen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken.

9. Hulp bij de aankoop van woningen en steun aan nieuwe woonformules

De rol en de middelen van het Woningfonds zullen voortdurend worden gesteund. De voorwaarden tot toekenning van een lening zullen herzien worden en daarbij moet erop worden gelet dat de lening is aangepast aan de specifieke situaties (maximale beperking van de noodzaak aan persoonlijke inbreng; omkadering van het bedrag van de mensualiteit, ...).

De hulp bij de verwerving die wordt geboden aan middelgrote inkomens en die wordt aangeboden door de GOMB, zal worden aangehouden. De termijn voor de toestemming tot doorverkoop wordt verhoogd van 10 tot 20 jaar. De Regering zal evenwel een mechanisme onderzoeken dat de GOMB in staat stelt een deel van de meerwaarde te recupereren van goederen die tussen de 10 en de 20 jaar na de aankoop worden verkocht. De aankopers kunnen hulp krijgen voor uitrustingen voor een rationeel energieverbruik.

De antispeculatieve voorzieningen zullen worden ontwikkeld om elk misbruik van overheidstoelagen te vermijden voor de aankoop van een woning en om elk abnormaal voordeel te vermijden bij de doorverkoop van het vastgoed dat werd aangekocht aan deze voorwaarden.

Wat de nieuwe woonformules betreft, daar zullen onder andere gemeenschaps- en intergenerationele woningen worden ontwikkeld in samenwerking met de verenigingssector: de formules van coöperatieven, gezamenlijke aankoop en co-eigendom zullen worden aangemoedigd.

Er moet meer aandacht worden besteed aan de problematiek van de verhuur van studentenwoningen.

In functie van de positieve evolutie van de begrotingsperspectieven en volgens nog te bepalen regels zal een stelsel voor de vermindering van successierechten worden ingevoerd wanneer het goed het enige vastgoed is en de woonplaats van de overlevende echtgenoot of samenwonende partner blijft.

De Instellingen voor Sociaal Krediet zullen worden samengevoegd om de aankoop van woningen te vergemakkelijken voor personen die een sociale woningen verlaten.

Hoofdstuk 3 Een duurzame en solidaire ontwikkeling

1. Een energie toegankelijk voor allen en in harmonie met het leefmilieu

Een wezenlijke doelstelling van de Brusselse Regering bestaat erin het leefkader te verbeteren door maatschappelijke ongelijkheden te voorkomen en te bestrijden.

In navolging van andere Europese steden onderschrijft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de ambitieuze klimaatdoelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2025 met 30% te verminderen (vergeleken bij 1990) en bekommert het zich tevens om de aanverwante kwesties, zoals luchtkwaliteit, luchtvervuiling en energie. Vanuit dezelfde optiek zullen ook de endogene hernieuwbare energiebronnen maximaal ontwikkeld worden.

Deze uitdagingen - en de evaluatie ervan - zullen verwerkt worden in het nieuwe GPDO.

Om de krachtige ambities van het Gewest te omkaderen en te ondersteunen, zal nog vóór 2010 onder de benaming Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energie (BWLKE) in eerste lezing een ontwerp van kaderordonnantie voorgesteld worden. Deze tekst zal enerzijds een sterk juridisch kader uitwerken voor de maatregelen waartoe de Regering beslist en er anderzijds toe strekken de wetgevingen in verband met luchtkwaliteit, uitstoot in de lucht, energie en klimaat te vereenvoudigen door deze samen te voegen.

De omkadering van de energiemarkt zal blijven berusten op een sterke intercommunale voor het beheer van de distributienetten die begin 2013 volledig openbaar wordt, alsook op een versterkte, regulator die uitgerust is om toe te zien op een evenwichtige concurrentie tussen de leveranciers.

De wetgeving betreffende de bescherming van de verbruikers, en in het bijzonder de gezinnen, wordt behouden en uitgebreid op basis van de aanbevelingen van het Parlement van maart 2009 (datum te controleren). Bij een regionalisering van deze materie zal een progressieve tarifiering van elektriciteit en gas (afhankelijk van de samenstelling van het gezin) ingevoerd worden. Om het toezicht op het verbruik te verbeteren, wordt de jaarlijkse opneming van de meters verplicht.

De vermogensbegrenzers voor personen in een toestand van wanbetaling worden van 6 op 10 ampère gebracht.

Energie zal makkelijker toegankelijk gemaakt worden door gegroepeerde aankopen van energiebevoorrading en hernieuwbare energie aan te moedigen en steun te verlenen voor de oprichting van coöperatieven.

1.1 De energetische renovatie van gebouwen

Partnership tussen de overheid en de gezinnen:

Er zal een « partnership tussen de overheid en de gezinnen » (POG) op het getouw gezet worden, dat het mogelijk maakt de energierenovatie van de woning (ook in geval van huur) te prefinancieren. Een (bestaande of nog op te richten) Brusselse publieke operator zal daarbij optreden als enige gesprekspartner van de gezinnen. Deze zal een voorafgaande, verplichte en kostenloze audit financieren, die duidelijk moet maken welke prioritaire investeringen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de energieprestaties van het bestaande woningenpark een ambitieus niveau halen. Het POG is tevens toegankelijk voor eigenaars-verhuurders en huurders, op voorwaarde dat de kosten voor het gebruik van de woning (huur + energiefactuur) niet stijgen. Gezinnen die het moeilijk hebben hun energiefactuur te betalen en gezinnen met een laag inkomen zullen als eersten in aanmerking komen voor deze maatregel. Daartoe dient tijdens de volgende legislatuur een aanzienlijke financiële inspanning geleverd te worden op grond van kapitaalbrengen, werkingsdotaties, leningen en leningswaarborgen.

De tertiaire derde investeerder:

De overheid moet de bedrijven die energiediensten verlenen, ertoe aanzetten interessante offertes in te dienen bij de eigenaars van gebouwen die de buitenzijde van hun gebouwen willen renoveren. De taak van de overheid zal erin bestaan de geïnteresseerde bedrijven samen te brengen, homogene oproepen tot het indienen van blijken van belangstelling op te stellen, de bestekken helpen op te maken, de offertes te analyseren, dit alles om te komen tot een beter prijsaanbod.

Het Brussels Gewest zal de oprichting aanmoedigen van een onderneming die energiediensten moet verlenen, in de eerste plaats voor gebouwen van de gemeentelijke en gewestelijke overheden. Voor de kapitalisatie van deze onderneming zou een beroep gedaan kunnen worden op Interfin en de GIMB.

Energiepremies en sociale groene lening:

Het beleid rond de energiepremies zal uitgebreid worden en aansluiten op een groots opgezet plan voor een versnelde doorvoering van de energierenovatie van het Brussels vastgoedbestand. Het is tevens de bedoeling om deze voorziening te optimaliseren, zodanig dat we in ruil voor iedere gespendeerde euro nog een beetje meer energie-efficiëntie verwerven.

Concreet:

1. het budget voor de energiepremies zal verhoogd worden ; deze evolutie moet gedragen worden door alle verbruikers (gezinnen en professionele verbruikers) via de distributietarieven.
2. de REG-budgetten van de tertiaire sector en de plaatselijke overheden zullen samengevoegd worden en voor beide toegankelijk zijn
3. het bedrag van de premies zal zodanig herzien worden dat de verschillende overheidstegemoetkomingen samen geen buitensporige proporties aannemen, maar toch een stimulerend effect blijven behouden. Het is overigens aangewezen de premies toe te spitsen op de energiebesparingen met de hoogste energie- en maatschappelijke efficiëntie. Ter bevordering van de solidariteit onder Brusselaars zullen premies voor collectieve projecten makkelijker toegankelijk gemaakt worden en zullen de eigenaars die hun goed verhuren alsook de huurders ertoe aangezet worden energiebesparende werken uit te voeren.

4. in verband met de prefinanciering van werken en premies: de sociale groene lening zal versterkt worden door:
- het aantal begunstigden in 2010 te verhogen tot 500/jaar;
  - de duur van de terugbetaling van de maandelijkse aflossingen te verlengen;
  - te zorgen voor coherentie met de toekomstige Brusselse gewestelijke entiteit van het FRGE en de toekomstige operator die zal optreden als derde investeerder.

Het stelsel van energieprijzen voor isolatie en verwarming, bestemd voor de gezinnen, zal voorzien in een aanvullende tussenkomst voor de gebieden van de RVOHR. Er zal op toegezien worden dat een bijdrage vanwege de begunstigden blijft bestaan. In die zin zullen ook de premies voor zonnepanelen worden herzien. Het initiatief "Voorbeeldgebouwen" zal worden voortgezet. De uitdaging verbonden aan het energiegebruik zal worden aangesterkt met bijzondere aandacht voor bevolkingsgroepen en scholen in kansarme wijken.

1.2 Energiebegeleiding van de gezinnen

Het Gewest zal binnen het BIM een dienst inrichten die gezinnen moet begeleiden op het vlak van REG en duurzaam bouwen.

Het is de bedoeling om doeltreffend en proactief in te spelen op de behoeften van de gezinnen en dat op om het even welk moment tijdens hun leven in hun woning (aankoop, huur, bewoning, bouw, renovatie).

De begeleiding naar verandering is er onder meer op gericht informatie te verspreiden, de besluitvorming en de uitvoering van de werken te begeleiden, kleine werken te laten uitvoeren door laaggeschoolden en langdurig werklozen en te helpen zoeken naar een financiering. Met het oog daarop streven we ernaar in een eerste fase een gecentraliseerde operationele dienst van thuisdiensten op aanvraag uit te bouwen in het stadscentrum die Huis van het duurzaam bouwen zal heten. In een tweede fase zal doorheen samenwerking met plaatselijke actoren de mogelijkheid onderzocht worden om deze dienst te decentraliseren om zo alle bevolkingsgroepen te bedienen. Voor de uitvoering van opdrachten waarvoor geen grondige technische kennis vereist is, kan deze dienstverlening evenwel nog ruim uitgebreid worden door DSP aan te werven en GECO's voor de begeleiding.

Dit Huis van het duurzaam bouwen en Energie zal tevens fungeren als eerstelijnsdienst voor het vooropgestelde publiek-privaat samenwerkingsverband voor de financiering van de werken.

Deze dienst treedt dus niet in concurrentie met, maar vormt veeleer een aanvulling op de reeds bestaande structuren, zoals het netwerk wonen (renovatie in bepaalde gebieden), de OCMW's (sociale begeleiding inzake energie), de SVK's, de OVM's. Er zullen integendeel samenwerkingsverbanden op het getouw worden gezet om hen te helpen energie-efficiëntie te integreren in hun eigen werkingsproces ten dienste van de gezinnen. ...

1.3 De strijd tegen energie-inefficiënte woningen

Het energiecertificaat waarin voorzien is in de ordonnantie houdende de energieprestatie van gebouwen en dat de energie-efficiëntie van het goed bepaalt, zal bij het begin van de legislatuur goedgekeurd worden.

Om de huurders bescherming te bieden bij verhuring van een woning met een buitensporig energieverbruik zal onderzocht worden of het mogelijk is in de Huisvestingscode een drempel vast te leggen teneinde te kunnen uitmaken wanneer een woning energie-inefficiënt is.

1.4 Een doelstelling : De lagere bewoningskost voor woningen

De bewoningskosten omvatten de huur of de terugbetaling van de hypothecaire lening en de energielasten.

Bij alle woningen die door publieke of daarmee gelijkgestelde entiteiten (GOMB, BGHM en OVM, Woningfonds, SVK, Grondregie, ...) met de financiële inbreng van het Gewest gebouwd of gerenoveerd worden, moet de energiekwaliteit van die aard zijn dat de bewoningskosten voor de toekomstige bewoner zo laag mogelijk uitvallen.

Dit principe zal toegepast worden:

- bij de bepaling van de energiekwaliteit van de uit te voeren werken;
- als gunningscriterium bij de toewijzing van overheidsopdrachten;
- in de bestaande regelgevingen voor de toekenning van gewestelijke financiële middelen (driejarige investeringsprogramma's, ...);

Het Gewest zal een gelijkaardige denkoefening ondernemen in het kader van de woninghuurwet die geregionaliseerd zou worden:

- met het oog op een mogelijke aanpassing van de huurprijs tijdens de looptijd van het huurcontract om het mogelijk te maken energiewerken die een eigenaar ten gunste van de huurder zou uitvoeren, af te schrijven, op voorwaarde dat de bewoningskosten (huur + lasten) niet stijgen;
- om in functie van de budgettaire beschikbaarheid de onroerende voorheffing te gebruiken als stimulans door een fiscale bonus toe te kennen aan de eigenaars-verhuurders wier te huur gestelde goed voldoet op het vlak van energieprestaties volgens te bepalen regels, waarbij moet worden toegezien op het evenwicht van de gemeentefinanciën.

1.5 De overheid als voorbeeld

De gebouwen van het Gewest moeten een toonbeeld zijn op het vlak van energie. Zo moeten de instellingen die ressorteren onder het gewest (administratie, paragewestelijke instellingen, GOMB, BGHM, ...) vanaf 2009 voor al hun investeringen in vastgoed (nieuwbouw en renovatie) op het vlak van energie voorbeeldigheid nastreven: bij iedere nieuwbouw moet minstens de passiefstandaard in acht genomen worden, terwijl bij iedere grondige renovatie de zeer lage energiestandaard moet gelden. Uiteraard zal een uitzonderingsregeling ingevoerd worden voor gebouwen waarvoor dit, gelet op hun functie (hall voor industriële doeleinden,...) of hun kenmerken (beschermde gebouwen, ...), gerechtvaardigd is.

Er zal materiële steun voorgesteld worden in de vorm van opleidingen, expertise en een methodologie om de uitvoering van deze maatregel te begeleiden. Jaarlijks zal een verslag over de staat van vordering van deze maatregel voorgelegd worden aan de Regering.

Ook de publieke of daarmee gelijkgestelde entiteiten die van het Gewest financiële middelen krijgen om investeringen in vastgoed, uitgezonderd woningen, te verrichten moeten zich houden aan de passiefstandaard voor nieuwe gebouwen en aan de lage energiestandaard bij renovaties.

Er zal een planning opgesteld worden van de energiebesparende werken in openbare gebouwen, en in het bijzonder in sociale woningen. Daarbij zal de prioriteit uitgaan naar investeringen in isolatie en in de aanpassing van de verwarmingsketels met het oog op een verdere uitbouw van opleidingspakketten die laaggeschoolde werkzoekenden in staat stellen vlot een baan te vinden.

1.6 De versterking van het reglementair kader om rendabele maatregelen te stimuleren (EPG, audit, Plage)

Het reglementair kader zal geleidelijk versterkt worden op grond van drie krachtlijnen:

a) Strengere energie-eisen met de inachtneming van de passiefnorm (E50) voor nieuwe gebouwen en toepassing van de zeer lage energiestandaard bij grondige renovaties tegen 2015.

b) Programma's voor energiebeheer

Binnen de twee jaar zal het Gewest een verplicht systeem invoeren voor eigenaars die in Brussel in het bezit zijn van meer dan 300.000 m² gebouwen, de sociale huisvesting uitgezonderd, met het oog op de uitvoering van een PLAGE-programma, meer bepaald:

- een energiekadaster van hun vermogen opstellen en een energieboekhouding aanleggen;
- de beheersing van het energieverbruik organiseren;
- bepalen hoe de energieprestaties op de meest zinvolle manier verbeterd kunnen worden;
- een in de tijd gepland actieplan uitvoeren met een te verwezenlijken becijferde doelstelling.

De uitvoering van deze programma's zal afdwingbaar gemaakt worden.

c) Verplichte energie-audit voor de grote verbruikers

Binnen het jaar zal de Regering een besluit goedkeuren om bij de hernieuwing van de milieuvergunning voor gebouwen van meer dan 3.500 m², die niet bestemd zijn voor huisvesting, de uitvoering van een energie-audit verplicht te maken. Bij de uitreiking van de milieuvergunning zal rekening gehouden worden met de conclusies van deze audit.

1.7 Een ambitieus impuls- en begeleidingsbeleid

Alle instrumenten die tijdens de vorige legislatuur werden uitgewerkt om de verbruiker tijdens zijn energietransitie stimuli aan te reiken en te begeleiden, blijven behouden en worden zelfs nog verder uitgewerkt en bijgestuurd, zodanig dat iedereen op correcte wijze geïnformeerd wordt.

De rol van de sociale partners valt evenmin te verwaarlozen. Zo zal het intersyndicaal netwerk BRISE optreden als bevoorrechte gesprekspartner, onder meer om een alternatief plan op te starten voor de airconditioning in de kantoorgebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

1.8 Openbare verlichting met een voorbeeldfunctie

Op het vlak van openbare verlichting zal voor alle nieuwe constructies, zowel de publieke als de private, de "lage energiestandaard" aangemoedigd worden (met behoud van veiligheid op de openbare weg); er zullen systematisch energieprestatiecontracten gesloten worden (daarin begrepen de onderhoudskwesties) en in de bestekken voor renovaties en/of constructies zullen "energieclausules" opgenomen worden.

De Regering zal Sibelga opdragen een algemeen plan op te stellen om de lichtefficiëntie van het volledige Brusselse lampenpark te verbeteren. Dat plan zal de volgende maatregelen omvatten:

- vóór 2011 een energiekadaster van het volledige lampenpark opmaken;
- « dimming » (vermindering van de lichtsterkte op de minder drukke tijdstippen,...) toepassen, indien technisch mogelijk, waarbij de veiligheid ter plaatse voor ogen gehouden wordt.
- Na een proefname op een representatief staal, een plan in voege laten treden voor de veralgemeende invoering van LED- of gelijkwaardige verlichting (elektroluminescente dioden) bij iedere nieuwe installatie of vervanging, uiterlijk in 2012.

1.9 Van hernieuwbare energie een belangrijk onderdeel van het Brussels beleid maken

Doordat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maar een kleine oppervlakte bestrijkt en rekening houdend met de aard van het grondgebied, zijn er niet bijster veel mogelijkheden om endogene hernieuwbare energiebronnen te exploiteren. Het kan niet dezelfde vorderingen maken als het Waals en het Vlaams Gewest voor wat betreft de doelstelling die de Europese Unie België heeft opgelegd om 13 % van de energie op te wekken met behulp van hernieuwbare bronnen.

Gezien de klimatologische urgentie en de uitgesproken ambities van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal evenwel actieve ondersteuning geboden worden voor bepaalde hernieuwbare technologieën die in Brussel gevestigd zijn of zullen worden.

Ter ondersteuning van deze technologieën zullen meer initiatieven op het getouw worden gezet om de verbruikers voor te lichten en technische ondersteuning te bieden, mechanismen voor financiële ondersteuning worden uitgewerkt, onder meer de groene certificaten, en zullen de nieuwe beroepen in de sector van het duurzaam bouwen opgeleid worden voor deze nieuwe technologieën.

De Brusselse overheid zal er overigens geleidelijk toe verplicht worden voor 30% van het energieverbruik van de nieuw gebouwde openbare gebouwen een beroep te doen op groene energieproductie.

2. Een kwalitatief hoogstaand stedelijk leefmilieu

2.1 Voor een duurzaam waterbeleid

Solidair water

Vanaf 2010 zal het mogelijk zijn op grond van de boekhoudkundige balansen die de wateroperatoren bekendmaken, de nodige bijstellingen door te voeren, indien de terugwinning van de kosten van waterdiensten niet effectief is.

Er dient dan ook een vervolg te komen op de bewustmakingscampagnes om het verbruik van leidingwater te bevorderen en de koopkracht te verbeteren.

De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om de impact van de waterzuiveringsfactuur te verminderen voor de meest kansarme personen. Er zal toegezien worden op de naleving van de GSV die bepaalt dat individuele meters verplicht zijn voor iedere nieuwbouw.

Zichtbaar water

In de stad wordt water vaak gezien als een bedreiging. Lange tijd was het openbaar waterbeheer er systematisch op gericht het water af te schermen, met verregaande gevolgen op het vlak van overstromingen en de vervuiling van waterlopen.

Om het water opnieuw een deftig imago te bezorgen en de zichtbaarheid ervan te herstellen, zullen omvangrijke projecten opgestart worden om het water in de stad en in de openbare ruimte te herwaarderen, door bijvoorbeeld een "waterwandeling" uit te stippelen langs een didactische gewestelijke route die in het teken staat van de aanwezigheid van water in de stad, het herstel van de oevers van de Zenne en het opnieuw laten stromen van deze waterloop in open lucht. Zorgen voor een versterkte aanwezigheid van het water in de stad is niet enkel goed voor het landschap. Het draagt ook bij tot een beter leefkader voor de Brusselaars.

De Regering zal de BIWD steunen bij het voorzien van waterpunten in de openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk zijn (waterfonteinen).

De strijd tegen overstromingen

Het is niet mogelijk de problematiek van overstromingen uitsluitend aan te pakken door grote openbare bouwwerken te verwezenlijken, zoals stormbekkens en collectoren.

De Regering zal er dan ook op toezien dat het gewestelijk plan ter bestrijding van overstromingen (Regenplan 2008-2011) in al zijn facetten wordt uitgevoerd. Op basis van de lopende studies zal zij onder meer de GSV, de verkavelingsvergunningen, het GBP en het BBP aanpassen om de gevolgen van de ondoorlaatbaarheid van de bodem te beperken en te voorkomen dat het gevaar op overstromingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog vergroot.

Bovendien zal de Regering tegen 2011-2015 haar goedkeuring hechten aan een nieuw bijgewerkt plan.

Er zal overwogen worden een toenadering tot stand te brengen tussen de twee intercommunales, de BIWD en SIBELGA, om de kansen die voortvloeien uit een samenwerkingsverband, optimaal te benutten (opbreken van de weg, facturatie, financieringsmogelijkheden). Zodra de lopende studies over het afwateringsnet afgerond zijn, zullen geleidelijk de nodige renovatiewerken uitgevoerd worden, te beginnen met de stroken die de meeste gevaren inhouden en van het grootste belang zijn voor de wateropvang. De vervanging van de loden leidingen zal voltooid worden.

Kwaliteitsvol water

Een van de uitdagingen van de komende legislatuur bestaat erin het Brussels Waterbeheersplan op te stellen en uit te voeren. Dit plan moet een geïntegreerd en globaal antwoord bieden op alle uitdagingen die met het waterbeheer verband houden. Verder beoogt het een actieve bijdrage te leveren tot de internationale planning voor het Scheldedistrict. Het is gekoppeld aan een Maatregelenprogramma, dit zijn bevoorrechte concrete acties die uitgevoerd zullen worden met behulp van diverse, onderling gecoördineerde beleidsinstrumenten (wetten, subsidies, informatie, openbare investeringen, ...). Het plan en het daaraan gekoppelde maatregelenprogramma bepalen de doelstellingen en de middelen die nodig zijn om de impact van de menselijke druk op de waterlichamen (vijvers, rivieren, grondwater,...) te minimaliseren en dat in een economisch en maatschappelijk haalbaar kader.

De Regering zal voor nieuwbouw de aanleg van dubbele watercircuits en de plaatsing van tanks om het regenwater op te vangen aanmoedigen.

2.2 De overheid geeft het voorbeeld

Op systematische wijze zal een " koolstofbalans " opgemaakt worden van de grote werken in het Brussels Gewest. Het energieverbruik in alle openbare gebouwen van het Gewest zal zo spoedig mogelijk door aanplakking bekend gemaakt worden en in de lijn van het GPDO zal een gewestelijk plan voor energiebesparingen uitgewerkt worden.

Duurzame overheidsopdrachten

De overheidsopdrachten maken 5 à 10 % van het BBP uit. Zij vormen dan ook zeer belangrijke hefboomen om de productie te sturen in de richting van een economie waarin duurzame ontwikkeling centraal staat.

De Regering zal voor de meeste overheidsopdrachten die het Gewest (mede) financiert, opteren voor een duurzame invulling, door het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alle ION's, de gemeenten en de OCMW's op te roepen zich te scharen achter plannen voor duurzame aankopen. Zij zal de bestaande instrumenten - onder meer de omzendbrieven - rationaliseren en moderniseren door bij het begin van de legislatuur een ordonnantie over de milieu-, sociale en ethische clausules in te dienen. Er zal een opleiding verstrekt worden aan de ambtenaren die binnen elk bestuur moeten instaan voor de opvolging van de duurzame overheidsopdrachten. Tot slot zal, telkens dat mogelijk is, de voorkeur gegeven worden aan gegroepeerde aankopen van goederen en diensten.

Er zal een gewestelijke aankoopcentrale worden opgericht voor de gewestelijke behoeften, die tevens toegankelijk zal zijn voor de gemeenten en die erop zal toezien de aankoop van duurzame producten (gerecycleerd papier, inkt zonder oplosmiddel, milieuvriendelijke reinigingsproducten, enz.) te optimaliseren. Deze centrale zal een beroep doen op de expertise van Leefmilieu Brussel..

Lokale Agenda's 21

De begeleiding die het gewest biedt bij de uitvoering van de lokale plannen voor duurzame ontwikkeling (Agenda IRIS 21) zal uitgebreid worden, zodanig dat alle gemeenten en OCMW's in ons Gewest projecten kunnen indienen.

2.3 Ons dagelijks gedrag herzien om het leefmilieu en onze gezondheid te beschermen

Een relevant klimaatbeleid moet verder reiken dan uitsluitend energiebesparingen en moet meer algemeen een weerslag hebben op onze productiewijzen om op die manier besparingen te verwezenlijken, ons leefmilieu te vrijwaren en de volksgezondheid te beschermen.

Dit begint al vanaf de school. Er zal op toegezien worden dat alle scholen voortaan, naast de vrijwillige inspanningen die zij leveren, betrokken zijn bij een plan voor energiebesparingen. Samen met de gemeenschappen zal een milieu-educatie uitgewerkt worden, net als, bijvoorbeeld, de initiatieven in verband met stadstuinen of -moestuinen in de scholen.

De Regering wil van Brussel een toonbeeld maken op het vlak van duurzame voeding. Zij zal het accent daarbij leggen op duurzame gastronomie als toeristische trekpleister door deze actie te kaderen in de voorbereiding van de triennale van het toerisme 2012.

Daartoe zal zij een strategisch plan uitwerken dat erop gericht is in Brussel een duurzame voeding en een duurzame stadslandbouw tot ontwikkeling te brengen. Zowel de productie van voeding, als de verwerking, de verdeling, restauratie en opleiding komen er in aan bod.

Alle actoren uit de betrokken sectoren (collectieve restauratie, horeca, productie, verdeling, opleiding, educatie, gezondheid, ...) moeten ingeschakeld worden bij de uitwerking van dit plan, dat moet steunen op een inventaris van de stuwende krachten en bestaande projecten die een bestendige invulling zullen krijgen.

In de programma's voor collectieve voedselbedeling (scholen, kinderkribben, ziekenhuizen, kantines, ...) zal tevens aandacht uitgaan naar het bijbrengen van een gezonde, evenwichtige en milieuvriendelijke voeding.

De Regering zal erop toezien dat het aandeel van de leveringen van duurzame voeding (biologische producten, lokale en seizoensproducten en producten afkomstig van de fair trade, ...) in de kantines van het ministerie en van de gewestelijke openbare instellingen zal toenemen. Deze eisen zullen worden opgenomen in de lastenboeken betreffende de leveringen voor de kantines van de gemeentescholen en alle kantines van de instellingen waarover het Gewest een voogdij uitoefent.

Het Gewest zal de oprichting aanmoedigen van een grote biomarkt op zijn grondgebied.

2.4 Een alomvattend beleid tegen alle vormen van vervuiling

Luchtvervuiling

Het "Brussel-Air-plan" zal, specifiek gericht op een vermindering van het fijn stof in de lucht, verder uitgewerkt worden en de maatregelen die getroffen worden bij pollutiepieken, moeten na drie jaar geëvalueerd worden. Op verscheidene strategische locaties komen dynamische borden.

Het is aangewezen een pakket positieve maatregelen te bevorderen die ertoe strekken de zachte mobiliteit aan te moedigen en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de gemeenten niet alleen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan (parkeren, wijziging van de GSV met het oog op de verandering van de logica die erin bestaat automatisch parkeerplaatsen toe te wijzen bij het oprichten van een gebouw, veralgemening en beveiliging van de fietspaden, eco-efficiëntie van het rollend materieel van de MIVB en van de publieke voertuigen in het algemeen, stimuli voor de ontwikkeling van hybride taxi's, enz.).

Het komt erop aan de structurele maatregelen te versterken, (I) enerzijds door bewustmaking en (II) anderzijds door maatregelen die ertoe strekken de uitstoot te verminderen. Voorts zal het beheer van noodsituaties geoptimaliseerd worden (III).

I) Bewustmaking en maatregelen in verband met de luchtkwaliteit

Het Gewest zal de maatregelen die tot doel hebben te zorgen voor bewustmaking rond de uitdagingen in verband met luchtkwaliteit, verder uitwerken: pollumeter, voorlichtingsinitiatieven, ondersteuning van het verenigingsnetwerk, enz.

II) Maatregelen die ertoe strekken de uitstoot te verminderen

De maatregelen die erop gericht zijn de uitstoot die teweeggebracht wordt door het verkeer, te verminderen, moeten versterkt worden, meer bepaald:

1. De beperking van het verkeer (- 20% van de verkeerslast tegenover 2001: cfr. hoofdstuk mobiliteit
2. De verbetering van de milieuprestaties van de voertuigen

Alle voertuigen van de overheidsvloot, in welke vorm deze ook zijn aangekocht, moeten voluntaristische milieuprestaties leveren. Om dit te beoordelen, gaat men uit van de ecoscore. De draagwijdte van deze verplichting zal uitgebreid worden tot alle openbare besturen en ION's die onder toezicht of controle van het Gewest staan en wel van bij de aanschaf van het eerste voertuig.

Ook de voertuigen die ingezet worden voor de uitoefening van opdrachten van openbare dienstverlening (bussen, ziekenwagens, kipwagens, enz.) moeten voluntaristische milieuprestaties leveren. De nieuwe voertuigen die vanaf 2010 aangekocht worden, moeten beantwoorden aan een minimale milieunorm, die bepaald wordt op basis van de ecoscore. De beheersovereenkomst van de MIVB zal gewijzigd worden, alsook het aankoopbeleid van het GAN en de DBDMH.

De voertuigen van de openbaar vervoeroperatoren buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten op het Brussels grondgebied prestaties leveren die gelijkaardig zijn aan die welke gelden binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ook voor taxi's en toeristische bussen zal voor nieuw aangekochte voertuigen een minimale ecoscore opgelegd worden.

3. De hervorming van de belasting op de inverkeerstelling en van de verkeersbelasting om voertuigen met hoge milieuprestatie te valoriseren

De eventuele invoering van systemen van stadstol na overleg met de andere Gewesten of een tarifiering die rekening houdt met het gebruik van een voertuig en niet met het bezit ervan worden onderzocht.

4. De deelname aan het overleg met de andere Gewesten over de invoering van een mechanisme voor een slimme kilometerheffing zal proactief zijn.

III. Noodmaatregelen wanneer zich een pollutiepiek voordoet

Indien zich tijdens de winter een pollutiepiek voordoet, zijn de noodmaatregelen van toepassing die vervat zijn in het besluit van 27 november 2008.

1. De regeling betreffende de sanctionering van inbreuken zal als volgt aangepast worden:
  - a) Het gewestbestuur laten instaan voor de vaststelling en de onmiddellijke bestraffing door de inbreuken op de bepalingen van het besluit betreffende de « pollutiepieken » op te nemen in de in de ordonnantie betreffende de milieumisdrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vervatte lijst van milieumisdrijven die strafbaar zijn met een administratieve geldboete;
  - b) De inbreuken op de bepalingen van het besluit betreffende de « pollutiepieken » opnemen in de lijst van verkeersovertredingen met onmiddellijke inning.
2. Alle gewestelijke of onder toezicht van het gewest geplaatste besturen en instellingen bij omzendbrief verplichten een plan uit te werken om te anticiperen op noodmaatregelen. De privé- en de verenigingssector zullen worden gesensibiliseerd, net zoals de federale en internationale instellingen, waarvoor gelobbyd zal worden bij de gepaste uitvoerende instanties.

Om binnenluchtvervuiling tegen te gaan, zullen prioritaire maatregelen getroffen worden voor gevoelige plaatsen, zoals kinderkribben, scholen, ziekenhuizen en rusthuizen om de eventuele oorzaken van binnenluchtvervuiling zoveel mogelijk te beperken.

2.5 Leefmilieu en economische activiteit

De milieuhinder en -gevaren van bedrijven beperken.

Toegang tot informatie is een wezenlijk recht voor de Brusselaar. Dat veronderstelt een vlottere toegang tot informatie in verband met de gevaren voor het leefmilieu die verbonden zijn aan de activiteiten van bepaalde bedrijven alsook tot de plannen die deze bedrijven uitwerken om deze gevaren te beperken. Dat geldt in de eerste plaats voor de zogenaamde « Seveso-bedrijven », maar ook voor de andere.

De uitvoering van de ordonnantie betreffende de milieuvergunningen en de lijst met de installaties die onderhevig zijn aan een milieuvergunning, zullen in overleg met de betrokken actoren verder geëvalueerd worden, teneinde een hoog niveau van bescherming van het leefmilieu aan te houden, de administratieve lasten te verminderen en het wetgevend en reglementair instrumentarium te verbeteren. De procedure van openbaar onderzoek zal aangevuld en bijgestuurd worden om een betere deelname te bewerkstelligen.

Om te zorgen voor een betere voorlichting omtrent de milieuvergunningen, zal ook de aanvrager van een vergunning inzage krijgen in de gegevens met betrekking tot de milieuwetgeving en de standaard exploitatievoorwaarden die momenteel meegedeeld worden aan de gemeenten.

Daarnaast zal het platform voor de uitwisseling van informatie dat opgezet werd tussen het BROH, Leefmilieu Brussel en de gemeenten, voltooid worden. De Regering zal onderzoeken of het mogelijk is een elektronisch loket te ontwikkelen en dit toegankelijk te maken voor de aanvragers van een vergunning.

Op basis van een evaluatie van de administratieve lasten die de milieuwetgeving met zich meebrengt, zal de Regering de nodige maatregelen treffen om deze administratieve lasten met 25% te verminderen, overeenkomstig het Europees programma dat in maart 2007 door de Raad werd goedgekeurd.

De ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de milieumisdrijven zal geëvalueerd worden met het oog op een verbetering van de procedures inzake het toezicht op en de bestraffing van de inbreuken.

In het kader van de uitvoering van de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, zal Leefmilieu Brussel uitgerust worden met een wachtbeurt en een voertuig voor onmiddellijke interventie, die tot taak heeft op om het even welk ogenblik uit te rukken voor tweedelijnsinterventie bij milieuongelukken (ter ondersteuning van de hulpdiensten) teneinde haar deskundigheid op een snelle manier aan te kunnen reiken. Om deze interventies optimaal te coördineren, zullen de bevoegde autoriteiten besprekingen voeren over een samenwerkingsprotocol.

Elektromagnetische golven

In september 2009 zal de Regering in laatste lezing haar goedkeuring hechten aan de uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie van 1 maart 2007. De Regering zal er in de mate van het mogelijke op toezien dat hetzelfde globale dekkingsniveau van de netwerken gewaarborgd wordt. Deze besluiten strekken ertoe de methode te beschrijven voor de toekenning van een milieuvergunning voor antennes die elektromagnetische golven uitzenden, vóórdat deze in gebruik genomen worden, en daarbij iedere operator een aandeel in de gewestelijke immissienorm te waarborgen. Net zoals de dossiers die voorheen behandeld werden door het BIPT, moet de aanvraag van een milieuvergunning een simulatie van het elektromagnetisch veld bevatten.

Tot slot zal de Regering - via een nog te sluiten protocolakkoord tussen het BROH, het BIM en de gemeenten - zorgen voor een optimale coördinatie van het onderzoek van de vergunningsaanvragen.

Voorts zal de Regering beoordelen of het opportuun is de lijst met handelingen van geringe omvang te herzien om het aantal antennes dat onderhevig is aan een stedenbouwkundige vergunning, te beperken. Er zal een werkgroep opgericht worden die bestaat uit vertegenwoordigers van de operatoren, de gewestelijke besturen en de Regering en die de regularisering van de antennes moet opvolgen.

Bodemsanering

De voortzetting van de acties in verband met het beheer en de sanering van verontreinigde bodems, die bepaald zijn in de ordonnantie van 2009 (inventaris van de bodemtoestand, enz.), moet afgestemd zijn op de sociaal-economische toestand in het Gewest.

Binnen een maximale termijn van drie jaar zal de Regering tevens overgaan tot de volledige validatie van de ontwerpinventaris van de bodemtoestand. De nodige middelen zullen daarvoor uitgetrokken worden via de dossierkosten die zullen worden geïnd voor de uitreiking van de attesten met betrekking tot de bodemtoestand.

Om de kosten voor de vaststelling en de behandeling van de bodemverontreiniging te drukken, wanneer zij worden aangerekend aan personen die deze niet hebben veroorzaakt, zal het besluit van 20 september 2007 betreffende de toekenning van een premie voor de uitvoering van een bodemonderzoek in het kader van het beheer en de sanering van verontreinigde bodems geëvalueerd en herzien worden.

Betreft het de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten op vervuilde terreinen, dan zullen projectoproepen uitgeschreven worden in het kader van het programma Brussels Greenfields, dat versterkt en uitgebreid zal worden.

2.6 Brussel Nationaal, een luchthaven waar iedereen baat bij heeft

Het lot van de nationale luchthaven van Brussel en dat van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn onderling verbonden en moeten in overleg benaderd worden. Als Brussel deze aantrekkingskracht wil behouden, is de bediening door een internationale luchthaven even belangrijk als de vrijwaring van de leefkwaliteit van zijn burgers. Deze bekommernis past in het kader van de wil om de lawaaihinder te beperken voor alle omwonenden van de luchthaven die op en buiten het grondgebied van het Gewest wonen. Als nationale en internationale hoofdstad moet Brussel beschikken over een luchthaven die een voorbeeldfunctie vervult door meer rekening te houden met de directe omgeving en de stad en waarvan de uitbating toegespitst is op het concept duurzame ontwikkeling.

De meest recente beslissingen die de federale Regering genomen heeft in het dossier betreffende het beheer van de geluidshinder die wordt teweeggebracht door het luchtverkeer van de nationale luchthaven van Brussel, betekenden voor de omwonenden een positieve stap voorwaarts. Voor de Brusselse Regering moet er een duurzame beslissing voor deze problematiek komen aan de hand van een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en het Brussels en Vlaams Gewest. In het kader van het overleg met de federale Regering moet de Brusselse Regering meer bepaald de volgende principes verdedigen:

- de aanpassing van bepaalde vliegroutes, , en een meer nauwkeurige bepaling van het tracé van deze routes om de hinder te beperken en rekening te houden met het criterium inzake bevolkingsdichtheid, waarbij buitensporige concentraties worden vermeden;
- de herinvoering van de « vroegere » windnormen die van kracht waren vóór het « spreidingsplan van Anciaux », waarbij rekening wordt gehouden met de verplichtingen inzake veiligheid;
- een duidelijke vastlegging van de vliegprocedures: stijgpercentage, vereiste hoogte voor het uitvoeren van bochten, ...
- de oprichting van een onafhankelijke en neutrale controle-autoriteit, die moet toezien op de naleving van alle vluchtprocedures, sancties kan opleggen en inbreuken kan vervolgen;
- de uitstippeling van een op overleg gebaseerd beleid inzake geluidsisolatie en een passende vergoeding voor de overvlogen gebieden;
- de beperking van de jaarlijkse vluchten door een algemene bovengrens voor het aantal vluchten. Wat het vooruitzicht van de bouw van een Low Cost Terminal in Brussel-Nationaal betreft, herinnert de Regering aan haar eis van een effectenstudie die voorafgaat aan de eventuele bouw van deze terminal en uit ze haar voorbehoud bij de verenigbaarheid van deze infrastructuur met de infrastructuur van een internationale luchthaven. In ieder geval mag dit niet leiden tot een stijging van het jaarlijkse globale aantal bewegingen.
- de uitbreiding van de nachtelijke uitbatingsbeperkingen en vluchtprocedures die gelden tot 7u.00 's ochtends;
- De weigering om baan 07L intensief en regelmatig te gebruiken als landingsbaan, meer bepaald via de installatie van een ILS-systeem op deze baan.

De Regering zal op Europees niveau blijven pleiten voor een totaalverbod op nachtvluchten en de invoering van een heffing op kerosine voor commerciële vluchten. Deze heffing zal dienen om de ontwikkeling van hernieuwbare energie in Europa te financieren, ontwikkelingshulp in derde landen te financieren, de overdracht van propere technologie te bevorderen en de preventie van natuurrampen die te wijten zijn aan het klimaat, te financieren.

Wat de administratieve boetes betreft voor de maatschappijen die een overtreding begaan tegen het nachtlawaai, zal de Regering haar huidige rechtspraak behouden.

2.7 De geluidshinder

Het occasioneel en plaatselijk lokale lawaai vormt ook een grote hinder: buurlawaai, lawaai van gebouwen die onderworpen zijn aan een milieuvergunning, lawaai van bouwwerven, verkeer, ... In het kader van het Geluidsplan zal de Regering erop toezien dat de omvang van deze hinder voor de Brusselaars wordt beperkt.

2.8 Behoud van natuur en biodiversiteit in de stad en genieten van aangename en gezellige groene en natuurlijke ruimten in alle wijken

Behoud van natuur en biodiversiteit

Tijdens de vijf volgende jaren zal het Gewest zich inzetten om het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan en het stedelijk natuurbehoud op zijn grondgebied stimuleren met de volgende middelen : actualisering van de wetgeving, goedkeuring van een Natuurplan, bescherming van landschappen met hoge biologische waarde en invoering van een ecologisch netwerk, vermindering van het gebruik van biociden en pesticiden.

Een ordonnantie zal de geldende wetgeving vereenvoudigen en beschermingsinstrumenten, -stelsels en -procedures invoeren die vandaag ontbreken. Ze zal het verbod op de bomenkap bekrachtigen tijdens de periode waarin de vogels hun nest hebben (van 15 april tot 15 augustus) , mits de uitzonderingen die zullen worden bepaald door de ordonnantie.

Er zal een Gewestelijk Natuurplan worden uitgewerkt. Het zal een programmering in tijd en ruimte omvatten voor de acties die deze doelstellingen moeten verwezenlijken en een cartografie van het Brussels ecologisch netwerk.

De Regering zal landschappen met een grote biologische waarde beschermen. Het statuut van beschermd natuurgebied zal worden toegekend aan nieuwe landschappen die niet binnen dit netwerk vallen. De Regering zal de bewaring van deze landschappen waarborgen, enerzijds door middel van preventieve maatregelen en anderzijds door de goedkeuring van een plan voor ecologisch beheer voor elk van deze landschappen.

Voor elk project van vervoersinfrastructuur dat binnen of tussen landschappen van grote biologische waarde versnippering veroorzaakt of versterkt, zullen systematisch compenserende maatregelen opgelegd worden om de natuurverbindingsgebieden voor wilde soorten te waarborgen. Daartoe zal de Regering er met betrekking tot het Zoniënwoud op toezien dat een verhoogde oversteek voor dieren wordt gebouwd (ecoduct) over de spoorweglijn L161 en de Terhulpssteenweg.

De Regering zal erop toezien dat het gebruik van pesticiden op het gewestelijk grondgebied, zowel door beheerders van openbare ruimten als door particulieren sterk afbouwt.

Het Gewest zal tevens vóór half 2010 aansluiten bij het Europees netwerk van regio's zonder GGO's met de ondertekening van het charter van Europese regio's en plaatselijke besturen over het naast elkaar bestaan van GGO's en traditionele en biologische gewassen. {nagaan op het vlak van wetenschapsbeleid}

Groene ruimten

Vanuit een solidair en aantrekkelijk perspectief is het kwantitatief en kwalitatief aspect van het beheer van groene ruimten een doorslaggevend element in de leefkwaliteit in de stad. Elke Brusselaar moet kunnen beschikken over buurtgroen op wandelafstand.

De Regering zal de schepping van nieuwe gewestelijke groene ruimten aanmoedigen in zones met een groentekort. Een groot park van 10ha gecreëerd worden op Thurn & Taxis. In hetzelfde gebied aan het Bécodok / Materialenkaai zullen een groene ruimte en een recreatieve ruimte voor kinderen worden aangelegd. In functie van de opportuniteiten zullen sociaal georiënteerde parken worden gecreëerd of aangelegd. De Regering zal toezien op de effectieve inbeheerneming van zodra de werven voor het park lijn 28 / Dubrucq en het park "Ninoofsepoort" voltooid zijn.

De groene wandeling maakt een hele reeks onvermoede rijkdommen zichtbaar en hiermee ook beschikbaar voor de bewoners van de centrumwijken. Vandaag moet de inspanning worden voortgezet om waar mogelijk te zorgen voor een doortocht van hogere kwaliteit.

Het toestaan van evenementen binnen de gewestelijke groene ruimten moet gecoördineerd en gereguleerd worden zodat men activiteiten kan bevorderen die van belang zijn voor het Gewest, zijn inwoners en het associatieve weefsel. Bovendien moet in de financiering van de kosten voor een aantal van deze activiteiten voorzien worden via de betaling van een bijdrage.

Het beleid dat de groene ruimten van kwaliteitsuitrustingen voorziet, zal worden voortgezet. Op gewestelijk niveau zal overleg gepleegd worden met openbare werken over het programma om de gewestelijke parken beter toegankelijk te maken voor personen met een beperkte mobiliteit.

De Regering zal een netwerk van moestuinen in het Brussels Gewest opzetten in samenwerking met de openbare en privé-grondeigenaars.

2.9 Afval : Een efficiënt en sociaal rechtvaardig beleid voor het afvalbeheer

Wij komen stilaan terecht in een wereld van schaarse hulpbronnen. Het gebruik van afval als bron van grondstoffen wordt in een groeiend aantal landen werkelijkheid. Europa is zich bewust geworden van deze verandering en legt haar Lid-Staten voortaan op :

- afvalpreventieprogramma's te ontwikkelen op basis van objectieve cijfers
- minstens 50% van hun huishoudelijk afval te recyclen tegen 2020.

Het afvalstoffenbeleid in het Brussels Gewest zal nog meer gevat worden in een strikte beheershiërarchie : 1) preventie ; 2) hergebruik ; 3) recycling ; 4) valorisatie (in hoofdzaak qua energie) ; 5) verwijdering.

1. Concrete resultaten boeken voor preventie aan de bron en duurzame consumptie :

Er zal een communicatie- en bewustmakingsstrategie gericht worden tot de burger en de openbare en private instellingen over het gedrag dat men aan de dag kan leggen om de hoeveelheid afval aan de bron te beperken.

Het Gewest zal als globaal resultaat een vermindering van het huishoudelijk afval met 10% nastreven tegen 2020 en moet zich meetinstrumenten verschaffen inzake preventie aan de bron in samenwerking met de overige beleidsniveaus, de betrokken actoren uit de privé-sector en de particulieren.

Het Gewest zal erop toezien dat zijn preventie-initiatieven passen in een breder kader dat ondersteuning biedt aan leef- en consumptiewijzen die meer respect opbrengen voor het leefmilieu. In samenwerking met het Federaal niveau en de handelssector zal het Gewest ernaar streven de keuze van de consumenten te oriënteren naar ecologische producten :

- door betere informatie over het effect van producten op het leefmilieu
- door producten te bevorderen die beschikken over een eco-label, meer bepaald door de invoering van een puntenkaart

2. Het hergebruik van grofvuil ontwikkelen

Het project inzake de kringloopcentra, zoals goedgekeurd in het kader van de EFRO-projecten, zal worden opgezet tegen eind 2009. Dit samenwerkingsverband op publiek vlak (Net Brussel) en sociaal vlak (vzw's die actief zijn op het domein van het hergebruik) (strekt ertoe in een eco-pool een hergebruikscircuit te vestigen waar op termijn 5.000 ton grofvuil per jaar verwerkt kunnen worden.

Alle activiteiten rond de herstelling en de tweedehandsmarkt kunnen bijdragen tot een vermindering van de afvalproductie, het leven van de Brusselaars vereenvoudigen en jobs creëren. De actoren van de sociale economie die zich toeleggen op recuperatie en hergebruik dragen bovendien bij tot de vorming, de hertewerkstelling en de integratie van werknemers in moeilijkheden.

Het Gewest zal de ontwikkeling van deze buurtdiensten steunen, meer bepaald door selectieve inzameling van herbruikbare voorwerpen, door de uitbouw van nieuwe toevoerplekken voor voorwerpen die het einde van hun levensduur hebben bereikt of door ruilbeurzen voor producten en diensten.

Het Gewest zal zich tevens inspannen om de oprichting van nieuwe buurtdiensten te ondersteunen in de sectoren van de verhuizing, het hergebruik en de tweedehandsmarkt, zoals bijvoorbeeld recuperatie op afbraakwerven.

3. Recycling van 50% van het afval

Het Gewest zal zich verplicht zien zijn selectieve inzameling verder te ontwikkelen als het de Europese doelstellingen wil halen die stellen dat 50% van het gemeentelijk afval tegen 2020 gerecycled moet worden door prioriteit te verlenen aan organisch afval, grofvuil, verpakkingsafval en gevaarlijk afval.

Het Gewest zal toezien op de organisatie van de ophaling en het recyclagecircuit van bouwafval.

Om het sorteren en de recycling bij de gezinnen thuis te vergemakkelijken, zal steun worden verleend aan de vervaardiging en de commercialisering van multicontainer-vuilnisbakken.

Het beleid van het Gewest moet bovendien aansluiten bij een lange-termijnperspectief waarin zowel een verminderde afhankelijkheid van verbranding als een toename van de recycling-capaciteit van het Gewest en een grotere zelfstandigheid ten opzichte van externe middelen beoogd worden. Voor het Gewest moet het een doelstelling zijn de investering in een nieuwe verbrandingsoven te voorkomen wanneer één van de drie ovens in Neder-over-Heembeek aan vervanging toe is.

Het Gewest zal via het GAN een eenheid bouwen die organisch afval verwerkt door biomethaanvorming. Dit procedé maakt het mogelijk zowel groene energie te produceren door warmtekrachtkoppeling en tegelijk het organisch materiaal op te werken als compost. Met de installatie zal het Gewest ook een definitieve oplossing hebben voor de hinder die veroorzaakt wordt door het composteringscentrum en het gebruik van verbranding verminderen.

Met het oog op een optimaal performantieniveau van het proces zal het Gewest :

- de selectieve afhaling van groenafval ontwikkelen in alle gemeenten van het Gewest
- een inzameling van organisch afval van markten, Horeca en grootkeukens invoeren
- geleidelijk aan de inzameling van keukenafval van gezinnen ontwikkelen
- de kwaliteitscontrole van de zakken optimaliseren.

De verwijdering / terugname van afval zal ook afhangen van de toename van het aantal plaatsen voor de terugname van dergelijk afval en op de vlottere toegankelijkheid ervan (containerparken, mobiele groene plekjes, enz.).

Het is aangewezen de Brusselaar een betere dienstverlening te bieden in de containerparken en toe te zien op een goede spreiding hiervan over het volledige grondgebied.

Het Gewest zal in de mate van het mogelijke de ontwikkeling van het netwerk van containerparken onderzoeken, zodat alle Brusselaars op minder dan 3 km afstand inzamelingsinfrastructuur vinden om hun afval in te brengen in het recycling- of hergebruikstraject. Het netwerk van containerparken zal de Brusselaars ook in staat stellen zich gemakkelijker te ontdoen van hun gevaarlijk afval (en dan vooral van asbest) en van afval dat hoort onder de terugnameplicht (zoals elektrische en elektronische apparatuur, motorolie, frituurolie, banden).

Het gewest zal in overleg met de gemeenten de subsidiëringsregels voor gemeentelijke containerparken aanpassen en intergemeentelijke samenwerkingen steunen om de uitbouw hiervan aan te moedigen en te zorgen voor een betere scheiding van het afval aan de bron.

Het Gewest zal ernaar streven de resultaten van de selectieve inzamelingen te verbeteren onder meer door een beroep te doen op de gemeenten en de buurtactoren om de informatie over het sorteren te verspreiden, verscheidenheid te brengen in de inzamelingswijzen, het netwerk van glasbollen uit te bouwen en geleidelijk aan de installatie van ondergrondse bollen te bevorderen en geleidelijk aan de openbare vuilnisbakken te vervangen door sorteervuilnisbakken. Er zal overleg gepleegd worden met de betrokken sectoren en verdelers, alsook met de Federale Staat (bevoegd voor productnormen) om ervoor te zorgen dat de gepaste logo's op de verpakkingen worden afgedrukt.

4. Het afval beter opwerken

Het Gewest zal de performantie van de infrastructuur voor het afvalbeheer verbeteren door :

- onderzoek van het ontwikkelingspotentieel van een stadsverwarmingsinstallatie nabij de verbrandingsoven. De energievalorisatie van het afval bestemd om verwijderd te worden in de verbrandingsoven van Neder-over-Heembeek maakt de installatie van een stadsverwarming mogelijk.
- modernisering van het sorteercentrum om hiervan de prestaties te verbeteren.
- het thuiscomposteren aan te moedigen

Deze energierecuperatie zal ter beschikking komen van de openbare verlichting, stadsverwarmingsinstallaties voor woningen of kantoren, industriële productieprocessen enz.

5. De economische activiteit en de schepping van arbeidsplaatsen ondersteunen

ZKO's en KMO's bijstaan bij een beter beheer van hun afval draagt bij tot een beleid dat competitiviteit en tewerkstelling ondersteunt. Afval is een lokale bron van grondstoffen. Als deze lokaal opgewerkt worden, draagt dat bij tot de schepping van nieuwe economische activiteiten en jobs.

Sortering en recycling zorgen voor meer banen per verwerkte ton dan verbranding of storting. Er worden nog meer banen gecreëerd, wanneer men de voorkeur geeft aan het hergebruik.

Men gaat ervan uit dat sorteren en recycling leiden tot 7 à 10 keer meer jobs per verwerkte ton afval dan verbranding. Voor hergebruik loopt deze verhouding op tot 30.

Door middel van hergebruik en recycling kan het Gewest bovendien zijn afhankelijkheid van externe hulpbronnen verminderen.

Het Gewest moet er daarom naar streven de economische activiteit te ondersteunen en de schepping van jobs aan te moedigen door :

- samenwerking uit te bouwen met industriële actoren en hun federaties om afvaladviseurs ter beschikking te stellen van ZKO's en KMO's om ze te helpen hun afvalbeheer te verbeteren en hun beheerskosten te verminderen
- aan ZKO's en KMO's inzamelingsinfrastructuur met het oog op sorteren en recycling ter beschikking te stellen die is aangepast aan hun specifieke behoeften
- de goederen- en afvalstromen van en naar het Brussels Gewest te analyseren en de mogelijkheden te onderzoeken om nieuwe economische activiteiten in het leven te roepen in de sector van het hergebruik en de recycling (bijvoorbeeld door de opening van kringloopwinkels).

6. Aanzetten tot preventie en recycleren

Het Gewest beschikt aldus over een verbrandingscapaciteit van 500.000 ton per jaar, terwijl de gecumuleerde capaciteit van de infrastructuur voor sortering en recyclage amper 125.000 ton bedraagt.

Het Gewest wil de inzameling van huishoudelijk afval en huisvuil blijven aanbieden als openbare dienst.

Het Gewest zal een heffing instellen op de verbranding van afval en daarbij modaliteiten en tarieven hanteren die vergelijkbaar zijn met die welke worden toegepast in het Waals en het Vlaams Gewest. Deze heffing moet het voor het Gewest mogelijk maken:

- afvalpreventie en -recyclage aan te moedigen
- verschuldigde belastinginkomsten terug te winnen (doordat een dergelijke heffing in het Brussels Gewest niet bestaat, innen het Waals en het Vlaams Gewest immers de heffingen op het afval dat uit deze gewesten afkomstig is en in Brussel verbrand wordt).

Het Gewest beoogt tevens een systeem uit te werken voor een voor de gezinnen progressieve en solidaire tarifiering van de inzameling van afval die de ondernemingen responsabiliseert. Dit systeem heeft tot doel om de eindverbruikers ertoe aan te zetten zich ecologisch verantwoord te gedragen, net zoals dat gedaan wordt voor water. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om een hoger tariefsysteem in te voeren voor de witte zakken dan voor de (blauwe, groene, gele) zakken met gesorteerde inhoud, rekening houdend met de sociale en familiale toestand van gezinnen. In functie van de resultaten zullen de conclusies van deze studie ten uitvoer worden gebracht :

- zij zal de burger op transparante wijze inlichten over de precieze kostprijs van het beheer van zijn afval
- ze zal de burger aan de juiste prijs een kwaliteitsvolle dienstverlening bieden.

Het Gewest zal de eventuele negatieve gevolgen van de maatregel neutraliseren door een specifieke regeling in te voeren voor kansarme gezinnen.

Het Gewest zal de balans opmaken van het besluit van 18 juli 2002 betreffende de terugnameplicht, de obstakels voor de concrete uitvoering ervan beoordelen en de middelen bepalen om de Brusselse regelgeving dienovereenkomstig te verbeteren. Zij zal tevens onderzoeken of het mogelijk is de responsabilisering van de producenten door te trekken naar andere stromen.

7. Van Brussel een toonbeeld van openbare netheid maken

Het GAN zal een structurele cel oprichten die de dialoog moet verzorgen tussen de overheidsinstanties en de wijken, zodanig dat de wijken informatie en hun behoeften makkelijker kenbaar kunnen maken aan de gewestelijke overheid en aan de gemeenten, zo daartoe aanleiding bestaat. Het lijkt van belang om de acties van de openbare actoren op het vlak van netheid meer zichtbaarheid te geven.

Ook de samenwerking tussen het Gewest, de gemeenten en de politiediensten moet versterkt worden, zowel voor wat betreft de repressie van overlast als voor wat betreft de communicatie en sensibilisering rond netheid. De burgers moeten actief worden betrokken bij dit proces.

Het Gewest zal zorgen voor betere openbare netheidsuitrustingen (de stadsvuilnisbakken vervangen door sorteervuilnisbakken, hondentoiletten aanleggen,...). In het kader van de overeenkomsten die werden gesloten tussen de gemeenten en het Agentschap "Net Brussel" zal het Gewest de installatie van toiletten op de openbare plaatsen ondersteunen.

Net Brussel zal instaan voor het beheer van alle beleidsvormen die binnen het Gewest gevolgen hebben voor het netheidsbeleid (onder meer de vervanging of plaatsing van stedelijke sorteervuilnisbakken langs de gewestwegen). Het Gewest en de gemeenten zullen op het vlak van openbare netheid evenwel nauwer gaan samenwerken, zodat dat de Brusselse burger overal in de stad eenzelfde dienstverlening geniet. Derhalve zullen de gebieden en de taken die onder de bevoegdheid van het Gewest vallen, ten aanzien van de gemeenten duidelijk afgebakend worden en een specialistische invulling krijgen.

Net Brussel zal de middelen krijgen om alle bovengrondse eigen banen van de MIVB in samenwerking met deze maatschappij te onderhouden.

Om de uitvoering van de verschillende gewestelijke programma's (wijkcontracten, handelskerncontracten, gesubsidieerde werken, ...) in het licht van de eisen inzake openbare netheid en afvalbeheer op gecoördineerde en coherente wijze te laten verlopen, zal Net Brussel voor alle projecten rond stedelijke ontwikkeling een informatiecel opzetten: plaatsing van ingegraven glasbollen, keuze van de wegbedekking voor de reiniging van de wegen, plaatsing van openbare vuilbakken, enz.

Het GAN moet uitgroeien tot één van de voornaamste actoren in de strijd tegen de uitstoot van broeikasgassen: beheer van organisch afval door biomethaanvorming, stadsverwarming, ISO-labelling van de beheersprocedures, enz.

Het zal zijn voorbeeldrol een systematische invulling geven door gebruik te maken van milieuvriendelijke voertuigen; potentiële hernieuwbare energiebronnen te exploiteren; milieubepalingen op te nemen in de eigen bestekken, ...

Een alomvattend, nauwgezet en evenwichtig repressiebeleid berust op de samenwerking tussen het Gewest en de gemeenten, die beschikken over onderling aanvullende prerogatieven. De gemeenten die zich scharen achter de lokale dynamiek om repressief op te treden tegen inbreuken op de openbare netheid, krijgen in het kader van de netheidscontracten bijkomende financiële ondersteuning. De gezamenlijke acties zullen de strijd tegen het sluikstorten versterken.

Hoofdstuk 4. De stedelijke mobiliteit herzien

De uitbouw van het openbaar vervoer blijft de eerste prioriteit van de Brusselse overheid. Bovendien moeten de alternatieve vervoerswijzen zoals stappen en fietsen de voorkeur genieten op het individueel autogebruik. Er zal op toegezien worden dat de nieuwe stimulerende en beperkende instrumenten de Brusselse bevolking, en op de eerste plaats de minder bedeeden, niet benadelen. Om een ambitieus mobiliteitsbeleid te voeren, zal eveneens voor de nodige financieringsbronnen zowel bij de Federale Staat als bij de Europese Unie aangeklopt worden, zodanig dat hun hoofdstad in dit verband een voorbeeldrol kan vervullen.

De Regering wenst overleg met de andere Gewesten en de Federale Overheid over een geharmoniseerd mobiliteitsbeleid, en dan meer bepaald over heel de GEN-zone (aanbod, tarifiering, informatie aan de reizigers).

De doelstelling van het mobiliteitsbeleid moet erin bestaan de vermindering met 20% van de verkeerslast in het Gewest te bereiken in vergelijking met 2001, zoals bepaald in het GewOP en het Iris 2-plan.

1. Aanmoedigen van de « zachte » vervoermiddelen voor alle Brusselaars

1.1 De voetgangers

Brussel en zijn gebruikers, inwoners en bezoekers verdienen een geïntegreerd beleid dat niet alleen het openbaar vervoer naar voren schuift als alternatief voor de wagen, maar de voetganger tevens uitroept tot de eerste gebruiker van de openbare weg. Bij iedere nieuwe aanleg van wegen dienen met het oog op een betere mobiliteit van de "zwakke" weggebruikers de fysieke hindernissen op de voetpaden beperkt te worden; ook de strijd tegen iedere vorm van overlast in de openbare ruimte, die hun doortocht belemmert, zal opgevoerd worden. Een kwaliteitsvolle verlichting moet de veiligheid en het comfort van de voetgangers ten goede komen door ervoor te zorgen dat er geen donkere plekken zijn en op gevoelige plaatsen te voorzien in een betere signalisatie (in de omgeving van scholen, bushaltes, enz.). In het centrum van Brussel zullen de voetgangerszones worden uitgebreid en zullen de snelheidsbeperkingen worden opgevoerd in overleg met het bevoegde gemeentebestuur.

1.2 De fiets

Het Gewest zal een voluntaristisch beleid voeren inzake de bevordering van het fietsgebruik. De gewestwegen zullen geleidelijk aangepast worden ten gunste van de fietser. De investeringen in aanpassingen met het oog op de voltooiing van alle GFR - gewestelijke fietsroutes - zullen binnen de vijf jaar afgerond worden. Daar waar dit mogelijk is, zullen deze fietspaden gescheiden worden van de wegen. In de projecten voor de inrichting en de renovatie van de wegenis zullen systematisch deze eisen inzake de plaats voor de fietser worden opgenomen. Hiertoe zal de Regering erop toezien dat de fietscel van BUV ten volle operationeel wordt.

Het Gewest zal de oprichting van fietspunten en, na overleg met de inwoners, de bouw van beveiligde fietsstallingen aanmoedigen.

Er zal een educatief beleid rond het gebruik van de fiets worden gevoerd in samenwerking met de Gemeenschappen.

In overleg met de gemeenten zal het aantal autoloze zondagen in Brussel geleidelijk opgetrokken worden volgens veranderlijke voorwaarden, waarbij de informatie aan de inwoners wordt verbeterd, dit zowel om de mogelijkheid te bieden deze vervoermiddelen te ontdekken als om de stad gezelliger te maken en de luchtvervuiling te verminderen.

2. Een openbaar vervoer op maat van een internationale hoofdstad en ten dienste van alle Brusselaars

Het behoud van het volledig openbare karakter van de MIVB wordt bevestigd. Er komt geen privatisering, zelfs geen gedeeltelijke, van de organen van de Brusselse openbaar vervoersmaatschappij. Evenmin komt er een uitbesteding van diensten, waardoor het openbaar karakter van de MIVB in het gedrang zou kunnen komen. De Regering zal erop toezien dat er geen beroep wordt gedaan op de mogelijkheid om bepaalde lijnen uit te besteden aan onderaannemers. De eventuele insourcing van bepaalde diensten zal onderzocht worden.

De Regering zal toezien op de verbetering van het overleg tussen de gemeenten en de MIVB, teneinde onder meer te vermijden dat bepaalde stadsdelen zouden lijden onder ontoereikende voorzieningen of een slechte coördinatie van de werken.

Een verbetering van de frequentie, van de regelmatigheid en van de reissnelheid van de MIVB is essentieel. Het is tevens absoluut noodzakelijk te investeren in nieuw rollend materieel en uitbreidingswerken te plannen, aangezien het Brussels openbaar vervoer niet langer alleen voor Brussel van belang is, maar voor het hele land. Er zullen onverwijld onderhandelingen opgestart worden met de federale Staat om een nieuw samenwerkingsakkoord te sluiten dat de financiering en cofinanciering mogelijk maakt van een reeks grote werkzaamheden, zoals meer bepaald de uitbreiding van het net naar het noordwesten en het noordoosten van Brussel met het oog op de bediening van het gebied van Neder-Over-Heembeek, het hinterland en het grote tewerkstellingsbekken rond de luchthaven van Zaventem.

De reistijd zal ingekort worden door nieuwe eigen banen aan te leggen en met behulp van de afstandsbediening van de verkeerslichten ten voordele van trams, bussen en voertuigen van DBDMH. De streefdoelen voor het bovengronds vervoer tijdens de spitsuren, de daluren en 's avonds zullen verder verbeterd worden. Over de naleving van de regels betreffende het prioritaire karakter van de wegen die zijn voorbehouden aan het openbaar vervoer zal overleg worden gepleegd tussen het Gewest en de verscheidene bevoegde overheden om de reissnelheid en de veiligheidsvoorwaarden voor het gebruik van de wegen te verbeteren. Voorts zal het aanbod uitgebreid worden via de aankoop van nieuw, modern, comfortabel en ecologisch performant rollend materieel en via een verhoging van de frequentie en de capaciteit van de metro tijdens de spitsuren door het bestaande materiaal aan te vullen met en te vervangen door nieuwe rijklijnen.

De aanleg van bovengrondse eigen banen en busstroken vormt net zoals de inzaai van gras niet geasfalteerde eigen banen een constante bekommernis. De gemeenten zullen nauw betrokken worden bij de concrete uitvoering ervan.

Het Weststation is dankzij de eigen inspanningen van het Gewest en de MIVB een volwaardig intermodaal knooppunt zonder weerga. Het is absoluut noodzakelijk er een belangrijke GEN-halte van te maken, niet alleen omwille van het economisch en stedenbouwkundig ontwikkelingspotentieel van de site zelf en van de twee omliggende gemeenten, maar meer algemeen voor de volledige westkant van het Brussels Gewest.

In een systematisch streven naar multimodaliteit zullen de voornaamste openbaar vervoerstations uitgerust worden met bijkomende mobiliteitsvoorzieningen (Villo-stations, cambio, fietsenstallingen, ...).

Waar nodig zullen het ondergronds en bovengronds netwerk van de MIVB verder uitgebreid worden, zodanig dat het volledige Gewest bestreken wordt door performante verbindingen uit te bouwen die het net structureren en overstappen vermijden. In de gevallen waarbij het nog steeds nodig is over te stappen, moeten de veiligheid, de wachthuisjes voor de passagiers, de aansluitingen en de real time informatie over de wachttijden van onberispelijke kwaliteit zijn

Bij alle vooropgestelde werken dient rekening gehouden te worden met verscheidene criteria: voldoen aan de verwachtingen van zoveel mogelijk gebruikers; bij voorrang de wijken bedienen met de grootste bedrijvigheid en dichtheid; de amper of slecht bediende wijken beter doen aansluiten op het net; de duur van werken die het leefmilieu verstoren, drastisch inperken; de werfzones concentreren buiten de woon- en weggebieden; na de werken het oppervlak heraanleggen door de gebruiksvriendelijkheid van de openbare ruimte te verbeteren.

De Regering beschouwt de volgende totaalprojecten als prioritair :

- 1) De studie voor het doortrekken van de pre-metro en metro tot Schaarbeek en Ukkel en de metroverbinding in Evere, mits financiële tegemoetkoming van de Federale Overheid. De uitbreiding van de metro zal definitief worden bevestigd rekening houdend met de volgende elementen :
  - de vraag kan niet door een ander openbaar vervoer worden gedekt (vanaf 6.000 passagiers/u);
  - de infrastructuurkosten en de afschrijvingen hiervoor;
  - voor het bovengronds verkeer worden rationaliseringsmaatregelen genomen op deze verbinding
- 2) De Churchill-rotonde en het Vanderkindereplein;
- 3) De bediening van Vorst en beneden-Sint-Gillis;
- 4) De pre-metroverbinding Zuid-Anneessens
- 5) Het doortrekken van de tram Marcel Thirystraat
- 6) Een nieuwe tramlijn die het Weststation verbindt met het Westland Shopping Center.
- 7) De bediening van het AZ VUB en van het Brugmannziekenhuis;
- 8) De voltooiing van de studies betreffende de omvorming van buslijn 71 tot een tramlijn.

De Regering is voorstander van de uitbreiding van het gratis karakter van het Brussels openbaar vervoer, op voorwaarde dat de federale overheid de kosten daarvoor progressief ten laste neemt. Binnen de perken van de begroting zal zij, in overleg met de Gemeenschappen, de sociale tarifiering uitbreiden, in de eerste plaats ten gunste van werkzoekenden die aangeworven zijn in het kader van een CBP en van Brusselse leerlingen en studenten . Er zal gezocht worden naar formules waarbij het Gewest en de bedrijven het woon-werkverkeer van Brusselse werknemers mede financieren.

Het tram-busplan zal herzien worden om het aantal overstappen zoveel mogelijk te beperken en de bediening van de wijken te verbeteren.

De fysieke menselijke aanwezigheid in de stations en op het openbaar vervoer zal verhoogd worden. Op die manier kunnen de toegangscontrole, de diensten aan de gebruikers en de veiligheid in onze stations verbeterd worden.

Er zal voortdurend geijverd worden voor de informatieverstrekking aan en de veiligheid van personen met beperkte mobiliteit om hun recht op gelijkwaardig gebruik van het openbaar vervoer te waarborgen en dat, door eenvoudige maatregelen te treffen (waarschuwingstegels aan tram- en bushaltes; geluidspalen aan de haltes om de aankomst en de bestemming aan te kondigen; gratis aan te vragen uurregelingen in brailleschrift; specifiek geluidssignaal om wegenwerken en aan de gang zijnde werken aan te kondigen; de toegankelijkheid verbeteren door kleine, weinig afgestemde materialen aan te passen).

Voorts zou er een aanpassing van het aanbod moeten komen voor de late gebruikers, in het bijzonder op de noord-zuidas alsook voor wat betreft de verbindingen met de 19 gemeenten.

De Regering zal de MIVB als belangrijkste vervoerder in Brussel aanmoedigen met het oog op een betere dienstverlening aan het cliënteel overleg te plegen met de NMBS en de Waalse en Vlaamse gewestelijke vervoermaatschappijen.

De herinrichting van de metrostations moet deze voor iedereen gezelliger maken en het onveiligheidsgevoel verminderen. De partnerships, die in het teken staan van sociale economie, vormen in dat verband een uitgelezen instrument. Ook het esthetisch aspect zal versterkt worden door Brusselse kunstenaars de gelegenheid te bieden er tijdelijke tentoonstellingen te houden.

De uitbouw van de "Mobiliteitscentrale van het Brussels Gewest" zal het op termijn mogelijk maken in de wegentunnels en aan de stadspoorten in real time storings van het verkeer en alternatieven aan te kondigen en de driekleurige signalisatie aan te passen, onder meer bij grote onderhoudswerken van de tunnels.

De gemeenten zullen bij deze doelstellingen betrokken worden. Er dienen initiatieven op het getouw gezet te worden om de plaatselijke actoren te sensibiliseren, onder meer op basis van geloofwaardige en geslaagde ervaringen in andere steden.

De gemeentelijke subsidies moeten verbonden worden aan de participatie van de gemeenten aan deze doelstellingen. De ordonnantie met betrekking tot de gesubsidieerde werken zal hervormd worden om specifiek een aanleg te valoriseren ten gunste van de zachte modi en de gebruiksvriendelijkheid en rekening te houden met de goede integratie van het openbaar vervoer.

3. Het GEN: een manier om de verkeersellende in de stad te verminderen

Het GEN moet gezien worden als een nieuw instrument ten dienste van de pendelaars, maar tevens als een nieuwe manier waarop de inwoners van het Brussels Gewest zich kunnen verplaatsen. De Regering zal erop toezien dat de federale overheid en de drie Gewesten zich houden aan de begeleidende maatregelen die vastgelegd zijn in het samenwerkingsakkoord met betrekking tot het GEN.

In overleg met de andere twee Gewesten moeten rond en in de opstapstations bewaakte en beveiligde parkings aangelegd worden die groot genoeg zijn, zodanig dat de pendelaars van daaruit gebruik kunnen maken van het GEN.

Het Gewest zal erop toezien dat de NMBS alle voorzorgsmaatregelen treft om de omwonenden te beschermen tegen de hinder die teweeggebracht zou worden door het intensere gebruik van de spoorweginfrastructuur.

De NMBS moet binnen Brussel zorgen voor een betere bediening door het spoor door in bevolkingscentra die amper bediend worden door het openbaar vervoer, nieuwe stations en GEN-haltes (opnieuw) in gebruik te nemen. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar de gezelligheid, de veiligheid en de netheid van deze stations en hun omgeving.

Het Brusselse GEN is een realiteit. Het moet tevens een doeltreffende mobiliteit binnen Brussel ten goede komen. Met het oog daarop zullen in het definitieve exploitatieschema (goed te keuren in het ECMM) de Brusselse belangen verwerkt worden:

- Aan de 36 stopplaatsen die in het exploitatieschema vastliggen, zullen de volgende worden toegevoegd: Kuregem, Verboeckhoven, Rogier, Lycée français, Verhoost en Wielemans om de ambities vervat in het GewOP dichter te benaderen
- het nieuw rollend materieel bij voorkeur bestemmen voor het GEN.

Het Gewest, dat gedurende lange tijd de naweeën ondervonden heeft van de Noord-Zuid-verbinding, zal er, wanneer de NMBS nieuwe werken plant, op toezien dat zij voorafgaandelijk de overige hier beschreven punten uitvoert en geen grote chaos teweegbrengt in de stad.

Het Gewest zal zich in het bijzonder beroepen op de parlementaire resolutie uit 2007 betreffende het overleg met de NMBS. Het zal vragen om Brussel binnen de investerings sleutels van de NMBS als volwaardig te erkennen en het zal erop toezien geen lasten te moeten dragen die toekomen aan de federale overheid en aan de maatschappijen die eronder ressorteren. Daartoe zal een contactorgaan tussen het gewest en het spoor opgericht worden dat zal bestaan uit vertegenwoordigers van de MIVB, Mobiel Brussel, het BROH en Leefmilieu Brussel en de Brusselse eisen ten aanzien van de NMBS moet organiseren en coördineren.

4. Een beter parkeerbeleid

Het gewestelijk parkeerbeleid zal voorzien in een geleidelijke harmonisering van de regels voor alle 19 gemeenten. Voor een doeltreffend toezicht op het betalend parkeren, en vooral op de overtredingen die leiden tot gevaarlijk parkeren (doortocht voetganger, bushalte, fietspad) moeten beambten met een publiek statuut ingezet worden, die voor iedereen dezelfde regels toepassen.

Het aantal beschikbare parkeerplaatsen op de weg zal gestroomlijnd en geleidelijk verlaagd worden op grond van nog vast te leggen modaliteiten en rekening houdend met alternatieve oplossingen. Hiertoe zullen de referenties onder titel VIII van de GSV overgenomen worden in het kader van de verlenging of hernieuwing van milieuvergunningen.

Met het oog op een betere verdeling van de openbare ruimte zal het aantal plaatsen voor langdurig parkeren verminderd worden en zullen de overtollige voertuigen die in bepaalde dichte wijken geen plaats vinden, buiten de rijweg gebracht worden. Soepele regels (parkeerkaarten) zullen zo optimaal mogelijk afgestemd worden op de specifieke toestand van de verschillende gemeenten en van de verschillende wijken, rekening houdend met personen met beperkte mobiliteit, de mobiele medische en paramedische beroepen, autodelen (Cambio) en elektrische voertuigen.

In de handelskernen moet een progressieve tarifiering worden ingevoerd (eerste kwartier gratis) om rotatie aan te moedigen en ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen gebruik kunnen maken van de beschikbare plaatsen, door de plaatsen voor langduriger parkeren te verleggen buiten de zone of naar de publieke parkings.

Ook de veralgemeende invoering van het systeem van telebebakening zal een instrument vormen om de parkings en het verkeer dat deze teweegbrengen, te beheren.

Daarnaast moeten speciale terreinen worden voorbehouden voor het langdurig parkeren van autobussen en zware voertuigen.

De Regering zal toezien op de effectieve uitbouw van de ordonnantie met betrekking tot het Gewestelijk Parkeeragentschap in overleg met de gemeenten. Er zal overleg worden opgestart met het parket met betrekking tot het vervolgingsbeleid voor verkeersovertredingen.

5. Een ambitieus beleid voor het goederenvervoer

De toegang van vrachtwagens tot de stadscentra en de woonwijken van onze gemeenten zal geleidelijk gereguleerd worden via het algemeen mobiliteits- en ruimtelijke ordeningsbeleid (+ parkeerbeleid). De verplichte routes voor vrachtwagens zullen vastgelegd worden op grond van de gemeentelijke mobiliteitsplannen en de hiërarchie van de wegen, alsook op basis van een aparte bewegwijzering in heel het gewest teneinde bereikbaarheidsplannen op te maken voor de industrieterreinen en commerciële zones.

Voor het beheer van het toegestane vrachtverkeer en van de laad- en losoperaties zal samengewerkt worden met de gemeenten en de politiezones.

Voor een duurzame economische ontwikkeling van het Gewest zal een globale strategie voor het goederenvervoer worden uitgewerkt. De Regering zal derhalve de nodige studies opstarten voor de verwezenlijking van een goederenplan in het kader van zijn bevoegdheden mobiliteit en ruimtelijke ordening (vervoer per spoor : trein, metro, tram en de waterweg).

Het bestaan van een stedelijke logistiek platform is noodzakelijk voor de economische ontwikkeling van het Gewest in het kader van een globale strategie voor het goederenvervoer in Brussel.

6. Strijd tegen de verkeersopstoppingen

Het Gewest zal de Federale Overheid steunen bij het invoeren van een instrument dat tot doel heeft werkgevers ertoe aan te zetten in plaats van een systeem van bedrijfswagens tegemoet te komen in de kosten voor huisvesting dichtbij het werk en/of in de kosten om gebruik te maken van andere vervoerswijzen als alternatief voor de wagen.

De Regering wil, met behulp van het Beliris-akkoord, een omvangrijk programma opstarten om het verkeer in vier grote hoofdstedelijke zones te reorganiseren, te kanaliseren en te verminderen. Daartoe zal zij toezien op de heraanleg van de toegangsassen en structurende assen van de stad tot stadslanen door de doorstroming van het openbaar vervoer te vergemakkelijken, de zachte mobiliteit te waarborgen en deze lanen opnieuw bewoonbaar te maken.

De gemeenten zullen ertoe aangezet worden zones met lage uitstoot in te stellen, dit is een perimeter die op grond van criteria met betrekking tot de bestemming (toegang voorbehouden voor de omwonenden, enz.) of de periode (toegang voorbehouden tijdens bepaalde tijdsblokken) beperkt toegankelijk is voor wagens.

7. De taxisector beter organiseren

In tegenstelling tot de metro, die met een bepaalde capaciteit, regelmaat en op een vastgelegd traject rijdt, vormen taxi's een soepel systeem, kunnen zij gebieden met een kleine dichtheid bedienen en rijden zij ook op late tijdstippen. Het Gewest zal zorgen voor een grotere zichtbaarheid in het stadsbeeld (markering van de parkeerplaatsen, websites, enz.) en de kwaliteit van de dienstverlening erop vooruit gaat (opleiding chauffeur, gewaarborgde dienstverlening gekoppeld aan de vergunning, betere samenwerking met de spontane partners zoals de horeca, toegang tot de eigen busbanen zonder afbreuk te doen aan de reissnelheid van het openbaar vervoer, enz.). Er zal strijd gevoerd worden tegen de precarisering van het beroep van chauffeur.

Potentiële klanten moeten vertrouwen hebben in de tarieven die aangerekend worden voor de ritten (aangepaste tarifiering voor korte ritten, duidelijke affichering, onder meer voor wat betreft het nachttarief en de trajecten buiten het Gewest). Iedere nieuwe maatregel gericht op een reglementering van de taxisector moet gepaard gaan met een breed overleg met de

vertegenwoordigers van het beroep; In overleg met de sector zal een grondige studie gevoerd worden naar het toegestane maximumtarief en naar het tarief dat toegepast wordt in Brussel (opnemingsbedrag, kilometerprijs en wachtgeld).

Zullen meer bepaald worden aangemoedigd: 1) uitrusting van een deel van de vloot (50 gemengde taxi's) om rolstoelen te vervoeren en zorgen voor voldoende afzetmogelijkheden (synergie met bijzondere mini-busdienst van de MIVB) ; 2) optimalisering van de Collecto-dienst (collectief vervoer op aanvraag) en deze integreren met de nachtbussen van de MIVB; 3) uitbating van nieuwe niet-vervuilende voertuigen.

De Regering zal in overleg treden met de gemeente Zaventem met het oog op een oplossing van de problematiek van de bediening van de luchthaven door taxi's en hun verplaatsingen van en naar Brussel.

8. Verkeersveiligheid

Deze Regering wil het aantal doden en zwaargewonden op de openbare weg drastisch doen dalen en de veiligheid voor alle weggebruikers verhogen met bijzondere aandacht voor de zachte weggebruikers : voetgangers en fietsers. Hiervoor wordt de lokalisatie van zwarte punten geactualiseerd en prioritair aangepakt. Hiervoor zal elk herinrichtingsplan onderworpen worden aan veiligheidseffectbeoordelingen. Zoals de richtlijn van de Europese Unie (2008/96/CE) voorschrijft. Het programma voor de plaatsing van onbemande camera's wordt verder gerealiseerd.

Er wordt een programma opgezet voor de sensibilisering van specifieke doelgroepen zoals kinderen en jongeren met verenigingen en scholen in samenwerking met de Gemeenschappen en het BIVV.

Hoofdstuk 5 Duurzaamheid in de ordening en het evenwicht van het gewestelijk grondgebied

1. Een planning in verhouding tot de uitdagingen van het Gewest

Gezien de grote uitdagingen die worden vermeld inzake demografische ontwikkeling, tewerkstelling en scholing, leefmilieu en internationalisering is het onontbeerlijk dat een nieuw duurzaam Gewestelijk Ontwikkelingsplan wordt uitgewerkt waaruit operationeel op korte termijn de belangrijkste prioriteiten van de legislatuur kunnen worden afgeleid. Het GPDO moet een weergave zijn van de uitdagingen inzake duurzame ontwikkeling, de nationale en internationale roeping van Brussel en zijn economische uitstraling, en de sociale, economische en demografische evoluties in het Brussels Gewest door een toename van het job- en woningaanbod mogelijk te maken, nieuwe programma's voor stadsvernieuwing te sturen, de ondernemingen te ontwikkelen, de veiligheid te verbeteren en de doelstellingen inzake leefmilieu verder te zetten, in het bijzonder de bestrijding van de klimaatverandering en een verminderd energiegebruik.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan anti-speculatiemechanismen.

Deze doelstellingen zullen worden vastgelegd met de medewerking van de Brusselse stuwende krachten uit de openbare en de privé-sector. Bovendien zal gestreefd worden naar territoriale samenwerking in overleg met de andere Gewesten om zo een concurrentiële logica te overstijgen.

Benevens de reglementaire raadpleging op het einde van de procedure moet vooraf in thematisch georganiseerde workshops een breed overleg plaatsvinden (rondetafels, participatieve workshops ...), geconcentreerd binnen een korte periode. Deze workshops moeten bestemd zijn voor panels van representatieve actoren en bewoners.

Het Gewest zal erop toezien dat zij de gewestelijke beleidsinitiatieven zo goed mogelijk stuurt maar toch evaluatie mogelijk te maken : Daartoe :

- zal het Gewest een performant statistisch instrument uitwerken. Het BISA zal er met de hulp van de universiteiten en in samenwerking met het ATO en de bestaande gewestelijke observatoria (kantoren, woningen, werkgelegenheid, gezondheid en sociale aangelegenheden...) mee belast worden een gemeenschappelijk statistisch kader uit te werken voor gegevensvergaring en -verwerking door het Ministerie en de ION ;
- alle planning- en studiediensten van het Ministerie en de ION zullen verzocht worden samen te werken binnen een gemeenschappelijk platform belast met de coördinatie van studies ;
- de Regering zal, in een vorm die nader moet worden bepaald, de systematische evaluatie van het overheidsbeleid organiseren.

Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) zal gedeeltelijk worden gewijzigd zodat de grote uitrustingen die nodig zijn voor de internationale ontwikkeling van Brussel bij voorrang behandeld kunnen worden. Na de aanneming van het nieuwe GPDO moet het GBP hervormd worden zodat het mogelijk wordt meer flexibiliteit te brengen in administratiegebieden om de woningproductie te bevorderen en de industriële functie in gemengde gebieden te behouden.

Het ontwerp van GPDO moet de bestaande instrumenten en plannen coördineren (PIO, schema voor handelsontwikkeling, plan Iris 2, huisvestingsplan), de bestaande richtplannen integreren en voorzien in een programmering en een planning in de verwezenlijking van de doelstellingen. Naar aanleiding hiervan moet de vraag worden gesteld naar de geleidelijke integratie van de richtschema's in het GPDO naarmate zij worden opgeleverd. Ook moet het GPDO de waarde hebben van een verplichte richtlijn voor alle gewestelijke administraties en de ondergeschikte besturen.

De Bijzondere Bestemmingsplannen – BBP – zullen een vereenvoudiging ondergaan ; in hun verlichte vorm zullen ze nog steeds de grote lijnen aangeven maar niet langer al te nauwkeurige of langdradige preciseringen opleggen.

De evaluatie van de vroegere BBP moet worden voortgezet en gesystematiseerd en de in onbruik geraakte plannen moeten worden aangepast of afgeschaft. Aan de gemeente moet hiertoe technische en financiële ondersteuning worden verstrekt om de aanpassingstermijnen te verkorten.

Het Gewest moet gemachtigd worden BBP's uit te voeren in strategische zones zoals deze staan omschreven in het BWRO (hefboomgebieden van het GewOP, GGB in het GBP).

De Regering dient toe te zien op de effectieve toepassing van de hervorming van het BWRO en de evaluatie hiervan in de loop van de legislatuur.

2. Een vernieuwde stad

De inspanning voor stadsvernieuwing in de sociaal-economisch kwetsbare wijken zal worden voortgezet en het streven naar een gemengd karakter in de huisvesting versterkt in de strijd tegen ruimtelijke dualisering. Bij de valorisering van de strategische zones voor de internationale ontwikkeling van Brussel zal onderzocht worden hoe de belangen van de bewoners op de eerste plaats kunnen komen.

Om deze maatregel efficiënter te maken, zullen de middelen van de Wijkcontracten toegespitst worden op de meest verzwakte zones, zoals deze bepaald zijn in het kader van het stedelijk observatorium en van de analyses van het ATO. Hiervoor worden alle gewestelijke, gemeenschaps- en lokale actoren van de sociaal-economische ontwikkeling gemobiliseerd. Jaarlijks zal het Gewest een oproep tot kandidaturen richten tot de betrokken gemeenten voor het opstarten van nieuwe wijkcontracten.

De ordonnantie houdende de organisatie van de stadsherwaardering zal zo spoedig mogelijk door het Parlement worden aangenomen en moet de prioriteiten van de sociaal-economische ontwikkeling van de wijken bevestigen in functie van hun toestand en van de duurzame ontwikkeling.

De wijkcontracten zullen aangepast worden aan de uitdagingen van de duurzame stad en in het bijzonder aan de behoefte aan energie-gebonden renovatie van de bestaande gebouwen. Hiertoe zal de ordonnantie houdende organisatie van de herwaardering van de wijken worden aangepast om de wijkcontracten om te vormen tot « Duurzaam Wijkcontract » dat voorziet in een specifiek energie- en milieuhoofdstuk met specifieke middelen. Het doel is om de omvorming van het energie-aspect van gebouwen te versnellen specifiek voor de oude en kansarme wijken die geherwaardeerd moeten worden.

Elk verstedelijkingsproject op een vrijliggende grond moet een “duurzame wijk”-logica hebben en voldoen aan strenge duurzaamheidscriteria : een grote energieperformantie, milieuperformantie (materialen, waterbeheer, biodiversiteit), een sociaal en functioneel gemengd karakter, zachte mobiliteit... Deze doelstelling moet in het nieuwe GPDO worden opgenomen en het BWRO zal in die zin worden aangepast.

Daarom moeten alle verstedelijkingsprojecten op vrijliggende grond bestemd worden voor functies

- waarvoor elders in de stad geen ruimte kan worden gevonden en waarvoor vraag bestaat waaraan niet kan worden voldaan door renovatie van bestaande gebouwen
- die beantwoorden aan de uitdagingen gesteld door de te voorziene bevolkingsaan groei : woningen, uitrustingen (kinderkribben, scholen, groene ruimten, sportvelden...)
- die beantwoorden aan een collectieve behoefte.

De Regering zal de nadruk leggen op alles wat verband houdt met opleiding, tewerkstelling en de productie van uitrustingen in de wijken (in het bijzonder de elementen verbonden aan de prioriteiten en de kinderopvang). Binnen de perimeters die aan stadsobservatie worden onderworpen, kunnen deze problemen zeer goed bevat worden.

Het programma Doelstelling 2013 van het EFRO zal verder worden ondersteund en uitgebouwd.

De rol en de plaats van het kanaal in de stad zal worden herzien en het centrale deel moet een gebied van stedelijke convergentie worden. De projecten op de Westelijke Kleine Ring zullen worden afgewerkt met de aanleg van een park en woningen aan de Ninoofsepoort. Het Becobekken zal verder omschakelen naar een stedelijk gebied met de aanleg van een park en een speelplein.

Het Gewest zal verdedigen dat het ook na 2013 steun van het beleid inzake economische en sociale cohesie moet blijven ontvangen. De toegewezen middelen zullen geconcentreerd worden in de wijken van het Gewest die de grootste moeilijkheden kennen.

De overheidsmiddelen voor gevelverfraaiing zullen versterkt worden in de kansarme zones en de centrale wijken en ze zullen ruimte laten voor architecturale creativiteit, kwaliteit en vernieuwing. Deze werken moeten passen in de context van projecten van de sociale economie en voorrang verlenen aan de ontwikkeling van de nieuwe milieuberoepen. Voor de binnenkant van de huizenblokken, die werkelijk een functie vervullen als longen van de stad, zullen prioritaire actieplannen worden uitgewerkt. Ecologisch performante projecten zullen bij voorrang voortgezet worden in de programma's van de Wijkcontracten.

De omvorming van leegstaande ruimten boven winkels tot woningen zal worden voortgezet samen met de betrokken openbare instellingen.

Door de verbetering en de aanleg van nieuwe openbare ruimten zoals pleinen en parken kan het stedelijk landschap beter gestructureerd worden en biedt men de burgers plaatsen waar ze kunnen samenkomen en elkaar ontmoeten, over de grenzen van een loutere wijklogica heen. De nadruk zal gelegd worden op de kwaliteit van de aanleg en op het feit dat de bewoners bij de uitwerkingsprocedure van de projecten betrokken moeten worden. Er zal een vademecum van goede praktijken inzake de aanleg van openbare ruimten samengesteld worden, waarin een grotere duurzaamheidsdimensie zal worden verwerkt. Opleidingen van het type « Pyblik » voor beheerders en ontwerpers worden versterkt.

Er zal een stand van zaken worden opgemaakt van alle bestaande openbare uitrustingen zoals scholen, bibliotheken, kinderkribben, openbare ruimten, handelszaken, vervoer, maar ook plaatsen voorbehouden aan cultuur, mode,... met het oog op een betere spreiding hiervan over het hele grondgebied en over de hele bevolking van het Gewest. Er zal naar mogelijkheden worden gezocht om de kosten van een aantal van deze elementen te delen of te regionaliseren, dit meer bepaald voor de zwembaden.

3. Brussel, Europese hoofdstad van het samenleven

De Europese instellingen en hun satellieten dragen zonder enige twijfel bij tot de economische dynamiek en de zichtbaarheid van het Brussels Gewest. Toch is het noodzakelijk dat alles in het werk wordt gesteld om te voorkomen dat hun markante aanwezigheid de dualiteit van de stad nog versterkt. Men dient te allen prijze te voorkomen dat deze onmisbare bron van economische ontwikkeling uitgroeit tot een uitsluitings- of verdeeldheidsfactor van de Brusselse maatschappij, in tegendeel.

Daartoe is bijzondere aandacht vereist voor de herontplooiing van de activiteitspolen van de Europese instellingen, waarbij specifiek zorg moet worden besteed aan de architecturale en milieutechnische kwaliteit van de nieuwe gebouwen. Het herstructureringsproces van de Europese Commissie rond de Wetstraat zal worden voortgezet, met als rode draad het openstellen van de Europese wijk naar de stad toe. In dat kader zal in samenspraak met de Europese Unie zelf voorzien worden in de oprichting van een Museum van Europa, een symbolische plaats voor de geschiedenis van de Europese Unie.

Het Gewest heeft de ambitie om niet alleen de feitelijke hoofdstad van Europa te zijn en te blijven, maar om zich ook op te werpen als ecologische hoofdstad. Het Gewest neemt de nodige initiatieven om deze ambitie waar te maken en om de internationale uitstraling van Brussel extra kracht bij te zetten. Brussel bereidt zijn kandidatuur voor van "Eco Capital" in 2016.

4. Een stedenbouw van projecten in dienst van de bewoners

De bevordering van een kwaliteitsarchitectuur en van de voorbeeldfunctie van de overheid moet positieve waarden bijbrengen over het leven in gemeenschap en over de sociale, culturele, milieu- en politieke ambities.

De Bouwmeester krijgt als taak met de hulp van het bestuur permanent de architecturale kwaliteit te waarborgen bij openbare stedenbouwkundige projecten (openbare ruimten en gebouwen) die het Gewest of Beliris als bouwheer hebben, of iedere andere overheid die hierom verzoekt. Hij moet een kwalitatief georiënteerde selectieprocedure voor projectontwerpers voorstellen voor alle openbare gewestelijke architectuur- en stedenbouwprojecten.

De invoering van een reële opvolging van het traject van een stedenbouwkundige vergunning die door de burgers kan worden opgevraagd om de transparantie te vergroten.

Op geconcentreerde en samenhangende wijze moet er een gepaste reactie komen inzake controle en sanctionering van inbreuken om de regelgeving te laten naleven die garant staat voor de samenhang van het systeem.

De gemeentelijke diensten moeten met de hulp van het Gewest in staat zijn verzoeken om stedenbouwkundige regularisering te begeleiden en aan de hand van dadingen die overtreders er met gerichte adviezen toe brengen zich in regel te stellen. Daartoe zullen het BROH of de gemeenten gemachtigd worden administratieve boetes uit te schrijven en herstelmaatregelen op te leggen wanneer de parketten niet optreden.]

Het ATO wordt belast met de operationele uitwerking van strategische stedelijke projecten, de uitbouw van duurzame wijken waarvoor het optreden van een groot aantal actoren vereist is, de uitwerking van de richtschema's en de aanleg van de toegangen tot de stad.

- De opdrachten/projecten die aan het ATO worden toegewezen, worden stuk voor stuk omschreven door de Regering. Het ATO zal opdrachten en/of interventiegebieden mogen voorstellen als het deze strategisch acht.
- Het ATO moet een deskundigheidspool voor burgerparticipatie uitbouwen en vernieuwende participatieprocessen organiseren (als aanvulling bij de wettelijke verplichtingen) voor de grote stedelijke projecten waardoor van in de beginfase rekening kan worden gehouden met de verwachtingen van alle betrokken actoren.

Het gebruik van gemengde bedrijven of andere PPS-formules die de financiering en het operationeel aspect van bepaalde grote stedelijke projecten mogelijk maken waarbij een groot aantal actoren een rol speelt, moet overwogen worden met het oog op een openbaar beheer van de projectuitvoering, waardoor gewaarborgd wordt dat met het oog op de transparantie de visie van het collectief belang behouden blijft. De rol en de opdrachten van deze orderingsbedrijven zullen worden vastgelegd in een reglementair kader om de transparantie en de democratische controle op de werking en de nagestreefde doelstellingen te waarborgen. Zo zullen bijvoorbeeld de jaarlijkse evaluatieverslagen openbaar gemaakt worden.

Gelet op de evolutie van de conjunctuur en de grote leegstand van kantoren zal de Regering er zoveel als mogelijk op toezien de ontwikkeling van nieuwe kantoorruimten te beperken in afwachting van de doelstellingen van het nieuwe GPDO.

5 Het erfgoed als waardescheppend element voor de Brusselse identiteit

Het Brussels erfgoed draagt niet enkel bij tot de uitstraling van het imago van Brussel in het buitenland, maar is ook drager van een positieve identificatie voor alle Brusselaars.

De sensibilisering voor de herwaardering van het erfgoed in al zijn verscheidenheid moet zich richten tot heel de Brusselse bevolking, tot alle maatschappelijke klassen en alle leeftijdscategorieën van de bevolking, alsook de economische wereld. Het programma « Erfgoedklassen en Burgerschap », dat zich richt tot een schoolgaand publiek zal worden aangesterkt, evenals individuele evenementen rond het erfgoed, alsook de sensibiliseringsacties bij nieuwe inwoners van Brussel..

Prioriteit moet worden verleend aan de steun voor het behoud van beschermde goederen die in hoofdzaak bestemd zijn als collectieve uitrustingen en in dienst staan van heel de bevolking (scholen, sportinfrastructuur, culturele uitrustingen enz.). De inventaris van het erfgoed wordt verder uitgewerkt. De administratieve subsidiëringsprocedure zal vereenvoudigd worden. De Directie Monumenten en Landschappen zal ermee belast worden over het erfgoed een debat op gang te brengen door in het bijzonder de nadruk te leggen op de band tussen de evolutie van het erfgoed en de identiteit van het Gewest.

Een andere uiterst belangrijke uitdaging is het vinden van een rechtvaardig evenwicht tussen het behoud van het erfgoed en de noodzakelijke energiebesparingen en tussen de instandhouding van het erfgoed en de noodzakelijke uitbouw van een sociaal-economisch project.

In samenwerking met de gemeenschaps-instellingen en de sociale partners kan een afdeling Erfgoedberoepen worden geopend bij het Referentiecentrum voor Bouwberoepen. Dit zijn vaak ambachtelijk getinte beroepen en men zal rekening moeten houden met de eigenheid van ons stedelijk erfgoed, vooral naar aanleiding van de renovaties die worden verricht in het kader van de Wijkcontracten.

Algemeen moet de samenhang in het optreden van de verschillende bevoegde instellingen in Brussel verbeterd worden, hetzij door samenwerking, hetzij in het kader van institutionele hervormingen.

De Regering zal toezien op de bescherming en de herwaardering van het gewestelijk erfgoed op internationaal niveau, vooral bij de UNESCO, door naast de bestaande commissies ook een Brusselse Commissie op te richten.

Zij zal bovendien toezien op de effectieve toepassing van de Europese conventie voor de bescherming van het archeologisch erfgoed van La Valetta, goedgekeurd door de ordonnantie van 20 mei 2004.

6. Veilig leven

Het recht van elkeen op veiligheid is een grondrecht. Het is een onontbeerlijke voorwaarde voor ieders levenskwaliteit en emancipatie. Preventie, repressie, slachtoffer- en daderbegeleiding zijn onlosmakelijk verbonden in een efficiënte bestrijding van de onveiligheid. In een stedelijke omgeving worden de kwetsbaarste personen het eerst getroffen door onveiligheidsproblemen. Politie en gerecht, de belangrijkste actoren van de veiligheid, hangen af van het Federaal en van het plaatselijk overheidsniveau, maar ook het Gewest kan een belangrijke rol spelen door middel van preventiemaatregelen, door de samenwerking tussen operatoren vlotter te laten verlopen, rekening te houden met de eigenheden van de stad en door een buurtpolitie te eisen. In die context is het belangrijk om de gemeenten te steunen die zware veiligheidskosten dragen en tegelijkertijd op gewestelijke schaal solidariteit te organiseren.

6.1 Preventie en leefomgeving

Het is belangrijk dat de aanwezigheid van stadswachten versterkt wordt in de parken, bij grote evenementen, op de sociale woonsites, rondom de scholen, nabij de handelszones, en dit in samenspraak met de plaatselijke besturen. Deze werknemers moeten een echt eengemaakt statuut van gemeenschapswacht krijgen en een specifieke opleiding genieten.

Om de dialoog tussen de preventie-actoren en de ordediensten te versterken en te beschikken over een globale analyse op grond van relevante gegevens zal een Observatorium voor Onveiligheidspreventie worden opgericht in samenwerking met de andere beleidsniveaus.

Het is bovendien ook essentieel dat verder geïnvesteerd wordt om openbare plaatsen veiliger en aangenamer te maken, vooral inzake openbare verlichting, beveiliging van de sociale woningen, van de scholen en van alle infrastructuur waar zich kwetsbare bevolkingsgroepen bevinden (kinderen, bejaarden, vrouwen, ...). Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de veiligheid in het openbaar vervoer en in de taxi's, zowel voor de gebruikers als voor de chauffeurs. Voor de risicoberoepen (verpleegsters, apothekers, ...) zal een specifieke denkoefening worden gevoerd.

Het Gewest zal steun verlenen aan de gemeenten voor de toepassing van de wet tegen overlast, het zal de invoering van formules voor snelle herstelling door de dader van de overlast aanmoedigen en bijdragen tot de sensibilisering van de politiediensten voor deze wetgeving. In het kader van de opleiding van politiemensen zal de nadruk worden gelegd op het onthaal van de slachtoffers en de opvolging van hun klacht en op de deontologie. Het overleg tussen de verschillende veiligheidsactoren en de wijkbewoners via regelmatige ontmoetingen in de plaatselijke preventie- en veiligheidsraden zal worden aangemoedigd.

In samenwerking met de Federale en plaatselijke overheden zal onderzocht worden welke middelen vereist zijn om politiekorpsen samen te stellen die beter beantwoorden aan het beeld van de Brusselse bevolking, meer bepaald door het versoepelen van de taalbarrières bij de aanwerving onder andere door het ondersteunen van de verenigingen en instellingen die voorbereiden op dit examen.

6.2 Een echt stedelijk veiligheidsbeleid

Bij iedere vastgestelde inbreuk moet de maatschappij reageren en de norm in herinnering brengen met een sanctie die snel en rechtvaardig is en in verhouding staat tot de inbreuk. Bepaalde stedelijke problemen (geweld, uitbuiting, verslaving, stadsbenden, delinquentie door minderjarigen,...) moeten bijzondere aandacht krijgen.

In de eerste plaats moeten maatregelen versterkt worden in de strijd tegen geweld op school (steaming, dreigementen, enz.) en schoolmoeheid, de bestrijding van huisjesmelkers en misbruik door werkgevers; uitbuiting van kinderen in georganiseerde bedelaarsnetwerken, pooiers die misbruik maken van de noodsituatie van talloze buitenlandse vrouwen die zich prostitueren, door toe te zien op de ondersteuning van herinschakelingsprojecten voor prostituees.

De Regering zal de Federale Overheid verzoeken prioriteit te verlenen aan een grotere aanwezigheid van politie in de grote Brusselse stations, die dagelijks door een groot aantal gebruikers worden bezocht.

De Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's) zullen steun krijgen voor de begeleiding en de herinschakeling van verslaafden via het begeleid woningaanbod bij de opvangcentra.

De strijd tegen gezinsgeweld (partnergeweld, kindermishandeling, bejaardenmishandeling enz.) zal een prioriteit zijn, in samenwerking met de sociale, medische en rechtssector. Er zullen oplossingen worden gezocht met betrekking tot transitwoningen.

Brussel moet als doelstelling hebben een veilige stad te worden ("safe city" label).

6.3 De DBDMH

De DBDMH speelt een essentiële rol op het vlak van de veiligheid en het verstrekken van een dringende medische hulp aan de Brusselaars, de pendelaars, de internationale instellingen die in het Gewest gevestigd zijn en aan omliggende gemeenten, en dan meer bepaald aan de luchthaven.

De Regering zal verder de interne en externe werking van de DBDMH optimaliseren.

Er zal een transparant evaluatiesysteem worden opgezet middels de herziening van een operationeel statuut.

Het systeem van de “Jonge brandweermensen” die jongeren vanaf 15 jaar een opleiding verstrekt die ze specifiek voorbereidt op het aanwervingsexamen van de brandweer zal worden bestendigd.

De Regering zal verder bepleiten bij de Federale Overheid dat het Gewest, in het kader van de hervorming van de diensten voor brandbestrijding en dringende medische hulp, zou genieten van een financiering in verhouding tot zijn taken die breder zijn dan het strikte kader van zijn grondgebied.

7. Gezondheid centraal in de stad

In een stedelijke omgeving moet het gezondheidsbeleid zich in de eerste plaats tot doel stellen gelijke toegang te bieden tot een kwalitatief hoogstaande verzorging en te zorgen voor leefomgevingen die gunstig zijn voor de gezondheid van de Brusselaars (woningen, groene ruimten, sportmogelijkheden,...). De demografische problematiek van Brussel is op natuurlijke wijze bijzonder acuut aangezien de beste mogelijkheden gewaarborgd moeten worden voor het onthaal en de omkadering van alle patiënten die gebruik maken van de gezondheidsdiensten.

De samenwerking met de Federale Overheid, die bevoegd is inzake sociale zekerheid en financiering van de gezondheidszorg, de gemeenten, de OCMW's en de Gemeenschapscommissies is essentieel om een globale benadering te ontwikkelen rond sociale aangelegenheden, gezondheid en leefmilieu. Specifiek moet sterker gewerkt worden aan het verzamelen van gegevens over de gezondheidstoestand van kinderen en jongeren in Brussel en moet steun worden verleend aan de gezinnen om preventieve gedragingen te stimuleren (educatie in verband met de gezondheid van kinderen en ouders, opsporing,...), rekening houdend met sociale criteria.

Brussel telt eveneens een groot aantal zowel associatieve als openbare actoren van de gezondheidszorg en dit binnen alle gebieden van de gezondheid : gezondheidspreventie, bevordering van de gezondheid, curatieve gezondheid, poliklinische diensten en diensten die onderdak verlenen, moeten voldoende middelen krijgen en men moet kunnen anticiperen op de druk die op deze diensten weegt door indien nodig het dienstenaanbod te reorganiseren.

De rol van de ziekenhuissector blijft fundamenteel om het recht van iedere burger op een toegankelijke en kwalitatief hoogstaande zorgverstrekking te waarborgen, zowel preventief als curatief. Het IRIS-net biedt geneeskunde en een breed gamma aan geneeskundige diensten in de onmiddellijke omgeving van de patiënten. De specifieke sociale lasten die de Brusselse gemeentelijke openbare ziekenhuizen torsen, blijven gedekt door een gewestelijke toelage. De rationaliseringsinspanning in het beheer van de ziekenhuizen van het Iris-net zal worden verdergezet.

Zowel de openbare als de privé-ziekenhuizen moeten aan patiënten en personeel een optimale omgeving en arbeidsvoorwaarden kunnen bieden voor de zorgverstrekking. Het Gewest zal erop toezien dat het investeringsplan voor de ziekenhuizen wordt uitgevoerd binnen de vastgestelde termijnen.

De strijd tegen kanker krijgt bijzondere aandacht met de heropbouw op de Erasmus-site van het Jules Bordetinstituut, dat hiermee over een aanzienlijk grotere opvangcapaciteit zal beschikken

Om het tekort aan verzorgingspersoneel op te vangen, dat in het Brussels Gewest bijzonder schrijnend is, zullen nieuwe oplossingen worden gezocht om de Brusselse ziekenhuizen te voorzien van kwalitatief hoogstaand verzorgingspersoneel, vooral via de financiering van specifieke en aangepaste vormingen met het oog op de tweetaligheid in de ziekenhuisdiensten die in contact staan met de patiënten, de invoering van faciliteiten voor het verzorgend personeel, zoals de opening van kinderkribben voor de kinderen van het personeel en een verbetering van de beroepsmobiliteit binnen het IRIS-net.

De strijd tegen verslaving en kankerpreventie moeten prioriteiten zijn, waarbij in de eerste plaats wordt gewerkt aan preventie en systematische opsporing in overleg met de betrokken beleidsniveaus.. Het Gewest zal actief deelnemen aan de verwezenlijking van het federaal plan tegen kanker.

Voor de efficiëntie van het sociaal beleid en van het gezondheidsbeleid is het belangrijk dat zij ontplooid worden in samenhang met de algemene beleidslijnen die eraan voorafgaan om een optimale preventie te kunnen organiseren : het is noodzakelijk om voor volwassenen in moeilijkheden een opvang te verzorgen, maar men moet eveneens inwerken op de oorzaken van het uitsluitingsproces, zoals bijvoorbeeld de koste van het wonen en moeilijkheden om aan werk te geraken.

Het Gewest zal deelnemen aan interministeriële conferenties met de betrokken entiteiten met het oog op een betere samenhang tussen het sociaal en het gezondheidsbeleid en het gewestelijk beleid.

Daartoe zal het Gewest bijdragen aan protocolakkoorden tussen de betrokken entiteiten, en dan meer bepaald inzake :

- armoedebestrijding , in de continuïteit van het reeds bestaande protocol hierover tussen de drie gemeenschapscommissies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de periode 2004-2009 ;
- kinderen en jongeren (gelet op de huidige demografische evolutie in Brussel) in nauwe samenwerking met de Gemeenschappen.

8. Sport als sociale activiteit voor allen

Naarmate de begrotingsmiddelen hiervoor beschikbaar zijn, zal het Brussels Gewest zijn inspanning voor de bouw en de renovatie van sportinfrastructuur in de wijken voortzetten in overleg met de gemeenschapscommissies. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de toegankelijkheid van deze infrastructuur wordt gewaarborgd voor personen met een beperkte mobiliteit. Er zullen objectieve criteria worden uitgewerkt voor een betere ondersteuning van de wijken die hieraan de grootste behoefte hebben.

Daarnaast wordt de dynamiek behouden die het Brussels Gewest opleidingen, omkadering en infrastructuren moet geven die het mogelijk maken om sportmensen op te vangen, ook topsporters. Als hoofdstad van Europa is Brussel verplicht een hoofdrol te spelen als gaststad voor grootschalige sportevenementen en hiervoor te voorzien in aangepaste infrastructuur.

Het Brussels Gewest zal toezien op een snelle uitvoering van de renovatie van de gemeentelijke zwembaden die gebeurt in het kader van Beliris.

Er zal een efficiënt communicatiesysteem worden ingevoerd naar Brusselse sporters toe waarmee de bevoegdheden worden verduidelijkt van de verschillende entiteiten die in Brussel voor sport verantwoordelijk zijn, alsook de verschillende subsidies die sporters ter beschikking krijgen.

Hoofdstuk 6 Anticiperen op de demografische problematiek en zorgen voor het samenleven in een stad van verscheidenheid

1. Anticiperen op de demografische problematiek en de verjonging van de bevolking

Na tientallen jaren van terugloop is de Brusselse bevolking sinds een aantal jaren opnieuw aan een gestaag ritme aan het groeien. En dat is goed, omdat het vooral gaat om een jonge bevolking van verscheiden herkomst, wat ons toelaat vooruit te blikken naar een dynamische toekomst voor Brussel.

Volgens de demografische studie uitgevoerd door het Planbureau zal de jonge bevolkingsgroep tussen de 0 en de 14 jaar tijdens de periode 2000-2020 toenemen met 40,53 % (hetzij + 69.315). Dat houdt voor het Brussels leefbekken enorme uitdagingen in, zowel kwantitatief als kwalitatief – met een weerslag voor het Gewest, de Gemeenschappen en de Gemeenschapscommissies – meer bepaald voor :

- De opvang van 0- tot 3-jarigen : er is een tweede ambitieus kinderkribbenplan nodig gelet op de sociaal-economische moeilijkheden van de gemeenten en de betrokken bevolkingsgroepen (sociale tarieven, voorrang voor de zones waar de bevolkingsaan groei sterker is en de dekkingsgraad het minst aangepast) met het oog op een billijke spreiding van de middelen om tegemoet te komen aan de reële behoeften van de twee gemeenschappen, ;
- De opvangcapaciteit van het kleuter- en lager onderwijs (+ 35%) en van het secundair onderwijs : dit heeft zowel betrekking op het aantal leerkrachten als op de schoolgebouwen, die verder gerenoveerd moeten worden en aangepast aan de behoeften van de schoolinfrastructuren en meer bepaald, wat het secundair betreft, steun voor het technisch- en beroepsonderwijs en voor het alternerend leren via de gewestelijke toelage voor de aankoop van performante uitrusting,
- De steun voor de valorisering van bekwaamheden en de gelijkwaardigheid van diploma's,
- Het aantal brugklassen voor nieuwkomers op het grondgebied,
- De buitenschoolse opvang : kinderopvang met sport en cultuuractiviteiten, maar ook huiswerkklassen,
- De strijd tegen de armoede bij kinderen (slechte kwaliteit van de woningen, gezondheidsrisico's, aflopend schooltraject, beperkte toegang tot cultuur),
- initiatieven in het jeugdbeleid (participatie van jongeren, bestrijding van het schoolverzuim, jeugdbijstand ("aide à la jeunesse"), educatieve samenwerkingsverbanden, toegang tot werk, tot huisvesting...),
- Wijkinfrastructuren voor kinderen en jongeren (speel- en vrijetijdruimten),
- Het aanleren van talen,

Brussel telt 130.000 jongeren tussen 14 en 24 jaar die ten volle hun jeugd willen beleven en die de toekomst uitmaken van de Stad. Het gewest moet ze kunnen steunen, perspectieven bieden en ze begeleiden in de overgang naar de volwassenheid. Het is tevens belangrijk dat het collectief wordt gestimuleerd door projecten over de generaties en de culturen heen te steunen, alsook projecten die bijdragen tot de samenwerking tussen mannen en vrouwen.

In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gemeenschapscommissies, de Federale Overheid, de gemeenten, de associatieve sector op het terrein en de instellingen gespecialiseerd in het contact met de jongeren zal het Gewest de invoering coördineren van een « Plan 2010-2020 voor het Kind en de Jongere », bestaande uit transversale maatregelen die moeten waarborgen dat de jongere zijn rechten uitgeoefend ziet inzake onderwijs, taalopleiding, buitenschoolse

activiteiten, eerste beroepservaring, toegang tot cultuur en nieuwe technologieën, tot de ontwikkeling van economische, sociale en culturele projecten, tot mobiliteit en tot een behoorlijke woning.

Dit plan krijgt de taak de besluitvorming te begeleiden inzake collectieve uitrustingen en sociaal-economische en culturele projecten in het kader van de stadsvernieuwing. Het moet voorzien in opvolging en evaluatie van de doorgevoerde maatregelen en hieraan eventueel de nodige bijstellingen aanbrenge.

2. Brussel, rijk aan diversiteit

Brussel is vandaag een jonge en multiculturele stad. Dit is een onomkeerbaar gegeven in zijn evolutie dat in de toekomst nog zal aansterken, onder meer als gevolg van de demografische groei die de stad al een aantal jaren kent. Deze diversiteit is een fundamentele rijkdom en moet als zodanig beleefd worden. Ze is een onmiskenbare troef voor de economische, sociale en culturele ontwikkeling van onze stad op voorwaarde dat ze niet leidt tot een identitair isolement.

Het is de taak van de overheid om alles in het werk te stellen om de sociale samenhang, te waarborgen, de dialoog en de uitwisseling tussen culturen en gemeenschappen te stimuleren, iedereen met concrete middelen gerust te stellen dat hij een burger is zoals alle anderen, ongeacht zijn herkomst, zijn sociale stand en zijn levensbeschouwelijke of godsdienstige keuzes.

Er moet een open Brusselse identiteit worden bevorderd die niet eenvoudig een nevenstelling is van verscheidene culturen maar een positief uitdragen van diversiteit en cultuurvermenging volgens het symbool dat Brussel voor ons land altijd geweest is. In tegenstelling tot het enge groepsdenken en assimilatie in één enkel cultuurmodel is het de ambitie om een project van "samen-leven" uit te bouwen dat steunt op respect, openheid van geest, culturele uitwisseling en gedeelde waarden.

In die benadering en met die doelstellingen voor ogen verbindt de Regering zich ertoe :

- steun te verlenen aan het overlegplatform Hoopvol Brussel samengesteld uit Brusselse vertegenwoordigers van de erediensten en de niet-confessionele filosofische stromingen ;
- verder de verschillende erkende erediensten en de georganiseerde vrijzinnigheid op voet van gelijkheid te brengen binnen het kader van de gewestelijke bevoegdheden ;
- de gewestelijke initiatieven ter bevordering van de sociale cohesie, het samenleven en het burgerschap te versterken ;
- de beleidsinitiatieven verder te zetten ter bestrijding van discriminatie in alle aspecten van het maatschappelijk leven, alsmede de programma's die sensibiliseren voor diversiteit, dialoog en interculturele uitwisseling, de ontwikkeling van huizen van de culturen ;
- bij de federale overheid te pleiten voor de instandhouding van de middelen van het Impulsfonds en de stadscontracten ;
- bij de federale regering bepleiten dat een oplossing zou worden gevonden voor de problematiek van de thuislozen. In die geest verzoekt de Regering de Federale Overheid alle initiatieven te nemen om het uitreiken te vergemakkelijken van arbeidsvergunningen aan personen die in humanitaire nood verkeren en snel aan werk kunnen geraken.

De Regering verkiest haar diversiteitsbeleid te analyseren en te meten aan de hand van de sociale realiteit van de wijken in moeilijkheden. Indien de Federale Overheid een initiatief zou nemen tot een sociaal-economische monitoring die heel de arbeidsmarkt dekt in functie van de gewesten en de activiteitssectoren, zal de Regering verzoeken om betrokken te worden bij het overleg betreffende de werkmethode.

3. Gelijke kansen bevorderen

Brussel heeft de ambitie een Gewest te zijn waar iedereen zich thuisvoelt. Daarom voert het Gewest een actief gelijkekansenbeleid, waarvan emancipatie en niet-discriminatie twee pijlers zijn. Het beleid inzake gehandicapten en Brusselaars van buitenlandse herkomst werd reeds gepreciseerd. Bijzondere aandacht wordt in dit deel besteed aan de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en aan de positie van holebis. In Brussel wonen en werken veel holebis. Het Gewest wenst een niet-discriminatie- en emancipatiebeleid te voeren met specifieke aandacht voor de meest kwetsbare groepen. In zijn administratie zal het Gewest de nodige maatregelen nemen om het welzijn van deze werknemers te verbeteren.

3.1. Vrouwen en mannen op voet van gelijkheid

De gelijkheid tussen vrouwen en mannen is een uitdaging voor de democratie en de economie van ons land. Dit is ook een strijd tegen sociale uitsluiting. In dat kader zal de Regering actief de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevorderen, samen met de associatieve sector, en strijden tegen de structurele ongelijkheid waarvan vrouwen nog vaak het slachtoffer zijn..

1. Globaal gezien, zal de Regering :

- de genderdimensie integreren in al haar beleidsinitiatieven (ordonnantie gendermainstreaming). Op regelmatige basis zal verslag worden uitgebracht bij het Parlement over de ontwikkelingen met betrekking tot het genderspect in alle domeinen van het regeringsbeleid (cfr. ordonnantie betreffende het Rapport van Peking), onder meer door uit te gaan van statistieken voor de beide geslachten afzonderlijk ;
- naar het voorbeeld van wat geldt voor de gewestelijke instellingen van openbaar nut een maximum van twee derde van personen van hetzelfde geslacht vaststellen voor de raden van bestuur van organen en instellingen die door het Brussels Gewest worden erkend en betoelaagd ;
- de cel Gelijke Kansen van het Ministerie uitbouwen ;
- een Brusselse Adviesraad voor Gelijke Kansen in het leven roepen ;
- steun verlenen aan gemeentelijke en associatieve projecten met betrekking tot gelijke kansen ;
- het verder ontwikkelen van het interne gelijkekansenbeleid binnen de gewestelijke administratie, met bijzondere aandacht voor het wegwerken van alle zichtbare en onzichtbare drempels voor de gelijke kansen van mannelijke en vrouwelijke personeelsleden van het Ministerie en de ION en voor de aanwezigheid van vrouwen en mannen in leidinggevende functies.

2. Om specifiek de toegang voor vrouwen tot het economisch leven te bevorderen, zal de Regering :

- de gelijke toegang tot werken en loopbaan bevorderen (functie, loon, promotie, vorming) en beleidsinitiatieven uitwerken die erop gericht zijn vrouwen te helpen om voltijds actief te blijven op de arbeidsmarkt ;
- zal het vrouwelijk ondernemerschap meer ondersteunen en specifiek aandacht besteden aan vrouwen die opgehouden zijn met werken en niet ingeschreven staan als werkzoekende. Zij zal bij de Federale Regering de noodzaak bepleiten om de rechten te individualiseren en zo een grote hindernis uit de weg te ruimen voor de herinschakeling van vrouwen die opnieuw te arbeidsmarkt willen betreden.

3. Ten slotte blijft de strijd tegen partner- en gezinsgeweld voor de Regering een prioriteit en een element van volksgezondheid. Hiertoe zal de regering :

- een effectieve bijdrage leveren tot het Nationaal Actieplan ter bestrijding van partnergeweld en specifieke preventie- en informatiecampagnes voeren gericht op de Brusselse realiteit (gedwongen huwelijken, seksuele verminking, ...)
- een ondersteunend beleid ontwikkelen voor initiatieven van verenigingen die actief zijn op het vlak van gelijke kansen. In die context zullen initiatieven worden uitgewerkt met het oog op respect tussen jongens en meisjes in samenwerking met scholen en verenigingen.

Hoofdstuk 7. Efficiënte openbare diensten in dienst van de Brusselaars

1. Brussel uitbouwen tot een model van behoorlijk bestuur

1.1 Het vertrouwen van de burgers in instellingen en verkozenen versterken

Voor een modern en innoverend beheer van de instellingen ten dienste van de burgers is een behoorlijk bestuur door de Parlementen, Regeringen en overheidsdiensten op alle mogelijke niveaus nodig. Het lijkt dus belangrijk nieuwe maatregelen uit te voeren met het oog op de vernieuwing van het bestuur en de politieke praktijk. Deze nieuwe maatregelen zullen bestaan uit een reeks concrete regels die snel worden uitgevoerd en indien nodig gekoppeld zijn aan sancties.

Om hiertoe te komen, zal de Regering bij de start van het parlementaire jaar de volgende maatregelen voorstellen:

- de onmogelijkheid voor de Regeringsleden en de Staatssecretarissen om een ander – bezoldigd of onbezoldigd - beroep of mandaat uit te oefenen, hetzij in de openbare sector – met uitzondering van de mandaten gebonden aan de ministeriële functie of het mandaat van gemeenteraadslid, OCMW-raadslid of politieraadslid, hetzij in de privé-sector. Zij zullen geen andere bezoldiging meer kunnen ontvangen dan hun loon van Minister of Staatssecretaris ;
- de bevestiging van de verplichting voor de Regeringsleden en de Staatssecretarissen om, in toepassing van wat voorafgaat, de dossiers bekend te maken, waarmee een persoonlijk financieel belang is gemoeid. Ze mogen evenmin beslissingen nemen inzake dossiers van deze aard of deelnemen aan een beraadslaging binnen de Regering over deze dossiers ;
- een versterking van de regels inzake de onverenigbaarheid en de belangenconflicten , meer bepaald voor wat betreft de gezamenlijke uitoefening van een beroep en een openbaar mandaat, vooral voor bepaalde vrije beroepen zoals accountant, advocaat, architect, consultant, ... waarbij werkzaamheden worden uitgevoerd voor besturen en overheidsdiensten ;
- de oprichting van een onafhankelijke Commissie Ethiek en Deontologie, die wordt samengesteld naar het voorbeeld van het Grondwettelijk Hof. Deze Commissie moet afhangen van het Brussels Parlement. Ze zal haar bevoegdheid jegens Ministers, Staatssecretarissen en parlementsleden, lokale verkozenen, beheerders en mandatarissen van ION en gelijkgestelde instellingen en jegens openbare mandatarissen uitoefenen in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen.

Deze commissie krijgt de volgende taken toegewezen:

- een advies formuleren over de voorstellen inzake rationalisatie, harmonisatie en versterking van de verscheidene bovengenoemde regels ;
- adviezen formuleren over de wijzigingen die moeten worden aangebracht aan de bestaande regels, dit op eigen initiatief ;
- de naleving waarborgen van de huidige en toekomstige regels inzake een belangenconflict, onverenigbaarheid, beperking van het aantal mandaten en andere deontologische regels en de bestraffing van eventuele inbreuken;

- de uitvoering en de naleving waarborgen van de regels inzake controle en beperking van de bezoldigingen en de bestraffing van eventuele inbreuken;
  - gezaghebbende adviezen verstrekken inzake deontologie en belangenconflicten aan de openbare mandatarissen of de Regering die erom vragen ;
  - inbreuken op de Deontologische Code bestraffen en een jurisprudentie uitbouwen ter zake. De beslissingen van de Commissie inzake de sancties moeten goedgekeurd worden bij een meerderheid van 2/3 van de leden, plus één.
  - onverwijld een voorstel formuleren voor een versterkt juridisch kader inzake de transparantie van alle inkomstenbronnen van alle openbare mandatarissen.
- de goedkeuring van een juridisch mechanisme om geleidelijk het aantal Brusselse parlementsleden te beperken dat lid is van een gemeentelijk college. Hiertoe zal de Regering ten laatste in november 2009 een ontwerpordonnantie indienen die het aantal parlementsleden dat tegelijk de functie van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter mag uitoefenen per politieke fractie en en globaal beperkt tot 25 % vanaf de installatie van het Parlement die voortvloeit uit de gewestverkiezingen van 2014. Als politieke fracties dit plafond van 25 % overschrijden, zullen de parlementsleden die gemachtigd zijn om tegelijk een uitvoerende plaatselijke functie uit te oefenen, bepaald worden in functie van de orde van verkiezing. Tot in 2018 zal gebruik gemaakt kunnen worden van een beschikking tot verhindering van de plaatselijke uitvoerende functie. De schepenen en OCMW-voorzitters die eventueel aangesteld zijn in toepassing van artikel 279 van de Nieuwe Gemeentewet, zullen evenwel niet in aanmerking komen voor de berekening van dit plafond.
  - evaluatie, rationalisatie en harmonisatie van de regels inzake onverenigbaarheid, belangenconflict, aangifte van mandaten en patrimonium en de controle op of de beperking van de inkomens die zijn opgenomen in een groot aantal wetten zonder onderlinge samenhang. Met het oog op de rechtszekerheid en de transparantie moeten deze teksten met elkaar in overeenstemming worden gebracht voor een homogene toepassing ervan op alle openbare mandaten van alle beleidsniveaus.
  - de uitwerking door het Parlement, in overleg met de onafhankelijke Commissie Ethiek en Deontologie, van een ontwerp van Deontologische Code die is gesteld in duidelijke en precieze bewoordingen om de mandatarissen (Ministers, Staatssecretarissen, parlementsleden, lokale verkozenen, beheerders en mandatarissen van ION en gelijkgestelde instellingen, openbare mandatarissen in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen) duidelijkheid te verschaffen over de uitoefening van hun mandaat met respect voor de deontologische regels en die voorziet in sancties, meer bepaald in geval van een tussenkomst waarbij overduidelijk individuele situaties bij een juridische of administratieve overheid worden bevoordeeld en het principe van de scheiding der machten of het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden.
  - het loonplafond, dat is vastgesteld op 150% van de parlementaire vergoeding, moet onder meer rekening houden met de bezoldigingen die verbonden zijn aan elk openbaar mandaat en aan de functies die worden uitgeoefend binnen het Parlement (ondervoorzitter, behalve de eerste ondervoorzitter, secretaris, lid van het bureau, fractieleider en commissievoorzitter) ; deze regels zullen onderworpen worden aan een controle door de Commissie Ethiek en Deontologie en zullen worden gekoppeld aan sancties die kunnen gaan tot de ontzetting uit het mandaat. Voor de voorzitter en de eerste ondervoorzitter zal een specifieke plafonnering worden toegepast.
  - een verbetering van de informatie, de opleiding en de controle om de strikte naleving te waarborgen van de regels die van toepassing zijn inzake overheidsopdrachten ;
  - de verplichting om de reglementering van de overheidsopdrachten na te leven voor alle intellectuele prestaties, waaronder de juridische dienstverlening ;

De Regering zal op federaal niveau ook de goedkeuring steunen van regels die een einde maken aan het systeem van de meervoudige kandidaturen bij samenvallende verkiezingen. Ze zal bovendien verzoeken om harmonisering van de regels inzake belangenconflicten, deontologie en bezoldiging in alle parlementen.

1.2 De rol van het Parlement moet opnieuw bevestigd worden

Het Brussels Parlement moet zijn rol versterken als centrale instelling van elke democratie.

Hiertoe willen de partners het volgende uitvoeren :

- de parlementaire procedures moderniseren en dynamiseren ;
- de openheid en de bekendmaking van de parlementaire debatten verbeteren door vaker vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld te horen, de debatten uit te zenden via het internet en de website van het parlement te verbeteren ;
- het Parlement in zijn wetgevende functie versterken door het opnieuw de positie toe te kennen van bevoorrechte plaats van reflectie, inzonderheid op de lange termijn. Hiertoe worden bij de start van elke parlementaire zitting een aantal wetgevende aanpassingen, evaluaties van wetgevingen en denkoefeningen voorbehouden aan het parlementair initiatief ;
- de begrotingsfunctie van het Parlement versterken : de Regering zal verplicht zijn om, meer bepaald bij de indiening van de ontwerpbegroting, duidelijk de gegevens bekend te maken die betrekking hebben op de algemene toestand van de globale gewestelijke financiën, vooral de financiën betreffende alternatieve financieringen, schulden die worden gewaarborgd door het Gewest, ... alsook de financiën die betrekking hebben op de pararegionale instellingen (ongeacht het feit of ze al dan niet deel uitmaken van de consolidatieperimeter van de gewestelijke schuld). Het Parlement zal toezien op de bekendmaking van de eigen begroting en rekeningen.
- de situatie van de parlementsleden verduidelijken die ontslag nemen of worden uitgesloten van hun fractie om enerzijds de gevolgen van deze situatie te neutraliseren voor hun oorspronkelijke fractie en hen anderzijds de functies te ontnemen die verbonden waren aan het lidmaatschap van hun oorspronkelijke fractie.
- de objectivering van de aanwerving en van de bevorderingen van het personeel van het Parlement versterken en de loonvoorwaarden en werkomstandigheden van de individuele medewerkers en van de parlementaire fracties objectiveren.

1.3 Spaarzaam omgaan met overheidsgeld

Tegelijkertijd zullen de partners in naleving van de continuïteit van de openbare dienstverlening en een snelle uitvoering van het beleid streven naar een beperking van de werkingskosten van Parlement en Regering. Concreet verbinden de partners zich ertoe :

- globaal de omvang en de kosten van de ministeriële kabinetten te verminderen, door meer een beroep te doen op de administratie. De personeels- en werkingskosten van de kabinetten zullen in totaal met 10% verlaagd worden. De samenstelling van deze aangepaste kabinetten moet gebeuren in functie van de bevoegdheden die aan de Ministers zijn toegewezen. Overeenkomstig het verzoek van het Rekenhof moeten de verantwoordingsprogramma's voor de kredieten met betrekking tot de kabinetten uitdrukkelijk melding maken van het aantal gedetacheerde ambtenaren, al dan niet met terugbetaling van hun wedde aan hun bestuur van herkomst, en hun functie ;

- een inspanning te leveren die globaal vergelijkbaar is met deze van de Regering om de werkingskosten en de dotaties van het Parlement te verminderen. Bovendien zullen de financiële en materiële voordelen toegekend aan de Bureauleden van het Parlement (voorzitter, ondervoorzitters, secretarissen en leden) verminderd en geharmoniseerd worden. Een totale transparantie van vergoedingen en voordelen verbonden aan specifieke functies in het Parlement zal worden gewaarborgd;
- de objectivering van aanwerving en promoties van Parlements personeel te versterken ;
- regels van het huishoudelijk reglement van het Parlement met betrekking tot afvaardigingen naar het buitenland in uitvoering te brengen, met name :
  - vooraf de vergadering op de hoogte brengen van het ontwerpprogramma, de nagestreefde doelstellingen en de kostenraming ;
  - voor de duur van de legislatuur een begrotingsomslag vaststellen specifiek voor de organisatie van afvaardigingen ;
  - voorrang geven aan het meest ecologische vervoersmiddel ;
  - de duur van de reis in de tijd beperken ;
  - het aantal deelnemers beperken ;
  - de verblijfsvergoedingen afschaffen ;
  - een verplicht verantwoordingsstuk voor alle kosten die worden terugbetaald ;
  - een verslag opstellen dat op het internet wordt bekendgemaakt.

Ten slotte moet het Parlement ook ten volle bijdragen aan de voorbeeldfunctie van de overheid voor wat betreft het duurzaam bestuur en de duurzame ontwikkeling : het sociaal en milieubeding in overheidsopdrachten, het bedrijfsvervoersplan, hoge energieprestatie van gebouwen, sterke vermindering van de ecologische voetafdruk, recycling van afval...

1.4 Beheer en toezicht verbeteren in de instellingen van openbaar nut en de afgevaardigde entiteiten

In het verlengde van de belangrijke stappen vooruit die in de loop van de vorige legislatuur gezet zijn, zullen de partners in de Regering instaan voor :

- een zo spoedig mogelijke goedkeuring van het uitvoeringsbesluit van de ordonnantie uit 2006 met betrekking tot de transparantie van de bezoldiging van openbare mandatarissen : vastleggen van de bezoldiging van beheerders, bestuurders en commissarissen, binnen een maximale loonvork die eigen is aan de instelling en in een kader bepaald door de Regering op grond van een benchmarkingstudie. De bezoldigingen verbonden aan mandaten afgeleid uit deze functies worden teruggestort aan de instelling ;
- de verplichting voor paragewestelijke instellingen, overheidsbedrijven en hun eventuele filialen of afgeleide instellingen om op hun regelmatig bijgewerkte website de organieke wetgeving te publiceren die op hen van toepassing is, alsook de wetgeving die zij specifiek in toepassing moeten brengen (met inbegrip van beheersovereenkomsten en bedrijfsplannen) ; deze verplichting moet eveneens gelden voor begrotings- en boekhoudkundige documenten, behalve in gevallen van strategische belangen of de naleving van de regels voor eerlijke mededinging en zakengeheimen ;

- opnieuw een reëel statuut geven aan de algemene vergadering van overheidsbedrijven en andere instellingen, onder meer door de opdracht vast te leggen die verleend wordt aan openbare bestuurders en de uitvoering van de beheersovereenkomst en/of het bedrijfsplan te evalueren bij de decharge ;
- een optimalisering van de regels met betrekking tot het statuut van openbaar bestuurder, regeringscommissarissen en beheersovereenkomsten ; de Regering zal er meer bepaald op toezien :
  - dat de functie van parlements lid onverzoenbaar wordt met het bestuurdersmandaat van een instelling van openbaar nut waarop het Gewest het toezicht uitoefent;
  - dat de functie van kabinetschef onverzoenbaar wordt met de functie van voorzitter van een instelling van openbaar nut die hoort onder de bevoegdheden van de Gewestregering ;
  - dat de functie van voorzitter van een instelling van openbaar nut die hoort onder de bevoegdheden van de Regering onverzoenbaar wordt met een leidende functie bij het Ministerie of bij een gewestelijke instelling van openbaar nut;
  - dat een leidende functie in een instelling van openbaar nut onverzoenbaar wordt met een mandaat van regeringscommissaris in een instelling van openbaar nut die hierop het toezicht uitoefent ;
- de strikte beperking van het aantal bestuurders- en commissarismandaten per persoon in de zin van de ordonnantie van 12 januari 2006 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen, met een onderscheid tussen de functie van bestuurder en deze van uitvoerend lid, en de toepassing van de regel van 150% van de parlementaire vergoedingen voor diezelfde bestuurders en commissarissen.

Daarnaast zal de Regering ervoor zorgen dat de controleperimeter van het Rekenhof breder wordt zodat hieronder in de toekomst ook gedelegeerde en verwante opdrachten vallen die worden toevertrouwd aan gespecialiseerde bedrijven en instellingen van openbaar nut.

Deze beschikkingen zullen mutatis mutandis van toepassing zijn op het Verenigd College en op de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

2. Een efficiënte en coherente samenwerking met de gemeenten

De gemeenten zijn een essentieel element in het stedelijk bestuur. Zij zijn de enige entiteiten die bevoegdheden in zich verenigd zien of ten uitvoer brengen die zowel horen onder de federale overheid als onder gewesten en gemeenschappen. Als de plaatselijke instelling over toereikende middelen beschikt en deze oordeelkundig benut, dan is zij de meest waardevolle schakel in een gewestelijk stadsproject. Door hun begrip van stedelijke fenomenen, door hun nabijheid tot de bevolking en door hun terreinkennis zijn de gemeenten de eerste entiteit die een adequaat antwoord kunnen formuleren op de behoeften van de bevolking. Daarom is het essentieel dat de complementariteit en de samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest versterkt worden. Deze samenwerking kan voor gerichte materies een evenwichtiger taakverdeling inhouden over deze twee beleidsniveaus, rekening houdend met drie parameters :

- subsidiariteit : het beleid moet gevoerd worden op het niveau waar dit het efficiëntst beantwoordt aan de behoeften van de Brusselaars.

- harmonisering van bepaalde regelgevingen, normen en beheersinstrumenten tussen de gemeenten onderling.
- contractualisering tussen overheden : de samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest moet duidelijk en nauwkeurig geformaliseerd worden met het oog op de uitvoering van zorgvuldig omschreven projecten.

Aangezien het beleid van de gemeenten complementair is met de gewestelijke doelstellingen kunnen eventuele bevoegdheidsoverdrachten van het Gewest naar de gemeenten of van de gemeenten naar het Gewest overwogen worden indien blijkt dat de subsidiariteit een collectieve dienstverlening vereist op een ander beleidsniveau, en vooral indien deze bijdragen tot een beter beleid ten opzichte van de burgers. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen de wil om een collectief stadsproject te voeren en het respect voor de autonomie en de eigenheid van de Brusselse gemeenten.

Een Werkgroep bestaande uit politieke vertegenwoordigers van het Gewest en de gemeenten zal ermee belast worden binnen twee jaar een verslag voor te leggen over deze taakverdeling met het oog op een samenhangend gewestelijk beheer en een efficiënt buurtbeleid. Deze werkgroep kan andere werkterreinen onderzoeken, met inbegrip van een rationalisering van de gemeentegrenzen. Hij kan zich bedienen van bestaande studies en deskundigheid en eventueel van hoorzittingen om zijn denkoefening te verrijken.

De gemeentefinanciën moeten verder onverminderd aandacht blijven krijgen en bestendig worden. Enkel door te zorgen voor een financiële stabiliteit van de gemeenten kunnen deze verder een kwalitatief hoogstaande en essentiële dienstverlening blijven verstrekken aan de bevolking, zonder onverantwoorde toename van de plaatselijke fiscaliteit.

Ondanks de aanzienlijke inspanningen van de vorige legislatuur inzake financiering van de plaatselijke besturen blijft waakzaamheid geboden en moeten de gezamenlijke inspanningen van het Gewest en de gemeenten worden opgevoerd. De gemeentefinanciën gaan immers structureel achteruit, wat door de financiële crisis nog versterkt wordt, zowel door het verlies aan inkomsten (verminderde opcentiemen op de personenbelasting, verlies aan dividenden, enz.) als door de toename van de uitgaven (dotaties OCMW, enz.). Bovenop deze algemene negatieve tendens komt het feit dat de gemeenten bijkomende taken opgelegd krijgen als gevolg van beslissingen op andere beleidsniveaus, maar dan zonder aangepaste financiële middelen of door de gevolgen van beslissingen op Europees niveau inzake de vrijmaking van de gas- en elektriciteitsmarkt.

Er zal toegezien worden op het volledige behoud van het financieringsmechanisme via de Algemene Dotatie aan de Gemeenten (ADG) die een onderlinge solidariteit mogelijk maakt en met de middelen bedoeld in de ordonnantie die specifiek de verbetering van hun financiële toestand beoogt. De aanvullende dotatie bij de ADG zal worden geïndexeerd met een inhaalbeweging uit het verleden. De derde schijf van de dotatie gericht op het wegwerken van de gemeentelijke tekorten moet dienen om de tekorten te compenseren van gemeenten die investeren om de doelstelling van 20% sociale woningen te verwezenlijken.

De samenwerking en de solidariteit tussen de gemeenten zal worden aangemoedigd door financiële en/of logistieke steun te verlenen aan gemeenten die diensten aan de burgers uitbouwen die de gemeentegrenzen overstijgen (o.m. gemeenschappelijk beheer van de gemeentelijke zwembaden of van andere sport- en cultuurinfrastructuren). Er zal een gemeenschappelijke aankoopcentrale worden opgericht met het oog op schaalvoordelen voor de plaatselijke besturen, zowel voor energie als voor andere producten.

De harmonisering van de belastingreglementen van de gemeenten zal worden voortgezet en wordt effectief door middel van een contractualiseringsmechanisme.

Het Gewest zal toezien op de volledige uitvoering van het Plaatselijk Bestuursplan, dat als doel heeft het gemeentelijk bestuur en de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers te verbeteren. De omzetting van de maatregelen van dit plan naar de OCMW's zal onderzocht worden. Gemotiveerd en goed opgeleid personeel staat garant voor een sneller, efficiënter en gericht optreden van het gemeentebestuur. In dat kader moet het sociaal handvest dringend gemoderniseerd worden als aanpassing aan de nieuwe gemeentelijke realiteit. In functie van de begrotingsmiddelen moet de herwaardering van het personeel van de Brusselse plaatselijke besturen eveneens worden voortgezet. Het gebruik van het Brussels openbaar vervoer en van alle zachte vervoersmiddelen door het personeel van de plaatselijke besturen moet worden aangemoedigd. Gezien de kost van het leven in de stad moet de Regering de mogelijkheid onderzoeken om een loonvoordeel in te voeren voor het Brussels personeel van de plaatselijke besturen.

De inspanningen voor de opleiding van personeelsleden zullen worden verhoogd, waarvoor inzonderheid een beroep wordt gedaan op de GSOB, in het bijzonder voor werkerreinen zoals overheidsopdrachten, taalvormingen, opleidingen voor het arbeiderspersoneel van de plaatselijke besturen en de basisopleidingen voor nieuwe personeelsleden. De aanmoediging van reële stimulansen voor tweetaligheid zal worden verdergezet ten gunste van zowel de gebruikers van de openbare diensten als van de ambtenaren.

De gemeenten moeten een belangrijke partner worden voor het alternerend leren van jongeren.

3. Het bestuur van de Brusselse plaatselijke overheden versterken

3.1 De gemeenten ertoe aanzetten een gemeentelijk strategisch plan uit te werken

Parallel met de reeds bestaande verplichting voor pas geïnstalleerde gemeentelijke executieven om een beleidsverklaring voor te leggen voor de legislatuur, zal de Regering de gemeenten ertoe verplichten een gemeentelijk ontwikkelingsplan uit te werken of dit aan te passen in aansluiting op de goedkeuring van het nieuwe GPDO.

Het gemeentelijk ontwikkelingsplan moet onderworpen worden aan een breed overleg, zowel met de bevolking als met de ondernemingen en het verenigingsleven.

3.2 Burgerparticipatie aanmoedigen

Het plaatselijk niveau is per definitie het ideale echelon om concreet mechanismen van behoorlijk bestuur en participatie ten uitvoer te brengen.

Naast de verscheidene reeds bestaande beschikkingen (zoals het recht van de burger om de gemeenteraad te interpellieren, de gemeentelijke volksraadpleging e.d.) wenst de Regering :

- de burgers de mogelijkheid te bieden de algemene vergaderingen van hun intercommunales bij te wonen ;
- de rol van representatieve wijkcomités te vergroten maar ook, en vooral, de overlegmechanismen uit te breiden die hun deugdelijkheid hebben bewezen, zowel bij de wijkcontracten (algemene bewonersvergaderingen, plaatselijke geïntegreerde ontwikkelingscommissies) als bij andere grote gemeentelijke projecten
- het mechanisme van het participatief budget te ontwikkelen (bijvoorbeeld voor bepaalde aanlegprojecten in de wijken) ;

- de informatie aan de burgers verbeteren door alle beslissingen van algemene draagwijdte van de plaatselijke besturen bekend te maken aan het publiek, bijvoorbeeld door de oprichting op termijn van een gecentraliseerd elektronisch Staatsblad van de plaatselijke besturen, meer bepaald door veralgemeend de agenda van de gemeenteraad, begrotingsdocumenten en andere belangrijke gemeentelijke handelingen on-line te plaatsen ;
- de controle door de burger vergroten bij het elektronisch stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen, of dit zelfs afschaffen.

3.3 Het behoorlijk bestuur versterken op plaatselijk niveau

1. Risico's op belangenconflicten bestrijden

Om bij te dragen tot de bestrijding van risico's op belangenconflicten zal de Regering er onder meer op toezien :

- dat in de toekomst de cumul van vast lid van een directie- of beheerscomité van een intercommunale met een mandaat als lid van een plaatselijk uitvoerend orgaan wordt verboden ;
- dat een onverzoenbaarheid wordt ingevoerd voor de uitoefening van een plaatselijk uitvoerend mandaat met een mandaat of een andere leidende functie in het gewestelijk (of gemeenschaps-) bestuur of in de instellingen van openbaar nut die al dan niet onderworpen zijn aan een statuut, alsook met een functie van vast lid van een directiecomité van een instelling van openbaar nut die al dan niet onderworpen is aan een statuut.

De Regering zal het wetgevend kader vaststellen om :

- het aantal mandaten van bestuurder te beperken die een plaatselijke verkozene of een openbaar mandataris mag uitoefenen in intercommunales ;
- de regels te versterken inzake belangenconflicten bij het gunnen van overheidsopdrachten voor alle beroepen.

2. De rol van gemeenteraadsleden versterken

De rechtstreekse verkiezing van gemeenteraadsleden door de burgers is de basis van de plaatselijke democratie. Om hen in staat te stellen hun centrale toezichthoudende rol op het College van Burgemeester en Schepenen te vervullen, zal de Regering zich inspannen om :

- aan de gemeenten de mogelijkheid te bieden het voorzitterschap van hun raad toe te vertrouwen aan een gemeenteraadslid van de meerderheid die geen deel uitmaakt van het zetelende college van Burgemeester en Schepenen ; als het voorzitterschap van de raad wordt ontdudd, dan kan dit niet langer worden uitgeoefend door een lid van het College dat verhinderd zou zijn en evenmin door de voorzitter van het OCMW ;
- het recht van de gemeenteraadsleden te versterken om mondelinge en schriftelijke vragen te stellen aan het College of dit te interpelleren ;
- de informatie aan de gemeenteraadsleden te versterken door de gemeentesecretaris of een door hem aangestelde ambtenaar de nodige technische toelichting te laten verstrekken die vereist is voor een goed begrip van de dossiers ;
- toe te staan dat in de bestuursorganen van de intercommunales ook andere personen zetelen dan gemeenteraadsleden ;

- de informatie aan de gemeenteraadsleden te structureren door te verplichten dat een begrijpelijke synthesesnota wordt opgesteld voor belangrijke punten op de agenda ;
- aan elke verkozene via gewestelijke informaticamiddelen een persoonlijk e-mailadres ter beschikking te stellen en de verzending per e-mail mogelijk te maken van documenten die betrekking hebben op punten op de agenda van de Raad of van enig ander document dat deze wenst te raadplegen ;
- erop toe te zien dat het gemeentelijk informatieblad op een billijke wijze beschikbaar is voor alle lijsten en/of democratische politieke formaties die vertegenwoordigd zijn in de instanties van de gemeente ;
- de transversale of specifieke vormingen voor gemeentelijke verkozenen te versterken via de Vereniging van Stad en Gemeenten of de GSOB ;
- de mededelingen van het College strikt te omkaderen en dit zeker binnen de 3 maanden die aan gemeenteraads- of andere verkiezingen voorafgaan.

3. De externe en interne rol van de gemeenten versterken

Naast de tenuitvoerlegging van het Plaatselijk Bestuursplan, dat recent in een ordonnantie werd gegoten, neemt de Regering zich ook voor de rol van de secretaris en de ontvanger te versterken. Als de gemeentesecretaris een negatief advies uitbrengt over de wettelijkheid, dan dient het College dit in zijn beraadslaging te vermelden en moet het zijn beslissing met betrekking hiertoe motiveren indien het hiervan afwijkt.

Bovendien zal voor secretarissen en ontvangers een sanctioneringsmechanisme worden ingesteld in geval van negatieve evaluatie voor de uitoefening van hun functie.

De secretaris en de ontvanger zullen jaarlijks verslag uitbrengen over de financiële toestand van hun gemeente. Aan de ontvanger kunnen controlefuncties op para-gemeentelijke instellingen toevertrouwd worden.

De vertegenwoordigers van de gemeenten in de intercommunales dienen bij de gemeenteraad jaarlijks verslag uit te brengen over het beheer van de betrokken intercommunale en over hun eigen activiteit.

Missies van gemeentelijke delegaties in het buitenland zullen strikt gereguleerd worden middels het voogdijtoezicht.

Het voogdijtoezicht op en het advies aan de plaatselijke besturen zijn functies die moeten worden uitgeoefend met het oog op meer efficiëntie, minder administratieve last en een versterking van de adviesgevende en beheersondersteunende taken, onder meer inzake overheidsopdrachten.

3.4 De gemeente, huis van alle burgers

Aangezien de gemeente vaak de eerste gesprekspartner is voor de burger moet zij de nodige inspanningen verrichten om de bevolking zo goed mogelijk te onthalen, te informeren en te dienen.

Vanuit dat oogpunt zal de Regering actief steun verlenen aan initiatieven die het onthaal in de gemeentebesturen verbeteren, en dan specifiek met betrekking tot de toegankelijkheid van de gebouwen voor alle doelgroepen, het informeren van wijkbewoners voorafgaand aan werkzaamheden uitgevoerd door de gemeente en bij openbare onderzoeken, de identificatie van de personeelsleden die de administratieve dossiers behandelen...

Het Gewest zal eventuele synergieën tussen bepaalde gemeentelijke diensten en het OCMW aanmoedigen.

Aangezien bovendien de informatie- en communicatietechnologie een centrale plaats in ons leven heeft ingenomen, moeten inspanningen worden geleverd om de digitale kloof te dichten, zowel op het vlak van de beschikbaarheid van nieuwe technologieën als voor wat betreft het gebruik ervan met het oog op administratieve vereenvoudiging. Daarom wenst de Regering de gemeenten financieel te ondersteunen zodat ze zich kunnen uitrusten met behoorlijk informaticamateriaal om :

- de actieve bekendmaking van administratieve handelingen geleidelijk te systematiseren, waarbij ook openbare onderzoeken en adviezen van overlegcommissies ;
- elke gemeentelijke website te laten uitgroeien tot een echt informatie- en communicatieplatform voor burgers, verenigingen en ondernemingen en specifiek toegankelijk te maken voor slechtzienden ;
- de lopende werkzaamheden met betrekking tot de vereenvoudiging en de leesbaarheid van formulieren en administratieve documenten aan te sterken ;
- de mogelijkheid te onderzoeken om de traceerbaarheid van administratieve dossiers in te voeren ;
- het aantal downloadbare en interactieve formulieren verder te verhogen, en dit prioritair voor veel voorkomende handelingen ;
- het opstellen en het gebruik van intelligente formulieren te vergemakkelijken ;
- het gebruik van de elektronische identiteitskaart te bevorderen als identificatie- en echtverklaringssysteem waarmee gebruikers toegang krijgen tot diensten on-line, het aantal elektronische identiteitskaartlezers in de gemeenten te verhogen en een breder gebruik van de elektronische handtekening mogelijk te maken door samen met de Vereniging van Steden en Gemeenten specifiek aangepaste software te ontwikkelen die vervolgens ter beschikking wordt gesteld aan de gemeenten ;
- de uitbouw van digitale openbare ruimten verder te zetten, waar burgers die niet over een computer beschikken informatica kunnen gebruiken en toegang krijgen tot het internet, en tegelijk acties te blijven voeren om de aankoop van een computer aan te moedigen in de minstbedeelde gezinnen ;
- het gebruik van open formats en vrije software aan te moedigen.

3.5 De plaatselijke besturen voorzien van aangepaste middelen

Om de gemeenten op correcte wijze hun opdracht van openbare dienst te laten vervullen, is het absoluut noodzakelijk dat zij over toereikende begrotingsmiddelen beschikken. De Regering zal er daarom op toezien dat de plaatselijke besturen het budgettair neutraliteitsbeginsel genieten voor haar beslissingen. Elke beslissing van het Gewest die een weerslag heeft, moet onderzocht worden met betrekking tot de financiële en administratieve lasten hiervan op de plaatselijke besturen. De Brusselse Regering zal dit standpunt blijven verdedigen ten opzichte van andere beleidsniveaus, en dan vooral voor wat betreft de financiering van de politie- en brandweerdiensten en de OCMW's.

4. Een moderne gewestelijke administratie

Met het oog op de continuïteit van de regeringsinitiatieven en om alle Brusselaars en alle Brusselse ondernemingen een kwalitatief hoogstaande dienstverlening te waarborgen, beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een bestuur en para-regionale instellingen die een aanzienlijk personeelsbestand tewerkstellen. Onthaal van het publiek, reactiesnelheid voor aanvragen en toegang tot informatie zijn essentiële voorwaarden om de bevolking een modern en efficiënt bestuur te bieden.

4.1 Prioriteit voor gemotiveerd personeel

Voor een gelijke toegang tot betrekkingen in de overheidsdiensten moet het imago hiervan bevorderd worden. Bijzondere nadruk moet worden gelegd op de bevordering van de diversiteit en de strijd tegen iedere vorm van discriminatie. Daartoe dient het aantal betrekkingen voorbehouden voor werkzoekenden uit de Brusselse wijken met een hoge werkloosheidsgraad opgetrokken te worden binnen het geheel van contractuele gewestelijke en plaatselijke jobs.

Vanaf september 2009 worden in alle instellingen waar de juridische toestand dit toelaat de procedures voor de toekenning van mandaten opgestart. Zij moeten zo snel als mogelijk opgestart worden in het Ministerie en in de andere instellingen. De Regering zal bij de Federale Regering op aandringen op de dringendheid van een aanpassing van de taalwet met betrekking tot het vaststellen van de taalkaders.

De Regering wenst haar integratiebeleid van personen met een handicap in de administratie en de ION verder te zetten. Dit beleid zal geëvalueerd worden en indien nodig zal de begeleiding van de betrokken personeelsleden versterkt worden.

De federale en gewestelijke besturen zijn een reservoir van potentiële jobs voor de Brusselse bevolking, maar zijn te weinig bekend of lijken ontoegankelijk. Hiervoor kunnen twee werk-assen worden gevolgd : informatiecampagnes over wervingsexamens in de Belgische overheidsdiensten en een specifieke voorbereiding op die examens, gericht op de werkzoekenden die zijn ingeschreven bij Actiris.

In samenhang met het tewerkstellingsbeleid moeten de startbaanovereenkomsten in de overheidsdiensten worden uitgebouwd en prioritair gericht zijn op jobs voor laaggeschoolden.

Het bestuur kan onmogelijk goed zijn als de werkomstandigheden van de personeelsleden niet goed zijn, en dan in het bijzonder voor de meer bescheiden functies. De motivatie om te werken is verbonden aan een goede arbeidsorganisatie. In die context zal bijzondere aandacht worden besteed aan de toepassing van de federale wetgeving op het welzijn op het werk.

De kwestie betreffende de oprichting van een openbare reinigingsdienst voor alle gebouwen van de gewestelijke overheidsdiensten dient overwogen te worden (bv. een vliegend team samengesteld uit personen aangeworven met contracten van het type « startbaan »). Dit voorstel kan leiden tot de tewerkstelling van laaggeschoold personeel met specifieke omkadering en begeleiding door opleiding.

De beslissing om een vzw op te richten waarnaar het informaticapersoneel van het ministerie en van het CIBG kon worden overgeheveld, zal geëvalueerd worden om te onderzoeken of deze diensten niet opnieuw ondergebracht kunnen worden bij het Ministerie en bij para-gewestelijke instellingen. De Regering zal de toekomst van het netwerk Irisnet, dat eigendom is van het Gewest, waarborgen door te bepalen dat het CIBG haar tegen eind 2009 één of meerdere bestekken bezorgt met betrekking tot de infrastructuur en de diensten. Een opvolgingscomité opgericht door de Regering zal dit proces begeleiden.

Er zal worden toegezien op de ontwikkeling van zones waar men gratis kan inloggen op het internet en op de veralgemening van digitale centra (minstens één per gemeente).

Bij het ontwerpen van efficiënte overheidsdiensten moet tevens rekening gehouden worden met een toenemend welzijn voor de personeelsleden ; in het bijzonder maatregelen die het mogelijk maken beroeps- en gezinsleven te verzoenen, zullen versterkt worden (bv. de toegang tot een kinderkribbe voor alle para-gewestelijke instellingen).

Het proefproject voor telewerk bij het Ministerie zal geëvalueerd worden.

Om ervoor te zorgen dat een gewestelijk bestuur ook zou bestaan uit personen met belangstelling voor en werkelijke kennis van hun Gewest is het belangrijk dat alles in het werk wordt gesteld opdat aangeworven personen in Brussel zouden blijven wonen, zoals het instellen van een levensduurtepremie voor personeelsleden gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gezien de kost van het leven in de stad moet de Regering de mogelijkheid onderzoeken om een loonvoordeel in te voeren voor het Brussels personeel van het Gewest en de instellingen van openbaar nut.

Om de loopbaan van de personeelsleden zo goed mogelijk te beheren, dienen de mobiliteitsmogelijkheden voor het personeel te verbeteren, zowel tussen het Ministerie en de paragewestelijke instellingen als tussen de verschillende beleidsniveaus (federaal, gemeenten, OCMW. Bepaalde gewestelijke ambtenaren verrichten immers zeer « zware » en lichamelijk uitputtende taken (bv. GAN, DBDMH, Leefmilieu Brussel...). In het bijzonder deze personeelsleden moeten de mogelijkheid krijgen om minder zware taken te verrichten als ze ouder worden.

4.2 Prioriteit voor een bestuur in dienst van de Brusselaars

Een goed bestuur vereist overigens leidinggevende structuren. Het is essentieel dat het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de betrokken para-regionale instellingen zo snel mogelijk beschikken over een leefbaar taalkader en dat zo spoedig mogelijk de directiefuncties en het tussenkader kunnen worden ingevuld.

De lopende inspanning om het onthaal van de burger aan de loketten van de besturen te verbeteren, moet worden voortgezet. Zo moet inzake de beschikbaarheid van informatie de nadruk gelegd worden op de mogelijke procedures voor administratieve vereenvoudiging zoals de duidelijkheid van formulieren die aan het publiek worden verstrekt, hulp bij het invullen van die formulieren en vereenvoudiging van procedures (minder aangetekende verzendingen, kortere beheerstermijnen...). Aan de toegankelijkheid moet aandacht besteed worden voor elk publiek, en in het bijzonder voor personen met een handicap.

De toegang tot gewestelijke informatie zal versterkt worden via een betere samenwerking tussen het Gewest en de gemeenten met het oog op een dienstverlening dicht bij de burger.

In het gewestelijk bestuur wordt het gebruik van open formaten en vrije software bevorderd.

Om de toegankelijkheid te verbeteren, zal de ontwikkeling van on-line dienstverlening gestimuleerd worden. De Brusselse portaalsite moet uitgroeien tot een echte on-line administratie waar bevolking en ondernemingen alle informatie vinden die zij nodig hebben.

De Regering zal zo spoedig mogelijk een website met de Brusselse wetgeving on-line plaatsen en elke gewestelijke instelling zal op haar website heel de wet- en regelgeving moeten bekendmaken die zij moet toepassen.

5. Een rechtvaardige fiscaliteit met het oog op een begroting onder controle

Los van de vraag of de fiscale ontvangsten afkomstig van de Federale Overheid rechtvaardig worden verdeeld, is het essentieel dat het Gewest over een eigen belastingadministratie voor de gewestelijke belastingen kan beschikken. Deze belastingadministratie zal bevoegd zijn voor de inning van de onroerende voorheffing en krijgt als taak de gemeenten in staat te stellen hun ontvangsten beter te evalueren. Dank zij de controle over het fiscaal instrument zal een beleid van

fiscale stimulansen gevoerd kunnen worden ten gunste van huisvesting, van het leefmilieu en van economische activiteiten die in dienst van het stadsproject leiden tot groei en duurzame tewerkstelling.

De forfaitaire gewestbelasting ten laste van het gezinshoofd zal hervormd worden in functie van de fiscale draagkracht van de personen, zonder de opbrengst van de belasting te veranderen bij gelijk bevolkingsaantal. Indien de begrotingsmiddelen dit toelaten, zal deze belasting worden opgeheven.

De controle over het fiscaal instrument zal tevens noodzakelijk zijn om onverwachte effecten te voorkomen en de strijd aan te gaan met mechanismen om registratie- of successierechten te omzeilen via ingewikkelde mechanismen om het eigendomsrecht te versnipperen of enige andere techniek.

6. Institutionele hervormingen : de plaats van Brussel als Gewest en als nationale en internationale hoofdstad tot uitdrukking brengen

Naar aanleiding van de onderhandelingen van de zogenaamde « octopusgroep » in januari 2008 overhandigde de toenmalige Brusselse Regering de federale onderhandelaars een intentienota met de belangrijkste pijlers waarover een consensus bestond over de Brusselse institutionele belangen bij een volgende staatsvorming.

In de hypothese van nieuwe institutionele onderhandelingen zal de huidige Brusselse Regering alle democratische politieke formaties raadplegen die in het Brussels Parlement vertegenwoordigd zijn. De « Octopus-nota » zal voor deze raadpleging als werkbasis dienen.

De belangrijkste elementen van deze nota luiden als volgt.

6.1 Een aangepaste financiering

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een Gewest dat rijkdom produceert en een grote toegevoegde waarde creëert voor de nationale economie, maar waarvan de welvaart slechts in beperkte mate ten goede komt aan zijn inwoners. Het is een Gewest dat gebukt gaat onder een structureel onevenwicht tussen inkomsten en uitgaven verbonden aan zijn verschillende functies. De Brusselse Regering vraagt om in het kader van de werkzaamheden met betrekking tot de toekomstige staatsvorming bijzondere aandacht te besteden aan een rechtvaardige en billijke financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zodat deze financiering beter afgestemd is op de rol die het Gewest vervult bij de creatie van welvaart en werkgelegenheid op nationaal vlak, de specifieke lasten die het moet dragen als gevolg van zijn statuut als meervoudige hoofdstad en de internationale ambitie die het Gewest moet blijven koesteren en die heel België ten goede moet komt.

Deze financiering moet, ongeacht de vorm die zij zal aannemen, van structurele aard zijn en mede-evolueren met de toenemende kosten en noden.

De Brusselse Regering wenst tevens dat het bedrag van deze aanvullende financiering gebaseerd wordt op objectieve en kwantificeerbare elementen.

Zo kan bijvoorbeeld inzake mobiliteit de compensatie van de directe kosten die uitsluitend ten laste vallen van de inwoners van Brussel en waar ook externe gebruikers voordeel uit halen, momenteel geraamd worden op meer dan 200 miljoen euro. Brengt men daarnaast ook de uitbouw van het GEN in rekening en de aanleg van nieuwe tram- en/of metrolijnen die de Noord/Zuid- en de Oost/West-verbindingen en de verbindingen in de Europese Wijk efficiënter moeten maken, dan kan dit bedrag oplopen tot meer dan één miljard euro.

Bovendien moet voor wat betreft de werkterreinen die meer specifiek verband houden met de hoofdstedelijke rol van Brussel, het samenwerkingsakkoord BELIRIS worden behouden en nog verder worden versterkt. Verder zou het aangewezen zijn in de bijzondere wetgeving het beginsel te bekrachtigen om bedragen die tijdens het jaar niet vastgelegd konden worden, over te dragen, zoals dit nu wordt toegepast. De werking van Beliris zou moeten worden geëvalueerd om de procedures ervan te vereenvoudigen en het Brussels Gewest beter te betrekken bij de uitwerking en de uitvoering van de projecten, zodat men beter rekening kan houden met de specifieke kenmerken van het Brusselse stadsweefsel.

Inzake de toepassing van de “dodehand” vraagt de Brusselse Regering een volledige compensatie voor de niet-inning van de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing ingevolge de fiscale vrijstelling van overheidsgebouwen, de invoering van een compensatie voor de niet-inning van de voorheffing en de opcentiemen door de gewestelijke overheid en vraagt ze een behoorlijke toepassing door de federale overheid van de zogenaamde « dodehand bis »-ordonnantie uit 1994. Het percentage gemeentelijke opcentiemen dat in rekening wordt gebracht bij de berekening van de “dodehand”, moet kunnen worden aangepast aan de opcentiemen die de gemeenten in werkelijkheid hebben geïnd.

Globaal wenst de Brusselse Regering niet dat de financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vooraf exclusief wordt bestemd voor precieze uitgaven. De Brusselse Regering wil de volledige controle behouden over de opstelling van haar begroting, alsook de controle van deze begroting door het Gewestelijk Parlement, dat de inwoners van Brussel vertegenwoordigt.

De Regering vraagt tevens een structurele herfinanciering van de Brusselse Gemeenschapscommissies; deze beschikken niet over voldoende middelen om hun omvangrijk takenpakket inzake maatschappelijke aangelegenheden, opvoeding en opleiding uit te voeren. Deze herfinanciering moet rekening houden met de inspanningen die het Gewest nu reeds levert voor zijn Gemeenschapscommissies. De herfinanciering moet ook rekening houden met de stijging van kosten en behoeften.

6.2 Overdrachten van bevoegdheden

In het kader van de gesprekken over nieuwe bevoegdheidsoverdrachten van de federale overheid naar de deelstaten, dringt de Brusselse Regering erop aan deze eventuele overdrachten te koppelen aan toereikende menselijke en materiële middelen om het bestaande beleid integraal te vrijwaren.

Onder deze voorwaarde zou de Brusselse Regering zich voorstander tonen van de overdracht naar het Brussels Gewest van bepaalde bevoegdheden die in voorkomend geval worden uitgeoefend door de Federale Overheid, de Gemeenschappen of de Gemeenschapscommissies.

Derhalve vraagt de Brusselse Regering :

- de overdracht naar het Gewest van de bevoegdheid inzake toerisme, die momenteel nog toebehoort aan de gemeenschappen en in Brussel aan de Cocof (in Wallonië aan het Waals Gewest), zonder daarmee, voor wat de internationale uitstraling van Brussel betreft, een structurele samenwerking met de andere entiteiten uit te sluiten ;
- de regionalisering van de bevoegdheid voor sportinfrastructuur ;
- de overdracht van de residuaire bevoegdheid die de Federale Overheid in Brussel vandaag uitoefent op het vlak van teledistributie en tweetalige omroepactiviteiten, zoals dit wordt geregeld door de wet van 30 maart 1995, gewijzigd door de wet van 16 maart 2007 betreffende de elektronische communicatienetwerken en –diensten en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad
- de volledige overdracht van de bevoegdheid om onteigeningen van openbaar nut door te voeren in het kader van de gewestelijke bevoegdheden, met inbegrip van de werking van het aankoopcomité;

- dat een denkoefening zou worden gevoerd met het oog op een betere werking van Selor en dat beter zou worden ingespeeld op de specifieke behoeften van het Brussels Gewest.

6.3 Modernisering van de taalwetgeving van toepassing op Brussel

De twee- en zelfs meertaligheid is onmiskenbaar een troef voor Brussel en voor zijn inwoners. Sommigen zijn evenwel van oordeel dat de wetgevingen inzake het taalgebruik in administratieve en gerechtelijke aangelegenheden dermate strak zijn dat zij de goede werking van de plaatselijke openbare diensten en de wegwerking van de gerechtelijke achterstand kunnen belemmeren. Deze strakheid heeft tevens nefaste gevolgen voor de werkgelegenheid, zonder dat de tweetaligheid van de personen die in Brussel wonen of werken er daadwerkelijk op vooruit is gegaan.

In navolging van het beleid van het Brussels Gewest is de voltallige Regering de mening toegedaan dat deze wetgevingen moet worden gemoderniseerd, om een volwaardig beleid te kunnen aanmoedigen dat aanspoort tot tweetaligheid en zowel de gebruikers van de openbare diensten als de personeelsleden ervan ten goede komt. De Federale Overheid zou kunnen bijdragen tot deze inspanning door haar aandeel in de financiering van de taalpremies te verhogen.

Verder dient gezocht te worden naar een specifieke en pragmatische wettelijke oplossing voor de aanwerving van personeelsleden bij de Brusselse politiediensten, dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 28 november 2007, zodat een toereikende kennis van de tweede landstaal bij het politiepersoneel wordt gewaarborgd, een kennis die is aangepast aan de geleverde dienstverlening.

6.4 Vereenvoudiging en institutionele rationaliteit

Als algemeen principe geldt dat de institutionele logica worden geregeld door het subsidiariteitsbeginsel dat stelt dat de bevoegdheden moeten worden uitgeoefend op het bevoegdheidsniveau dat het meest efficiënt is voor de burgers. Dit beginsel geldt evenzeer voor de bevoegdheidsverdeling tussen de Federale Overheid en de gemeenschappen en gewesten enerzijds, als tussen het Gewest en de gemeenten anderzijds. Wat dit tweede punt betreft, herinnert het Gewest aan de inspanningen die ter zake reeds werden geleverd en legt het er de nadruk op dat alleen het Gewest bevoegd is om deze denkoefening te voeren.

De Brusselse Regering streeft naar een vereenvoudiging van haar institutioneel model voor wat betreft de uitoefening van de gemeenschapsbevoegdheden in de zogenaamde persoonsgebonden materies die de Brusselaars die behoren tot één van de twee grote Gemeenschappen, aanbelangen.

De afschaffing van de GGC en de overdracht van haar bevoegdheden en middelen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden het mogelijk maken de instellingen begrijpelijker maken voor de Brusselaar en een einde te maken aan de situatie waarbij ministers die behoren tot verschillende taalgroepen, een gedeeld toezicht uitoefenen op het beheer van deze aangelegenheden, onder voorbehoud van de instandhouding van het beschermingsbeginsel voor de twee gemeenschappen, die het stemmen van ordonnanties voor deze bevoegdheden kenmerkt.

Om het statuut van volwaardig Gewest te bevestigen, vraagt de Regering tevens de toekenning van de constitutieve autonomie en dat de Brusselse wetgevende normen hetzelfde statuut te krijgen als die van de andere deelstaten. De constitutieve autonomie zou ook onderworpen moeten worden aan een stemming met dubbele meerderheid en voorzien in een stand-still met betrekking tot de evenwichten en de beschermingen van de beide taalgroepen, zodat de vandaag bestaande waarborgen voor beide behouden blijven.

6.5 Brussel en zijn hinterland

Gelet op de strategische rol van Brussel voor het hele land zijn nauwe samenwerkingsverbanden tussen Brussel en zijn hinterland van essentieel belang, zowel voor de inwoners van Brussel als deze van zijn rand. Deze betrekkingen zijn inzonderheid belangrijk op het vlak van het economisch beleid, het sociaal beleid, de ruimtelijke ordening, de mobiliteit en het leefmilieu.

7. Internationale betrekkingen

Als hoofdstad van de Europese Unie, maar ook als vestigingslocatie voor tal van internationale instellingen en organisaties heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bijzondere internationale roeping. Deze situatie vormt voor het Gewest zowel vanuit sociaal-economisch als vanuit cultureel en toeristisch oogpunt een reële opportuniteit.

Het Brussels Gewest draagt tevens bij tot het Europees besluitvormingsproces, daar het zitting heeft in verscheidene organen (Comité van de Regio's, verscheidene Raden van Ministers van de EU). Naar aanleiding van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2010 zal het Brussels Gewest zich in het kader van zijn bevoegdheden en samen met de Federale Regering en de overige Gewesten tevens actief inzetten voor de algemene dynamiek.

Voorts moet het Gewest bilaterale akkoorden sluiten. Deze akkoorden zullen gekoppeld worden aan de voorwaarde dat voorzien wordt in sociale en milieugerelateerde bepalingen die doelmatige uitvoerings- en toezichtsmechanismen instellen. De Regering zal er tevens op toezien dat bepalingen opgenomen worden inzake de naleving van de rechten van de mens en de basisnormen van de IAO (waaronder de syndicale en arbeidsrechten).